

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškimi
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 244 (13.475)

Trst, nedelja, 22. oktobra 1989

V Vzhodnem Berlinu več tisoč mladih demonstriralo za izpustitev političnih zapornikov

Mihail Gorbačov povabil Krenza naj že v kratkem obišče Moskvo

V Dresdnu 50 tisoč ljudi zahtevalo korenite reforme - Po trditvah tiska v ZDA je odstop Honeckerja zahteval Gorbačov - Kljub spremembam v vodstvu se beg na Zahod nadaljuje

TV Ljubljana in volitve

MARKO WALTRITSCH

V Sloveniji bodo v aprilu prihod-
njega leta volitve. Prav v teh dneh je,
upoštevajoč nedavno sprejete ustavne
spremembe, v razpravi nov volilni za-
kon, ki bo vsem državljanom ter orga-
niziranim skupinam omogočil sodelo-
vanje na teh volitvah, zelo očitno na
novi osnovi, ki, kot vse kaže, bo zelo
drugačna od dosedanje. Nekateri me-
nijo, da bodo volilci v Socialistični re-
publiki Sloveniji dali prednost kandi-
datom in njihovim programom, drugi
pa organiziranim političnim skupin-
am, zvezam, strankam ali kakorkoli
jih hočemo imenovati.

Cisto jasno je, da gre Slovenija v
politični pluralizem, ki dobiva privr-
ženice tudi v drugih predelih Jugosla-
vije, pa čeprav nekateri v nekaterih
republikah temu nasprotujejo in si že-
lijo, da bi vse ostalo pri starem. Naj-
brž kaj takega sploh ni več mogoče,
saj so se politične razmere zelo spre-
menile v celi vrsti vzhodnoevropskih
držav. Poljska in Madžarska in sama
Sovjetska zveza že hodijo po novih
poteh. Cisto nerazumljivo bi bilo, da
ne bi bilo sprememb v Jugoslaviji.
Brez dvoma Slovenija v tem prednja-
či.

S tem v zvezi prihaja marsikaj no-
vega tudi v poročanju sredstev mno-
žičnega obveščanja. Na ljubljanski te-
leviziji so sklenili dati spomladan-
skim volitvam tisto važnost, ki jim
pritiče. Že sedaj, to je bilo povedano
na tiskovni konferenci pred nekaj
dnevi, se pripravljajo na to, da bodo
vsem kandidatom in skupinam odme-
rili enak čas, da ti obrazložijo svoje
programe. Iz besed vodilnih novinar-
jev v ljubljanski televizijski hiši izha-
ja, da bodo zanje mesec dni pred vo-
litvami vsi kandidati enakovredni.
Vsakdo bo dobil enako število minut,
da pove to kar želi. K vsemu temu pa
bodo dodali še spote, s katerimi bodo
reklamizirali sebe in svoj program lahko
reklamizirali. V tem oziru pa bodo
najbrž več prostora na tv ekranu do-
bili tisti kandidati oziroma skupina, ki
bo imela več denarja. Seveda je vse
to še odvisno od novega volivnega
zakona.

Za nas to ni nič novega. V Italiji in
v drugih zahodnoevropskih državah
smo na vse to že navajeni. Razne vo-

VZHODNI BERLIN — Po večernih petkovih manifesta-
cijah v Dresdnu, kjer je več kot 50 tisoč ljudi zahtevalo
korenite spremembe v Vzhodni Nemčiji, je včeraj tudi v
Vzhodnem Berlinu prišlo do protestne akcije. Nekaj tisoč
mladih je sestavilo človeško verigo, ki se je vila mimo
vladne palače do policijske centrale. Tam so mladi zahteva-
li izpustitev vseh političnih zapornikov. Tako v Dresdnu
kot v Vzhodnem Berlinu policija proti manifestantom ni
ukrepala.

V vzhodnonemški prestolnici se je včeraj razširila vest,
da je novega partijskega in državnega voditelja NDR Ego-
na Krenza (na sliki AP) v petek zvečer po telefonu poklical
Mihail Gorbačov. V dolgem pogovoru naj bi sovjetski vodi-
telj povabil Krenza, da čim prej obišče Moskvo. O tem
dogodku agencija ADN še poroča, da je Krenz po pogovoru
z Gorbačovem izjavil, da so sovjetske izkušnje s perestrojko
lahko zelo pomembne tudi za Nemško demokratično re-
publiko.

V zvezi z Gorbačovem velja še povedati, da so mnogo
bolj glasne govorice, da naj bi Honeckerjev odstop zahteval
sovjetski voditelj. To trdi predvsem včerajšnje ameriško ča-
sopisje, ki kot vir novic navaja nekega anonimnega visoke-
ga funkcionarja v vzhodnonemški vladi.

Ob vseh teh dogodkih pa je beg vzhodnonemških držav-
ljanov v ZRN še zmeraj precej množičen. Tako je samo
preko Madžarske in Avstrije v zadnjih 24 urah prišlo na
Bavarsko še 1.277 beguncev. Z včerajšnjimi begunci je tako
od odprtja madžarske meje z Avstrijo 11. septembra v Zvez-
no republiko Nemčijo prišlo po tej poti že preko 35 tisoč
vzhodnonemških državljanov.

Rešili človeka, ki je bil 89 ur pod ruševinami

Preživel je potres v sponah »sendviča«

SAN FRANCISCO — V mestu po-
tresa se je četrty dan po torkovem sun-
ku razvedla vest, da so na Bay Brid-
geu našli osebo, ki je preživela izkuš-
njo strašnega »železobetonskega sen-
dviča«.

Reševalci so malo po šesti uri zjutraj
slišali jamranje, ki je prihajalo izpod
ruševin na najbolj nestabilnem delu
mostu, kjer so že bili nekaj časa na
delu, ker so opazili, da so kabli občas-
no napenjajo. Tehniki so namreč pre-
izkušali nosilnost kabljev, saj bi brez
teh predhodnih preizkusov ne znali,
kako odstraniti ruševine zgornjega
pasu dvonadstropne hitre ceste I-800
na Bay Bridgeu.

Ko so ugotovili premike so zaslišali
tudi glas ponesrečenca. Novinarjem so
nemudoma dejali, naj ne posredujejo
vesti, ker se jim je zdelo nemogoče, da
bi kdo lahko preživel 89 ur v splošče-
nem avtomobilu in niso hoteli vzbujati
v ljudeh upanja, ko ni bilo razloga
zanj. Pa je bilo res tako.

Po petih urah neutrudnega dela so
se reševalci dokopali do 57-letnega

Bucka Helmsa, ki je bil še priseben in
je skušal spregovoriti nekaj besed z
delavci, ki so ga potegnili iz avtomobi-
la. Kmalu za tem se je onesvestil,
vendar so zdravniki dejali, da je v zelo
dobrem zdravstvenem stanju, če seve-
da to primerjamo z dejstvom, da je
ostal toliko dni popolnoma nepremi-
čen pod ruševinami. Vest o skoraj ču-
dežnem preživetju je povzročila v lju-
deh občutek olajšanja. Število do-
mnevnih žrtev torkovega potresa se je
v zadnjih urah namreč občutno zmanj-
šalo, skokovito pa se večja obseg
gmotne škode, ki jo je utrpel San
Francisco. Izvedenci že navajajo deset
milijard dolarjev škode, ni pa izključe-
no, da bo treba to vsoto še popraviti.
V San Franciscu je nekaj mestnih
predelov še brez luči in plina, vseh
stavb pa še niso utegnili pregledati.
Brez strehe nad glavo je ostalo približ-
no 15 tisoč ljudi, nad katerimi se je po
potresu spravilo še slabo vreme. Za
prihodnje dni navajljajo tudi prihod
neurja, ki bo nedvomno vplival tudi
na reden potek reševalnih akcij.

Nesrečo je preživelo dvajset od 137 oseb na krovu

Pri Tegucigalpi padel honduraški boeing

TEGUCIGALPA — Malo pred pri-
stankom na mednarodnem letališču
v Tegucigalpi je strmoglavilo po-
tniško letalo honduraške letalske
družbe Tan-Sahsa. Na krovu boe-
inga 727-200 je bilo 137 oseb.

Tragedijo je preživelo približno
dvajset oseb, med katerimi so tudi
pilot in dve stevardesi, reševalne
ekipe, ki so v rekordnem času prihi-
tele na kraj nesreče, pa so odpeljale
v bolnišnico več kot deset oseb s
težkimi opeklinami po vsem telesu.

Ni še znano, kako je prišlo do ne-
sreče, letališče Toncontin pa velja
za enega »najzahtevnejših«
na svetu. Vsi piloti soglasno trdijo, da je pri-

stajanje v Tegucigalpi prava avantu-
ra, saj so steze sorazmerno kratke,
letališče pa obdaja gorovje.

Boeing 727 je vzletel iz San Joseja
v Kostariki, pristal pa je tudi v Ma-
nagui, od koder je nadaljeval pot
proti Tegucigalpi. Njegov končni
cilj je bilo ameriško letališče v Mia-
miju. Na krovu letala sta bili tudi
Fanny Sanchez, hčerka honduraške-
ga obrambnega ministra Wilfreda
Sancheza in tajnik španske ambasa-
de v Managui Maria Del Valle Loza-
no, ki menda nista preživeli nesreče.
Na krovu je bilo 66 potnikov iz Ni-
karagve, niso pa znani podatki o
ostalih osebah na krovu letala.

Danes in jutri v Miljah predčasne upravne volitve

NA 5. STRANI

Novo akademsko leto Jadranskega zavoda združenega sveta

Mednarodna Zdravljica v Ljubljani

MARJAN KEMPERLE

LJUBLJANA — Prešernova Zdrav-
ljica je včeraj v Cankarjevem domu v
Ljubljani zadonela iz ust mladih fan-
tov in deklet iz 40 držav sveta v po-
zdrav novemu akademskemu letu
Jadranskega zavoda združenega sve-
ta. Po Dunaju in Budimpešti je med-
narodna šola s sedežem v Devinu iz-
brala Slovenijo in Ljubljano za urad-
no otvoritev svoje nove, že osme šol-
ske sezone prav z namenom, da bi še
enkrat potrdila svojo mednarodno us-
merjenost in s tem tudi vse tiste idea-
le prijateljstva, razumevanja in spo-
štovanja med narodi, ki so pred več
kot poldrugim stoletjem narekovali
nesmrtno verzijo pesnika iz Vrbe.

Ljubljana je od petka do danes gos-
NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kmečka in obrtna
hranilnica

in posojilnica
v Nabrežini

Danes ob 16. uri
v Nabrežini
proslava
100-letnice
posojilnice

Jadranovi košarkarji naposled prebili led

NA 22. STRANI

Ob polemikah, ugibanjih in pričakovanjih Rezultati rimskih volitev bodo vplivali na vso državo

RIM — Vsi veliko obljublajo, vendar je v veliki bitki za Rim mnogo ribarjev in malo jasnih idej. Veliko je tudi strank in kandidatov, ki se potegujejo za Kapitol, ni pa še zdaleč jasno, kakšna koalicija se bo izoblikovala.

Tako poteka med polemikami, ugibanji in pričakovanji zadnji weekend pred nedeljskimi občinskimi volitvami v Rimu. V to volilno preizkušnjo pa niso uprte samo oči Rimljanov, temveč vse države, ker bo od volilnih rezultatov odvisna ne le usoda večnega mesta, temveč se bodo ti rezultati reflektirali tudi na vsedržavni ravni.

Ni namreč naključje, da vlada še ni poskrbela za imenovanje predsednikov in ravnateljev velikih državnih industrijskih, informacijskih in bančnih ustanov. Tudi ta operacija je očitno podrejena morebitnim novim političnim razmerjem, ki bodo izšla iz nedeljskih upravnih volitev.

Pravtako ni naključje, da se je tajnik KD Forlani odločil, da krene na pot volilne reforme, ki ni nikoli prav dišala socialistom. Bojijo se namreč, da bi jih takšna reforma potisnila med dva mlinska kamna: demokristjanskega in komunističnega. Kako to, da se je Forlani, človek velike previdnosti, odločil za takšno potezo, ki lahko povzroči težave Andreottijevi vladi? Prva razlaga je seveda ta, da bi se z ustrezno volilno reformo izognili prekomernemu cvetenju volilnih list (23 pretendentov je res absurd), toda globlji razlog je drugje. Socialisti so namreč napovedali, da bodo partnerje za bodoče upravljanje rimske občine izbirali po nedeljskih volitvah in ne prej z nekakšnimi nesmiselnimi dogovori. Republikanci

so predlagali emergentno upravo, v kateri bi bile vse sile. Komunisti pa pritiskajo za takšno rešitev, ki bi izrinila KD iz igre. Vse te težnje so na en ali drugi način uperjene prav proti KD. Forlani je bil torej prisiljen reagirati, da bi vsaj od svojih zaveznikov dosegel večjo jasnost.

Prvi se je na Forlanijeve skomine po volilni reformi oglašil tajnik PRI La Malfa, ki je pribil, da bohotenja političnih strank prav gotovo ne bomo reševali z volilnimi reformami, temveč s poštenim, pametnim in učinkovitim upravljanjem. Samo po sebi se razume, da je pri tem mislil, da KD ne zna pametno (še manj pa pošteno) upravljal. Kar se poštenega upravljanja Rima tiče, je včeraj spet pristavil svoj lonček ministrski predsednik Andreotti, za katerega ni res, da so težave v odnosih med rimsko KD ter nekaterimi katoliškimi volilci posledica slabega upravljanja občine. Pač pa so posledica dejstva, da se rimsko prebivalstvo oddaljuje od pravega verskega duha. Za bivšega predsednika vlade De Mito pa ni stvar verskega duha, temveč pomanjkanja pravega čuta odgovornosti. Kritika je seveda letela na socialiste, ki jim ni odpustil, da so ga pahnili iz palače Chigi.

Sedaj naš čaka še teden dni ognjevitve predvolilne bitke. Kdo bo bodoči župan? Vsi bi ga hoteli imeti. Za Forlanija je normalno, da bo njegov kandidat Garaci. Toda Craxi se s tem ne strinja. Načelno ima Forlani pravico, da terja zase župansko mesto, pravi socialistični voditelj, politično pa ne, ker sta bila zadnja dva župana demokristjanske znamke in se nista obnesla. D. K.

Skupina vernikov videmske nadškofije včeraj pri papežu Janezu Pavlu II.

Na avdijenci pri papežu Janezu Pavlu II. je bila včeraj skupina duhovnikov in vernikov videmske nadškofije, ki sta jo vodila videmski nadškof Alfredo Battisti in pomožni škof Pietro Brolo. V skupini so bili tudi slovenski verniki z duhovnikom prof. Marinom Qualizzo in župnikom Emilom Cenčičem (Telefoto AP)

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● TV Ljubljana

livne tribune so nekaj vsakdanjega ob vsakih volitvah. Prav tako tudi reklamni spoti. Zaradi teh, še zlasti v zadnjem času, je bilo veliko očitkov, da je na tv ekranu velikokrat tisti, ki ima več denarja, malokrat ali sploh nikoli, kdor denarja nima, in da se zaradi tega volilna propaganda ne dela za vse enakopravno.

S temi vprašanji se bodo torej skoraj gotovo prihodnjo pomlad soočali tudi v Sloveniji. Brez dvoma bo ljubljanska televizija s tem veliko pridobila, saj bo pritegnila pozornost slovenske publike, ki ni bila doslej navajena na kaj takega. V ljubljanski televiziji je precej novinarjev, ki so kot dopisniki v zahodnih državah videli, kako se to dela. V uradnih oddajah, tako obljublajo vodilni uredniki ljubljanske televizije, bodo vsi kandidati imeli enako odmerjen prostor in enake možnosti. Od njih govorne spretnosti bo odvisno, kako jim bo uspelo pritegniti pozornost in tudi naklonjenost gledalca — volilca.

Z naše strani državne meje bomo pozorno spremljali ta demokratični proces, ki utegne prinesiti marsikaj novega tudi nam, Slovincem, ki živimo v mejah italijanske republike.

● Mednarodna Zdravljica

tila dijake, profesorje in vodstvo Jadranskega zavoda združenega sveta. Srečanja na ljubljanskih srednjih šolah, včerajšnja uradna otvoritev z večernim koncertom, današnji izlet po Sloveniji so predstavljali lepo prilagodnost za goste, da se spoznajo s svojimi slovenskimi vrstniki in sosedji, gostiteljem pa je nudila vpogled v delovanje mednarodne šole, ki združuje skoraj 200 dijakov iz 56 držav z vsega sveta. Rezultat srečanja je bil že včeraj, ob otvoritvi, na dlani. Tri slovenske višje srednje šole bodo prevzele program mednarodne šole, da bi se tako priključile drugim 400 tovrstnim šolam, ki po vsem svetu izdajajo mednarodno diplomno — bakalavreat. Odprtju 8. akademskega leta je v Cankarjevem domu sledilo mnogo ljubljanskih dijakov, kar dokazuje, da so znali v pičlem dnevu navezati

stike s svojimi vrstniki iz Argentine, Bolivije, Turčije, Kolumbije, Lesotha, Zambije in drugih držav.

Včerajšnji »veliki ljubljanski dan« dijakov devinske šole se je začel ob vzhodu sonca, ki ga je 1751. leta zgradil Francesco Robba na sedanjem Ciril Metodovem trgu pred ljubljanskim Magistratom. Tu so se zbrali; večina jih je bila oblečena v tradicionalna oblačila svojih dežel, mnogi so nosili v rokah zastavo svoje države. Od tod je krenil živopisni sprevod po ljubljanskih ulicah do Cankarjevega doma. Na čelu spreveda je Andrej, domačin, Ljubljčan, ki obiskuje šolo v Devinu, nosil veliko sinjo zastavo Zavodov združenega sveta; za njim sta Mateja in Vladimir, »naše gore list«, saj je doma iz Milja, skupaj nosili jugoslovansko, sledil pa jima je pravi gozd zastav drugih držav. Ob prihodu na Tromostovje je sprevod sprejel topel aplavz Ljubljčanov, ki so se zagledali v pestro družico.

Prav tako prisrčno je občinstvo pozdravilo prihod zastav v dvorano Cankarjevega doma in Zdravljico, ki jo je zapel zbor dijakov devinske šole. Bila je to »prva mednarodna promocija slovenske himne«, kot je s ščepcem humorja pozneje ugotovil slavnostni govornik, pesnik Ciril Zlobec.

Uradni del je bil s svojo protokolarnostjo vključen med očarljivim in pestrim mimohodom zastav in zaključnim vedrim nastopom pevskega zbora. Predsednik RK za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo Ludvik Horvat je poudaril pomen mednarodnega spoznavanja, razumevanja. Ljubljansko srečanje, na katerem so dijaki iz 56 držav sveta spoznali slovenski narod, kulturo in zgodovino, pomeni spodbudo za povezovanje šol v prostoru skupnosti Alpe-Jadran in ostali Evropi. Predsednik Jadranskega zavoda združenega sveta Corrado Belci se je zavzel za še večje sodelovanje na šolskem področju, saj je to lahko instrument za vzpostavitev še bolj prijateljskih odnosov in za spoznavanje različnih kultur. Devinsko-nabrežinski župan Bojan Brezigar je orisal dolgo pot, ki jo je bilo treba prehoditi na poti k resničnemu sožitju v njegovi občini. K temu je nedvomno pripomogla tudi prisotnost Jadranskega zavoda združenega sveta, je pri-

pomnil, in dodal, da dijaki, zbrani z vseh vetrov sveta tudi tistemu delu prebivalstva, ki ga še oplajajo strahovi preteklosti, s svojim zgledom kažejo, kako nesmiselne so v današnjem svetu provincialna nacionalistična razhajanja.

Po pozdravih podpredsednika Mednarodne zveze zavodov združenega sveta Antoninom Bessejem, predsednika mednarodnega bakalavreata Pieta Gathiera in deželnega odbornika F-JK za vzgojo Silvana Antoninija Canterina, je rektor devinske mednarodne šole David B. Sutcliffe v zelo prizadetem govoru, v katerem je omenil tudi nekatere dramatične življenjske primere »svojih« dijakov, orisal delovanje šole, ki daje poudarek znanju, a obenem medsebojnemu spoznavanju, sodelovanju in tudi ohranjanju in krepitvi materinega jezika in domače kulture posameznih gojencev.

Italijanski podtajnik za zunanje zadeve Claudio Vitalone je omenil bližnje srečanje med štirimi državami na križpotju evropskega vzhoda in zahoda (Italije, Avstrije, Jugoslavije in Madžarske), ki naj bi prispevalo h krepitvi skupnih evropeističnih vrednot.

Pesnik Ciril Zlobec se je zaustavil predvsem pri udeležanju ideje o združevanju med ljudmi različnih jezikov, ras in veroizpovedi, ki je narokovala nastanek Zavodov združenega sveta. Poudaril je pomen znanja, ki mora biti zgled in spodbuda na poti civilizacije. Šola vrhunškega znanja, kakršna je devinska, predstavlja v tej zvezi velik eksperiment, ni pa samo šola; je tudi kovačnica strpnosti, nesebičnega sodelovanja in prijateljstva, od katere se moramo marsičesa naučiti.

Ob govornikih je bil nesporni protagonist odprtja akademskega leta mešani zbor šole, ki je s svojimi pesmimi le še podčrtal mednarodni obraz ustanove. Fantje in dekleta so pod vodstvom Pietra Poclana zapeli francosko pesem iz 16. stotletja, furlansko pesem (pri kateri jim je, sicer pritaženo, »priskočil na pomoč« tudi odbornik Antonini), pesem v tržaškem narčju in sovjetsko Kalinko, med katero je zapel solo turški dijak Mustafa Soykut. Kaj takega je mogoče slišati le na šoli, ki združuje mlade iz več kot petdesetih držav, kakršna je prav naša bližnja mednarodna šola v Devinu.

Politično-ideološke priprave bodo vzele več časa Izredni kongres ZKJ bo zadnje dni januarja

BEOGRAD — Centralni komite ZKJ je v petek zvečer sklenil, da bo 14. izredni kongres v Beogradu 20., 21. in 22. januarja na temo »Družbena reforma in presnova ZKJ«. Do tega sklepa niso prišli zlahka, saj so številni, in med njimi tudi slovenski člani, predlagali, da se rok sklicanja kongresa podaljša zato, da bi ga lahko bolje pripravili. V resnici pa so kongres že odložili, saj bi moral biti v sredini decembra in bi se moral omejevati bolj na kadrovske zadeve, sedaj pa se že vrše obsežnejše predvsem politično-ideološke priprave.

V petek zvečer so se tudi dogovorili za sestavo osnovnega dokumenta o gospodarski reformi, pri čemer so seveda ostala odprta nekatera bistvena sporna vprašanja predvsem o prevladujočem značaju družbene lastnine, ki naj bi bila sinonim za socializem. Te razlike so seveda ostale in bodo tudi eden izmed glavnih spornih problemov kongresa in usmeritve ZKJ.

Včeraj je imel uvodno poročilo vidni hrvaški predstavnik Ivica Račan, ki je govoril o političnem sistemu in seveda predvsem o političnem pluralizmu. Njegov poseg je diametralno drugače usmerjen od prvega uvodnega poročila, ki ga je imel vojvodinski »jurišnik« Radmilović. Račan je izhajal iz nujnosti odgovora na vprašanje, kakšen socializem hočejo in kakšnega so v Jugoslaviji sposobni zgraditi. To pa je gospodarsko učinkovita družba, ki omogoča človeku boljše, bolj humano in bogatejše življenje. Zaradi tega mora razvoj temeljiti na tržnem gospodarstvu, na pluralizmu lastnine, pri čemer se družbena lastnina vrednoti na trgu na osnovi enakopravnih pogojev za vse oblike lastnine.

V ospredju sta bili seveda dve osnovni vprašanji: politični pluralizem in federativna ureditev. Račan se ne boji večpartijskega sistema, v tej zvezi je govoril o organiziranju političnih subjektov znotraj SZDL, pa tudi izven nje in o vrednotenju najpomembnejših elementov večpartijskega modela, saj je treba opustiti dogmatski odnos do vrednot meščanske demokracije, kot splošno človečanskih dosežkov. Te vrednote ne nasprotujejo socialistični ureditvi, so njen predpogoj in brez njih socializem izgublja zgodovinsko povezanost v boju za napredek.

Glede federativne ureditve pa je obravnaval skupščinski sistem in izvolitev poslancev v dva doma, ko je treba za vitalna vprašanja narodov in narodnosti odločiti s konsenzom. Jugoslovanski narodi so namreč prostovoljno ustvarili jugoslovansko federacijo, ki jim jamči enakopravnost, možnost lastnega nacionalnega razvoja in demokratične odnose. Zato je federacija jamstvo nacionalne enakopravnosti in trajni temelj jugoslovanske družbe.

Seveda pa niso manjkali napadi na ta stališča, tokrat seveda iz nasprotnih krogov in iz diametralno nasprotnega zornega kota. Pa vendar razprava je bila na splošno umerjena, nekako se ustvarjajo vsaj oni minimalni pogoji, da lahko vseeno izpeljejo kongres, čeprav so stališča tako ostro različna.

V Sloveniji ni mnogo zanimanja za osrednjo partijsko razpravo in jugoslovanske probleme. V ospredju so debate okrog reforme slovenske partije in njenega programa, ki ga bodo obrazložili v ponedeljek na tiskovni konferenci. Pozornost slovenske javnosti je utemeljeno upravičena, saj je program »Za evropsko kakovost življenja« povsem nov, izhaja iz osnovne opredelitve »Za samoiniciativo, za ustvarjalnost in odgovornost ljudi, Slovenijo in Jugoslavijo hočemo spremeniti v sodobno, razvito in v svet odprto demokratično evropsko socialistično deželo«.

V celotnem besedilu je komunizem morda kje slučajno ali zgodovinsko obarvano omenjen, zato pa je osnovna usmeritev izrazito evropska in demokratična in to tudi v vseh pomembnih podrobnostih, kot je kvaliteta življenja, zaščita okolja, kultura, pa celo šport. Človekovo življenje je največja vrednost, človeške pravice, varstvo človeka pred državo, je v ospredju. Niti sledu ni teorij o diktaturi, o prevladi, do kraja je odstranjen centralizem pa naj bi bil demokratični ali kakršen koli drug.

Odprto pa je ostalo vprašanje imena, znaka in barve, o čemer je že v Zagrebu govoril član predsedstva Ciril Ribičič. O tem so bila razna mnenja, prevladalo je mnenje, naj odloča članstvo med predkongresno razpravo, na kongresu ali kasneje. Mnogo se govori o raznih imenih, iz katerih je povsod izginila oznaka »komunistična«, pa o znaku, ko naj bi ostala rdeča zvezda, izginil pa srp in kladivo, rdečo bojevito pa bi zamenjala zelena ekološka barva. Kot že rečeno, so ta vprašanja povsem odprta tudi zato, ker se komunisti ne odpovedujejo svetlim pomembnim stranem lastne zgodovine, ko so narod popeljali v osvobodilni boj in ko se sklicujejo na resnično zgodovinske čebinske zaključke.

Jugoslovanski tisk pa objavlja tudi drugo zanimivo slovensko vest, da je SZDL Slovenije že natisnila nove izkaznice. Izkaznice so v svetlo plavi barvi, na njih je napis Socialistična zveza Slovenije in tradicionalni znak OF Triglav z morjem in napisom OF. Natisnili so 70 tisoč izkaznic, včlanjevanje pa bodo pričeli v kratkem in tako ustanovili bazo SZDL kot organizacije posameznikov, ki pristajajo na program, o katerem je že tudi bilo mnogo govora in ki je kot novi program ZK Slovenije izredno zanimiv, odprt in privlačen.

BOGO SAMS

Slovenski razgled na morje

JADRANSKI KOLEDAR

1990 s knjižno zbirko

JADRANSKI KOLEDAR ZBORNIK 1990

pester, poglobljen odraz življenja in uspehov v primorskem prostoru, vpetem v slovenski mikro in evropski makrokosmos. Bogato ilustriran. Str. 184 20.000 lir

Aldo Rupel POGLEDI

sodobna razmišljanja o človekovem stiku z naravo, o razburkanih narodni in družbeni usodi naših dni, prizadeto pričevanje z mejo zaznamovanega Slovenca. Str. 144 15.000 lir

NAMIZNI JADRANSKI KOLEDAR 1990

z državnimi in verskimi prazniki v Italiji in Jugoslaviji; imena svetnikov, lunine mene, dolžine sončnih dni, horoskop, koristni naslovi v Čedadu, Gorici in Trstu. Str. 80 8.500 lir

Carlos Fuentes STARI GRINGO

roman o ljubezni v času mehiške revolucije in o pustolovski usodi dvakrat ustreljenega Američana. Eden od vrhuncev latinskoameriške proze, ki je te dni zaživel tudi v filmu z Jane Fonda in Gregoryjem Peckom. Str. 192 16.000 lir

Ivan Sedej STO NAJLEPŠIH KMEČKIH HIŠ NA SLOVENSKEM

Bogato opremljena knjiga je obenem spomenik ljudskemu okusu in vodnik po stavbnih lepotnih drobtinah na celotnem slovenskem narodnostnem ozemlju. Str. 220 16.000 lir

CENA ZBIRKE SAMO 36.000 LIR

VSE IZDAJE V LETOŠNJEM PAKETU JADRANSKEGA KOLEDARJA IMAJO V PROSTI PRODAJI VREDNOST 75.000 LIR

DO 1. NOVEMBRA

Vas telefoniramo
poizv
velja
1.000

Naročila in plačila sprejemamo:

- osebno: na sedežu ZTT, Ul. Montecchi 6 — v Trstu
- Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20
- v Gorici — na uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. 24. maja 1
- v Čedadu — na uredništvu Novega Matajurja, Ul. Ristori 28
- po pošti z nakazilom 36.000 lir (ali 35.000 lir do 1.11.89) na tekoči račun št. 13512348 za Založništvo tržaškega tiska, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, z navedbo: za Jadranski koledar in s točnim naslovom naročnika
- po telefonu od 8. do 14. ure ☎ 040/7796610
- od 15.30 do 18.30 ☎ 040/7796644
- Preko raznašalcev Primorskega dnevnika

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA

Mimo Reke na Krk in na ogled njegovih znamenitosti Aktivisti, invalidi in upokojenci na enodnevnem izletu po Kvarneru

TRST — Dva avtobusa sta v petek zgodaj jutraj popeljala nekaj nad 90 izletnikov, članov Združenja aktivistov NOG na Tržaškem, Zveze vojnih invalidov NOB in Društva slovenskih upokojencev, na tradicionalni letni enodnevni izlet na Reko in na otok Krk. Izletnike so seveda spremljali predstavniki vseh treh organizacij, na razpolago pa so imeli tudi strokovnega vodiča slovenskega turističnega podjetja Kompas.

Na Reki so si izletniki ogledali predvsem staro trdnjavo na Trsatu in se preko zvočne kasete seznanili z njeno zgodovino od začetkov 13. stoletja, ko se je prvič pojavilo ime Trsat kot izpeljanka iz starega naziva Tarsatica. Današnje obliko je trdnjava dobila na začetku 19. stoletja, ko jo je obnovil L. Nugent, zdaj pa je v njej urejen Muzej revolucije, sicer pa je namenjena predvsem turizmu, kot zanimiva razgledna točka na ves reški zaliv in pa na sotesko rečice Rječine, da je te vojne bila mejna rečica med Italijo in Jugoslavijo oz. Reko in Suškom. Treba je priznati, da je trdnjava lepo vzdrževana. Po razgledu s tega "orlovskega gnezda" so si izletniki lahko ogledali romarsko cerkev Marije Loretke in priključen samostan. Trsat je bil v drugi svetovni vojni ključna točka v reški bitki na pohodu narodnoosvobodilne vojske proti Trstu, o čemer priča tudi spomenik številnim žrtvam fašističnega nasilja.

S Trsta je izletnike vodila vožnja čez Titov most (mnogi so se odločili za pešačenje čez njega, kar je res doživetje, saj se glavni lok mosta povzpne skoraj 100 metrov visoko nad morsk gladino) ter mimo Omišlja, Njivic, Malinske in mesteca Krka v Punat (drugo največje naselje na otoku), kjer je bilo v istoimenskem hotelu naročeno kosilo. Za ogled samega Punata ni bilo mnogo časa, lahko pa smo tudi tukaj videli lepo urejeno središče z marino, predvsem pa izredno velik razvoj naselja in turističnih zmogljivosti zlasti po odprtju Titovega mosta. Med vožnjo proti Punatu smo lahko videli tudi skrbno gojene oljčne gaje z dobro obloženimi oljkami, ki obetajo izjemno dobro oljčno letino.

Z manjšima motornima ladjicama smo se nato odpeljali na nekaj manj kot desetminutno vožnjo na otoček Košljun na ogled današnjega frančiškanskega, prej benediktinskega, samostana iz začetkov 14. stoletja. V samostanski cerkvi nam je že nekoliko priletnější pater v lepi slovenščini (naučil se je je - kot je sam povedal - med študijem glasbe v Ljubljani) podal zgodovino otočka in samostana, potem pa nam še priredil kratek orgelski koncert, sicer pa smo si lahko podrobneje ogledali bogastva samostanske muzejske zbirke, ki hrani številke arheološke najdbe z otoka Krka, stare knjige, rokopise, narodne noše,

stari denar, ikone, zemljevide, pa tudi stare in nove stenske freske. Pa še to, eden od izletnikov je v mladem frančiškanku spoznal svojega nečaka, katerega dotlej še ni videl. Svet je pač res majhen.

Na povratni vožnji so se na eni od ladjic, ki nas je vozila, pokvarili stroji. Na pomoč je morala priti njena še manjša spremljevalka, da nas je povlekla do pristana. Tudi takšne avanture lahko popestrijo izlet in ustvarijo dobro voljo. Med vračanjem k avtobusom smo obvezno stopili še do spomenika padlim v NOB na obali, na katerem je izpisanih skoraj 100 imen, kar priča, kako velik delež je ta mali kraj prispeval v osvobodilnem boju.

Čakal nas je še kratek ogled mesteca Krka, a žal nas je prehitel zgodnji mrak. Mnogi so se kljub temu sprehodili po izredno snažnih in za ta pozni jesenski čas še zelo živahnih uličicah starega mesta, nekateri pa so skočili še na ogled mestne katedrale, v kateri je med drugimi cerkvenimi dostojanstveniki pokopan tudi krški škof, naš slovenski rojak iz Solkana, dr. Josip Srebrnič, umrl leta 1960.

In potem proti Trstu, zadovoljni nad preživetim dnevom ob zvokih Maverjeve harmonike, ob prijetnem kramljanju, ob ubujanju starih pa pravkar doživetih občutij z željo, da bi naša borcevska združenja še naprej gojila takšne in podobne družabnosti, ki so nam vedno bolj potrebne. (jk)

Borovci na Krasu umirajo zaradi glivične sušice vej

SEŽANA — Borovci se predvsem na Spodnjem Krasu čedalje bolj suše že od leta 1983. Takrat so morali zaradi sušenja posekati že 2500 kubikov lesa. Čeprav so najprej menili, da je pojav posledica vse hujše onesnaženosti zraka, se je danes pokazalo drugače. Bori namreč propadajo zaradi glivičnega obolenja, imenovanega sušica borovih vej (cenangium feroginozum). To so ugotovili strokovnjaki inštituta za gozdarstvo iz Ljubljane na osnovi raziskav, ki jih tako kot drugod po Sloveniji tudi na kraških opazovalnih točkah opravljajo vsaki dve leti.

Kaj ta ugotovitev za kraške borove gozdove v prihodnje pomeni, dipl. inž. **Silvester Čehovin** z Zavoda za gozdomarjenje in melioracijo Krasa v Sežani še ne more povedati. Bolezen je namreč po mnenju strokovnjakov posledica slabših vremenskih razmer, kot so suša in suhe ter mrzle zime, torej nevšečnosti, ki so se zvrstile v zadnjih nekaj letih. Neugodne razmere so še posebno oslabile tako stare kot mlade borove gozdove na Spodnjem Krasu od Komna do Mirna, kjer je plast prsti posebno plitva, apnenčasta podlaga pa zelo kompaktna. Tako so morali samo na tem predelu zadnjo sečno sezono po besedah inž. Čehovina posekati približno pet tisoč kubikov lesa, kar je polovico vsega rednega letnega poseka iglavcev na območju zavoda, ki gospodari z gozdovi od Ilirske Bistrice do Nove Gorice.

Intenzivna sečnja zaradi sušenja, ki ne prizadene le iglic, temveč se širi po vejah, je gozdarjem in lastnikom gozdov seveda po-

vzročila veliko škodo. Zaradi škode les hitreje plavi, kar mu zmanjšuje kakovost in prodajno vrednost. Zaradi sušenja je hkrati manjša tudi celotna vrednost gozdnih sestojev, saj zaradi izrednih posekov v njih nastajajo vrzeli, predčasno pa morajo sekati tudi drevesa, ki še niso dosegla največje biološke in prodajne vrednosti.

Kolikšno škodo bo bolezen povzročila v naslednjem sečnem obdobju, kraški gozdarji še ne vedo. Upajo le, da bodo morebitne ugodnejše vremenske razmere sušenje borov vsaj zavrlje, saj je očitno, da sušica tam, kjer so rastišča oziroma naravni pogoji boljši, prizadene bore le v manjši meri.

JANEZ ODAR

Obnavljanja v Hrastovljah

KOPER — Izolska Splošna obrtna zadruga Galeb je bila najboljši ponudnik za obnovo taborskega obzidja ob cerkvi sv. Trojice v Hrastovljah. Zato so delavci oziroma kooperanti Galeba pred dnevi že pričeli s pripravami za obnovo obzidja. Vse skupaj bo stalo okrog 2,6 milijarde din, od tega pa bo polovico prispevala republiška kulturna skupnost. Člani izvršnega sveta koprške občinske skupščine so sprejeli sklep, da bodo v občini zagotovili okroglo polovico sredstev, potrebnih za obnovo. Predlog za zagotovitev sredstev je že pripravljen, ob proračunskih denarjih pa bodo pomembni in dobrodošli tudi prispevki združene dela. Dosedanji odziv kaže, da je v združenem delu na koprskem več takih, ki so pripravljeni sodelovati v celovitih pripravah na proslavo ob 500-letnici hrastovljskih fresk.

D. G.

Gospodarski dopis iz Slovenije

Nad trgovce

Jože Petrovčič

Kadar začnejo predsedniki jugoslovanskih vlad javno opozarjati, da bo treba razrušiti monopole, ki so nastali v gospodarstvu, je to jasen znak, da so se že dokaj natančno seznanili s praviimi razmerami. Hkrati pa je to tudi znak za vzdrževalce teh monopolov, da se morajo zavarovati pred nevarnostjo. Prvo vlado, ki je hotela s tržno naravnostjo urediti razmere, so hitro spodnesli tako, da so vzpostavili politični monopol zagovornikov dogovorne ekonomije. Planinčeva je zato s tržnim modelom pogorela, vendar pa je v boju proti monopolu omagal tudi Mikulič, ki je hotel dobiti dvoboj na politični ravni, pa dokaj hitro spoznal, da brez sistemskih sprememb ne bo nobenega haska. Z monopoli se je začel spopadati tudi Marković: zagovarjajoč trdna načela na vseh področjih gospodarstva je najbolj liberaliziral prav vse tiste, kar neposredno vpliva na tržna gibanja: ukinil je uvozne omejitve, občanom je dovolil uvažati brez carine vse, kar je cenejše od 100 dolarjev, napoveduje zmanjšanje carin in carinskih dajatev, nekatere prometne davke je zmanjšal, druge dvignil...

Najbolj odmeva njegova odločitev, da lahko občani uvoziyo brez carine blago, če ne presega vrednosti stotih dolarjev. Prve gneče na meji so v jugoslovanskih časopisih že povzročile različne komentarje. Ali se ni Marković prenačil in po nepotrebnem zapravlja tako dragocene devize? Zakaj ni ubral drugo pot in omogočil nakup cenejšega blaga kar v državi sami, saj bi lahko spodbudil konsignacijsko prodajo, odprl brezcarinske prodajalne tudi za Jugoslovane, dovolil uvoz cenejšega blaga ali pa interveniral z uvozom takega blaga?

Odgovor na vsa ta vprašanja tiči prav v - boju proti monopolom. Pred dnevi, tik preden je odpotoval v ZDA, je Marković obtožil trgovino, da je skorajda izključen krivec za vrtoglavo septembrsko inflacijo (48-odstotna mesečna rast). Dokazoval je, da trgovina napihuje cene, ker vanje vgrajuje vse bodoče stroške in (skupaj s proizvajalci) tudi vsa inflacijska pričakovanja. Noče v pravi konkurenčni boj, ki na trgu uveljavi sposobnejšega; špekulativno išče zaslužek v visoki inflaciji.

Dokaz: v trgovini so cene tudi dvakrat do trikrat višje kot pri proizvajalcih. Ta svoj položaj hoče trgovina obdržati še vnaprej, zato noče uvažati niti izdelkov za široko potrošnjo, če so v tujini cenejši kot doma, saj pri tem samodejno izgubi visok zaslužek; uvažajo pa drage izdelke, pri katerih dobro zasluži.

Iskreno rečeno: trgovina ni nič bistveno drugačna kot so ostali deli gospodarstva, res pa je v prednosti pred drugimi, saj lahko narekuje obnašanje. (Zasebna trgovina je v povojih in še ne more tekmovali z državno, čeprav je že opaziti, da so v velikih trgovskih hišah že nekoliko nervozni zaradi hitrega nastajanja majhnih zasebnih trgovin.) Zato tudi noče v uvozne aranžmaje, čeprav država ponuja devize za uvoz in manjše dajatve.

V takem primeru mora seveda prevzeti pobudo država. Marković je to naredil tako, da je med drugim močno zvišal vrednost, do katere zasebnikom pri uvozu ni treba poravnati carine, hkrati pa je za nekatere izdelke znižal prometne davke (na primer za kavo)...

Tržne razmere so se začele zaradi tega zelo hitro spreminjati. Italijanski, avstrijski in še kakšni drugi trgi so začeli vplivati na jugoslovanski trg. Gorenjev pralni stroj, ki ga ta tovarna v bistvu z enakimi stroški izdelata tako za domač, kot za tuji trg, je v Avstriji za precej milijonov cenejši kot pri nas (kljub plačilu carine, pri kateri od carinske osnove sicer odštejejo vrednost 100 dolarjev). Trgovina se bo tujemu trgu morala prilagoditi, ali pa bo obubožala. Prva reakcija je že tu: posamezni trgovci, ki prej niso hoteli uvažati cenejšega blaga, zdaj že ponujajo cenejše uvožene izdelke.

Seveda pa ta poteza Markovičeve vlade ni povsem enostavna. Zaradi manjše domače prodaje in manjših carin bo manj denarja za proračun. Zaradi večjih nakupov v tujini se bodo začele zmanjševati devizne rezerve. Močno bo poskočil devizni tečaj na črnem trgu. Zazijale bodo razpoke v gospodarstvu in trgovini, ki bodo vplivale zlasti na proizvodno rast. In tako naprej. Na vse to bo morala vlada najti pravočasne rešitve. Je zaradi tega Marković napovedal nove ukrepe še v tem mesecu? Upamo!

Na Dunaju že, v Železnem pa ne!

CELOVEC — Tednik gradiščanskih Hrvatov v Avstriji *Hrvatske novine* poroča o dvotirnosti posebne vrste: gradiščanski Hrvat je na Dunaju parkiral svoj avtomobil na prepovedanem mestu. Policija mu je poslala odločbo za plačilo kazni.

Študent je nato zaprosil, naj mu policija izstavi formular za plačilo kazni v hrvaščini. Razložil je, da živi na Gradiščanskem in da je na Dunaju samo v času študija. In zgodilo se je nepričakovano:

Kar v Železnem, glavnem mestu Gradiščanske, ni mogoče, je mogoče na Dunaju. Zvezna policija na Dunaju je gradiščanskemu Hrvatju poslala odločbo o prekršku in predpis kazni v hrvaškem jeziku. Policija na Dunaju se torej ni vprašala, ali je Dunaj zajet v državno pogodbo, ali pa ne.

Tako je gradiščanski Hrvat dosegel pravico, ki jo njemu in vsem gradiščanskim Hrvatom odrekata policija na Gradiščanskem in tudi gradiščanski deželni glavar, ki le ugotavlja, »da v Železnem živi premalo Hrvatov...«

ANDREJ MOHAR

KAJ JE
SANGIUSTO
CARD?

KAKO JO
DOBIŠ?

Je sredstvo, ki ti omogoča
nakup pohištva
do 20 milijonov lir
v naših trgovinah z odplačevanjem
na obroke do 60 mesecev.

Dovolj je, da nas obiščeš
v trgovini in jo dobiš brezplačno
ali pa telefoniraš na št. 302454 in
ti jo pošljemo na dom. Seznanili
te bomo z ugodnostmi, ki jih nudimo.

mobili
san giusto
TRST - Ul. Diaz 12 - tel. 040/302454

ARREDAMENTI
SANGIUSTO
TRST - Ul. Diaz 7 - tel. 040/307880

Včeraj smo v Trstu našeli več kot 200 avtobusov iz vseh krajev Jugoslavije Naval jugoslovanskih kupcev (predvsem iz Bosne) Trgovci zadovoljni, mestni promet ohromljen

Za trenutek se nam je včeraj jutraj zazdelo, da smo nekje v Sarajevu in ne v Trstu. Od železniške postaje po vsem nabrežju tja do parkirišč pred kopališčem Ausonia in še dlje do Elizejskih poljan je bilo parkiranih več kot dvesto jugoslovanskih avtobusov in nšeststo jugoslovanskih avtomobilov. Zakaj smo omenili Sarajevo? Večina registriranih tablic na avtobusih in osebnih avtomobilih je bila iz raznih okrajev Bosne in Hercegovine. Videli smo tudi nekaj tablic s srbskimi oznakami. Sorazmerno z bosansko-hercegovskiimi je bilo tokrat slovenskih in hrvaških tablic bolj malo. Avtobusi so bili parkirani na vseh pločnikih. Z osebnimi avtomobili si včeraj dopoldne vozil po Trstu s še večjimi težavami kot ponavadi. Tudi zaradi tega, ker je veliko Jugoslovancev in tržaških domačinov prečkalo ulice brez vsakega reda.

Na ulicah in v trgovinah si včeraj slišal predvsem srbohrvaško govorico. V zadnjem tednu so Jugoslovanci dobesedno navalili na Trst. Že prejšnjo soboto jih je bilo veliko. Kar precej jih je bilo tudi v prejšnjih dneh, še zlasti v petek. Včeraj pa je njihovo število preseglo vsa pričakovanja.

Tržaški trgovci so bili seveda z včerajšnjimi posli zadovoljni, poseb-

no oni z avtomobilskimi nadomestnimi deli, s konfekcijo in čevlji, pa tudi kave so prodali veliko. Kupci so plačevali večinoma v dolarjih ali markah, bolj malo v dinarji, čeprav je bil tudi naval na menjalnice znaten. Tu so dinar kupovali po 0,022 do 0,023, nekatere menjalnice - na primer ona v Ul. Dante - pa so se odločile za nekoliko bolj ugoden tečaj 0,025 lir za dinar. Banke, ki so bile včeraj zaprte, pa so še v petek kupovale dinarje po 0,020.

Tudi na mejnih prehodih tržaške pokrajine je bilo seveda živahno, še posebno z ozirom na ne prav turistični letni čas. Vrste so torej bile, posebno na Fernetičih in na Pesku, vendar še zdaleč ne take kot poleti. Samo v zgodnjih jutranjih urah je bilo čakanje za vstop v Italijo še kar dolgotrajno, popoldne pa se je položaj dokaj normaliziral.

Promet pa je bil gost tudi v drugo smer, saj je tudi veliko Tržčanov izkoristilo sončen dan za bolj ali manj "gastronske" izlete v sosednje kraje Slovenije, predvsem v Koper, Izolo in Piran. V teh krajih, pa tudi v Sežani, so bile trgovine z živili in mesnice ves dopoldne dobro obiskane, prav tako so bili polni gostinski obrati, na nekaterih črpalkah pa je (kljub bonom in torej manjšemu povpraševanju) zmanjkalo bencina.

Izredno lep oktober pa je priklical k nam tudi turiste iz bolj oddaljenih krajev Evrope. Posebno na mejnem prehodu pri Pesku je bilo opaziti tudi avtobuse z nemško ali nizozemsko registracijo, ki so prevažali turiste v istrske obmorske kraje ali v bližnjo Lipico, kjer skušajo na čim boljši (in donosnejši) način izkoristiti ugodne vremenske razmere.

Na slikah (foto Križmančič): zgoraj jugoslovanski avtobusi, parkirani za avtobusno postajo, spodaj pa živčav pri Rusem mostu.

Akcija še v teku Za bolnico Franjo zbrali že skoraj 55 milijonov lir

Nabiralna akcija za obnovo bolnice Franje je še vedno v teku. Skupni znesek polgov na tekoče račune pri slovenskih denarnih zavodih na Tržaškem in Goriškem je dne 19. oktobra dosegel 54.065.312 lir in se je od zadnje objave v Primorskem dnevniku povečal za 380.000 lir, pri čemer pa niso upoštevani še neregistrirani polgi v zadnjih dneh, ki pa so bili objavljeni v rubriki prispevkov v Primorskem dnevniku, kot na primer polog 215.000 lir, ki jih je zbrala družba 60-letnikov iz Bazovice, Trebč, Gropade in Padrič, kar je lahko lep zgled za druge priložnostne družbe.

Stanje polgov na tekočih računih pri posameznih denarnih zavodih je trenutno naslednje:

Tržaška kreditna banka 36.847.215 lir, Hranilnica in posojilnica na Opčinah 10.148.831 lir, Hranilnica in posojilnica v Nabrežini 3.390.400 lir, Kmečka banka v Gorici 2.673.866 lir, Hranilnica in posojilnica v Sovodnjah 680.000 lir, Hranilnica in posojilnica v Doberdolu 325.000 lir. (jk)

Potovalni urad AURORA

prirreja naslednje izlete in potovanja:

od 13. do 24. novembra - v EGIPT z ogledom SUEŠKEGA PREKOPA, LUXORJA, ASUANA, RDEČEGA MORJA in KAIRA. Cena 1.098.000 lir;

od 21. do 28. decembra - v ROGAŠKO SLATINO. Cena 356.000 lir; od 22. decembra do 2. januarja 1990 - potovanje po MALEZIJ in v SINGAPUR. Cena 1.890.000 lir; od 23. do 28. decembra - na BLED. Cena 290.000 lir;

od 28. decembra do 4. januarja 1990 - na CIPER. Cena 710.000 lir;

od 28. decembra do 1. januarja 1990 - na BLED. Cena 330.000;

od 29. decembra do 1. januarja 1990 - na LOŠINJ. Cena 256.000;

od 29. decembra do 1. januarja 1990 - v ZAGREB. Cena 346.000;

od 29. decembra do 3. januarja 1990 - v TUNIZIJO. Cena 655.000 lir;

od 31. decembra do 1. januarja 1990 - v CELJE. Cena 160.000 lir.

Informacije in vpisovanja pri potovalnem uradu AURORA - Ul. Milana 20, tel. 60261.

tržno obvestilo

Odločilna potrditev dveh ameriških raziskovalcev

Gube so poražene

Porazili so gube. S svojim bojem proti staranju kože so si Manfred Puschmann, Harry Elden in Elizabeth Sweitzer prislužili svetovni sloves. Toda to so dosegli tako, da so svoje življenje vložili v eksperimente, raziskave in študij. Nato pa, ne nadoma, izredno odkritje: retinol zmanjšuje gube. Raziskovalci pa so nadaljevali s testiranjem in analiziranjem in rezultati so bili vedno pozitivni. Retinol učinkuje.

Zadnja potrditev je prišla prav od Eldena in Sweitzerjeve, ki sta si omislila izvirni način apliciranja retinola, da bi odkrila reakcijo celic. Na Xienta Institute for Skin Research v Bernvillu v Pennsylvaniji sta petnajstim prostovoljcem med 42. in 74. letom starosti napravila na roki po dva madeža z neko fluorescentno beljakovino, ki jo lahko odpravi samo rast površinske plasti kože na teh mestih. Retinol, ki sta ga nanašala samo na enega od obeh madežev, je pospešil reprodukcijo celic in tako omogočil izginotje madeža v mnogo krajšem času od tistega, ki ga je rabil netratirani madež.

»S stimuliranjem izmenjave kožnih celic dosežemo vidno zmanjšanje gub,« sta pojasnila Harry Elden in Elizabeth Sweitzer.

Krema z retinolom, ki sta jo testirala ameriška raziskovalca, se imenuje Anti-Age Retard in jo dobavlja multinacionalna družba KORFF. Po lekarnah v Ameriki in Evropi se kupci kar pulijo zanjo. V Italiji jo je z malo sreče mogoče najti v razkaterih lekarnah, in sicer v različnih verzijah po starostnih pasovih: za 25, 35, 45 in od 55 let naprej.

Nova telefonska številka SKGZ

Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Trstu obvešča, da bo v četrtek, 26. oktobra, zamenjala telefonsko številko. Namesto dosedanje številke 744245 bo treba torej od četrtega zavrteči

368094

Po lepem izletu čaka KD Primorsko srečanje zborov in literarni večer

Pred tednom dni so se člani in odborniki kulturnega društva Primorsko iz Mačkolj mudili na enodnevnem izletu po Beli krajini. V prijetni družbi je tako minil dan, v katerem so si mačkoljski kulturni delavci ogledali znamenitosti zelene dolenske in belokranjske zemlje. Prvi daljši postanek je bil v Ribnici, kjer so si izletniki ogledali grad in muzejsko razstavo značilnega ribniškega rokodelstva. Pot jih je nato peljala po Kočevskem rogu, mimo Baze 20, skozi Dolenjske toplice v Črnomelj, kjer jih je čakala malica, nato pa v Metliko. Na vrsti je bil ogled čudovite zbirke zgodovinskih predmetov, ki jih hrani Belokranjski muzej, in nato še ogled Gasliškega muzeja.

Članski izlet bi seveda ne bil prava priložnost za veselo družbo, ko bi bili na dnevnem redu samo muzeji in podobni objekti. Pravo navdušenje je tako zbudil ogled dobro založene kmetije pri nekem čebelarju v Adlešičih, še bolj pa pokušnja pristne medicine. Potem so Mačkoljani obiskali še bližnjo obrtniško delavnico, v kateri predelujejo lan in iz njega izdelujejo platno. Nedeljski izlet se je zaključil z večerjo in družabnostjo ob petju in glasbi v Črnomlju. Odtod pa so se izletniki KD

Primorsko sicer pozno ponoči vrnili domov.

Poleg tega enodnevnega izleta, ki ga mačkoljsko društvo redno vsako leto prireja za svoje aktivne člane, je v KD Primorsko steklo tudi ostalo delovanje. Novo sezono je prvi začel mešani pevski zbor Primorsko, ki pod vodstvom Toneta Baloha vadi že od prvih dni septembra. Oktobra pa je mačkoljski zbor že nastopil na prireditvi ob 95-letnici slovenskega kulturnega društva Slavec iz Ricmanj. Pomembno pa bo predvsem srečanje štirih zborov, ki ga bo KD Primorsko priredilo sredi novembra v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu. Poleg mačkoljskega, bodo sodelovali še zbori iz Slovenskih Konjic, Slovenjgradca in Dvorov nad Izolo. Te štiri pevske skupine se bod pravzaprav letos srečale že tretjič zaporedoma, po Dvorih in Slovenjgradu so torej sedaj na vrsti Mačkolje. Takoj po zborovskem srečanju, in sicer prve dni decembra, pa bo mačkoljsko kulturno društvo priredilo literarni večer v sodelovanju s književniki Primorske. (dam)

Na sliki: mačkoljski izletniki, kot so se sami fotografirali na enem od svojih okrepčevalnih postankov.

SLOVENSKI KLUB
V TRSTU
Ulica
sv. Frančiška 20/II

Slovenski klub vabi 24. t. m. ob 20.30 v Gregorčičevo dvorano na redni torkov večer z naslovom

Svetovni slovenski kongres
ali
zgodovinski pogoji
mogoče prihodnosti

Pogovor bo vpeljal avtor zamisli, zgodovinar in pisatelj ter bivši partizan na Primorskem Vlado Habjan.

GLASBENA
MATICA
TRST

Koncertna abonmajska sezona 1989-90

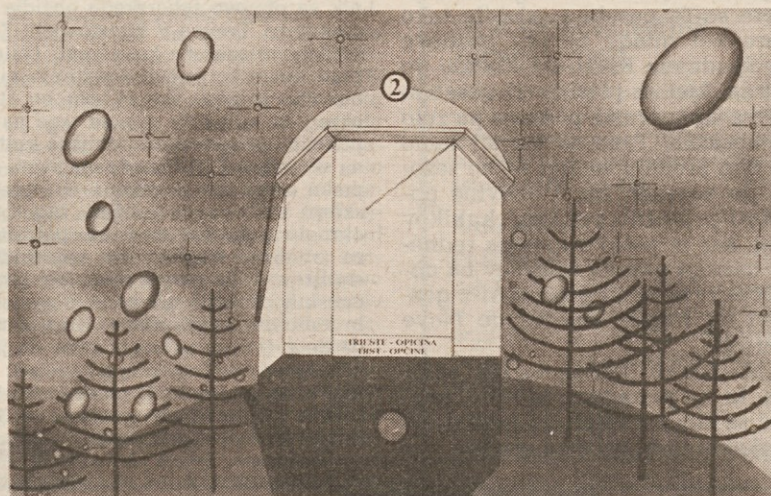
V petek, 27. t. m., ob 20.30 v cerkvi sv. Vincenca de' Paoli, Ul. da Feltre 11

Milko Bizjak - orgle

Na sporedu Walther Baiamonti, Stanley, J. S. Bach, Zupan, Lesjak in Bizjak.

Vabljeni! Na razpolago so še abonmaji. Dvignete jih lahko od 10. do 12. ure na GM, Ul. R. Manna 29.

KUPUJ NA OPČINAH VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE BOŽIČ 89

ZA VSAKIH 10.000 lir
NAKUPA ZAHTEVAJ SREČKO!

1. NAGRADA 15.000.000 lir
5 NAGRAD PO 2.000.000 lir
10 NAGRAD PO 1.000.000 lir

Vse nagrade so v zlatih žetonih
Žrebanje bo 5. jan. 1990.

CASSA RURALE ED ARTIGIANA-OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA-OPICINE

S.A.C.A.T.

nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA

UPRAVA:
Ul. Marconi 6 - Tel. 775483 - 4

Ul. sv. Frančiška 38
TRST - Tel. 768667 - 772002

Glasbena zadruga Ars Nova
priredi v nedeljo, 29. oktobra, ob 17.30
v Športno-kulturnem centru v Zgoniku

Mednarodni večer harmonikarskih ansamblov

Sodelujejo Synthesis 4 (ansambel Glasbene matice Trst), Fisorchestra Primavera iz Padove in Harmonikarski ansambel KUD Vida Pregarc iz Ljubljane (evropski prvak).

Danes in jutri v Miljah občinske volitve

Želimo si upravo, ki bo spoštovala pravice Slovencev v miljski občini

Danes in jutri bodo v Miljah volitve za obnovitev občinskega sveta, ki so ga poleti predčasno razpustili. Lista Frausin (KPI in neodvisna levica), ki je v vsem povojnem času vodila občinsko upravo (dolgo časa sama, nekaj let pa tudi v sodelovanju s PSI), je bila v volilni kampanji pod udarom vladnih strank, posebno demokristjanov in socialistov, ki hočejo tudi v Miljah oblikovati petstrankarsko koalicijo po zgledu tržaške Občine in Pokrajine. Položaj pa je zelo negotov, tudi zaradi prisotnosti kar treh zelenih list, ki seveda posvečajo prvenstveno pozornost problemom zaščite okolja. Le ena izmed njih, ki se predstavlja s simbolom »Zeleni v Miljah« in ki jo - za razliko od ostalih list - sestavljajo krajevni naravovarstveniki, se je v volilni kampanji kolikor toliko jasno izrekla za podporo levčarske uprave.

Današnje volitve bodo zelo pomembne tudi za miljske Slovence. Lista Frausin je po svojih zmogljivostih v vseh letih v tej občinski stvarnosti, ki je pretežno italijanska, jamčila Slovincem dostojanstvo in enakopravnost. Svetovalci slovenske narodnosti so lahko brez težav na sejah občinskega sveta govorili v materinem jeziku, kljub temu da pristojni organi niso dovolili upravi, da zaposli prevajalca, češ da je treba za to počakati na zaščitni zakon. V Dolini in v Nabrežini deluje prevajalska služba že dolgo let, in to tudi brez zakonske zaščite, kar jasno dokazuje, da je veto za zaposlitev prevajalca izključno politične narave in torej brez vsakršne pravne podlage. Dosedanje občinske uprave so v vseh letih tudi tesno sodelovale z Društvom Slovencev miljske občine, ki združuje vse domače Slovence ne glede na njihovo politično ali ideološko opredeljenost. Lista Frausin ima med kandidati štiri slovenske predstavnike. Glavni slovenski kandidat je

neodvisni Corrado Švab (št. 25), na listi pa so še Slavica Barut (št. 2), Damiana Colarich (št. 5) in Boris Pertot (št. 11). Nosilec liste je bivši župan Claudio Mutton.

Tokrat bo prvič na glasovnici tudi simbol Slovenske skupnosti. Nosilec liste je Danilo Šavron. Društvo Slovencev miljske Občine je priporočilo vsem miljskim Slovincem, naj oddajo svoje glasove tistim kandidatom, ki so v svojih programih upoštevali zahteve in potrebe slovenske manjšine in ki se bodo zanje tudi zavzemali, tako da bo v novoizvoljenem občinskem svetu zopet slišati slovensko besedo kot doslej.

Leta 1985 so bili v občinski svet izvoljeni trije Slovenci, člani Liste Frausin in sicer pokojni Peter Viola, Kiljan Ferluga in Jurij Vodopivec, ki je bil

dolgo časa tudi občinski odbornik. Ferluga in Vodopivec tokrat nista več med kandidati.

Milje se soočajo s precej resnimi upravnimi vprašanji, med katerimi izstopata metanizacija in vodovod. V tej volilni kampanji je bilo dosti govora tudi o načrtovanem širjenju industrijske cone v dolini pri Orehu, kjer pa bodo morali zaščititi tamkajšnja jezera. Dosti slabe krvi pa je bilo okrog problema varnosti nekaterih industrijskih obratov, posebno na območju bivše rafinerije Aquile, kjer namerava družba Monteschell zgraditi velika skladišča tekočega plina, za katere pa še nima dovoljenja občinske uprave. Zadnja beseda o vseh teh vprašanjih pa danes in jutri pripada volilcem.

S. T.

Enajst strank za 30 mest v novi občinski skupščini

Volilnih upravičencev v miljski občini je 11.519. Novoizvoljeni občinski svet bo štel trideset članov, ki bodo izvoljeni po proporcionalnem volilnem sistemu, tako da računajo, da bo treba za izvolitev enega občinskega svetovalca zbrati nekaj manj kot tristo glasov. Na glasovnici je enajst simbolov strank in političnih gibanj v naslednjem vrstnem redu: Lista Frausin, PRI, MSI, Zeleni v Miljah, PSI (s kandidati PSDI), Lista za Milje (krajevni melonarji), SSK, Zelena marjetica, KD, Zeleni smejočega se sonca in PLI. Volilci lahko ob strankinem simbolu oddajo največ štiri preference z imenom in priimkom kandidata ali najboljšje z njegovo številko.

Imena kandidatov so razobešena na voliščih, kjer je treba priti z volilnim potrdilom in z osebnim dokumentom.

Volišča bodo danes odprta od 22. ure, jutri pa od 14. ure. Volilni izidi bodo znani že jutri pozno popoldne, za preference posameznih kandidatov pa bo treba počakati na pozne večerne ure. Volišč je vsega skupaj dvajset. Do izvolitve novega župana in odbornikov bo Občino vodil vladni komisar Vergone, ki je trenutno, kot predvideva zakon, zadolžen za vodenje tekočih upravnih zadev. Zadnje občinske volitve so bile maja leta 1985, prvič v zgodovini Milj so te volitve predčasne.

Na pobudo tržaške sekcije WWF Poziv rimskemu parlamentu za zaščito kraškega območja

Tržaška sekcija Svetovnega sklada za naravo (WWF) je poslala ministru za okolje, vsem članom komisije za okolje poslanske zbornice in parlamentarcem iz goriške in tržaške pokrajine kopije pisma za zaščito Krasa, katerem je priložila tudi seznam prvih podpisnikov. Gre za dokument, ki poziva parlament, naj čim prej odobri okvirni zakon o državnih parkih, med katere bi sodil tudi bodoči kraški park. Zadevni zakonski osnutek trenutno obravnava komisija za okolje poslanske zbornice. Poleg tega se podpisniki pisma zavzemajo za to, da bi Kras zaščitili tudi na drugi strani državne meje, tako da bi kraški park naposled postal mednarodni, in se zavzemajo za revizijo tistega dela Osimskih sporazumov, ki predvideva gradnjo industrijskih obratov na Krasu.

Tržaška sekcija WWF v svojem tiskovnem sporočilu obvešča, da je doslej poziv podpisalo kakih tisoč ljudi, in objavlja tudi seznam prvih podpisnikov, ki seveda dajejo nekako ton celotni pobudi. Naj jih zato navedemo. Poziv so kot prvi podpisali: univ. prof. Claudio Magris, univ. prof. Margherita Hack, ravnatelj Mednarodnega centra za raziskovanje raka iz Liona Lorenzo Tomatis, poslanec Zelene liste Gianluigi Ceruti, novinarka Grazia Francescato, univ. prof. Livio Poldini, univ. prof. Ferruccio Mosetti, univ. prof. Giancarlo Ghirardi, ravnatelj tržaškega Prirodoslovnega muzeja Sergio Dolce, univ. prof. Enrico Feoli, univ. prof. Riccardo Luccio, univ. prof. Giuseppe Longo, univ. prof. Filippo Cassola, dekan tržaške Fakultete za tuje jezike, prevajalce in tolmače Franco Crevatin, inž. Carlo Zadro, univ. prof. Pierluigi Nimis, univ. prof. Giovanni Miccoli, deželni svetovalec Zelene liste Andrea Wehrenfennig, univ. prof. Giulio Brautti, univ. prof.

Alessandro Marvin, univ. prof. Sergio Rinaldi Tufi, univ. prof. Paolo Cassola Guida, univ. prof. Nicola Stagni, univ. prof. Walter Gerbino, univ. prof. Ruggero Rossi, univ. prof. Paolo Cammarosano, univ. prof. Roberto Iengo, univ. prof. Maria Zadro, univ. prof. Giorgio Stacul, kordinator Mountain Wildernessa Alberto Pinelli, alpinist, režiser in pisatelj Spiro Dalla Porta Xidias, zdravnik Claudio Tiribelli, univ. prof. Franco Legovini in alpinistka Bianca Di Beaco.

O celotni zadevi bo tekla beseda na okrogli mizi, ki jo bo WWF priredil v petek, 27. oktobra, z začetkom ob 18. uri v dvorani zavarovalnice RAS na Trgu republike v Trstu.

Sejem antikvariata še danes in jutri

Samo še danes in jutri si obiskovalci na Pomorski postaji lahko ogledajo 7. prodajno razstavo antikvariata, na kateri več kot 40 razstavljalcev predstavlja poleg starinskega pohištva in okrasnih predmetov novejšega datuma tudi starodavne preproge, redke nakit in ure, slike, ikone, knjige in različne tiskovine oziroma grafike.

Danes si boste prodajno razstavo lahko ogledali ves dan od 10. ure do 19.30, jutri pa med 10. in 13. uro in med 15.30 in 19.30.

ZAHVALA

Svojci

Marije Pipan por. Košuta

se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so z njimi sočustvovali.

Križ, 22. oktobra 1989

ZAHVALA

Franca Abrama

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so počastili njegov spomin in so nama bili blizu v tem težkem trenutku.

Žena in hčerka

Katinara, 22. oktobra 1989

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

inž. Borisa Sancina

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njegov spomin.

Žalujoci vsi njegovi

Trst, 22. oktobra 1989

Ob prvi obletnici smrti dragega moža

Stanislava Purgerja (STANKA)

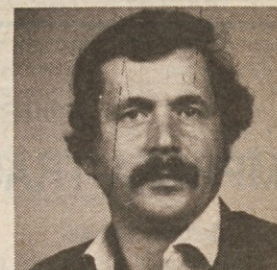
se ga z ljubeznijo spominjajo žena Justina ter vsi svojci.

Mačkolje, 22. oktobra 1989

20. 10. 1984 20. 10. 1989

Tišina, bolečina v srcih naših je ostala, saj tebe, dragi, ni več nazaj. Zakaj?

Bruno Škrk

Z nelzerno žalostjo se te spominja tvoja družina

Trnovca, 22. oktobra 1989

O bivšem taborišču na Padričah mora razpravljati rajonski svet

Skupina rajonskih svetovalcev KPI v rajonskem svetu za Vzhodni Kras je te dni predložila resolucijo, s katero zahteva, naj predsednik rajonskega sveta skliče, in to v najkrajšem času, posebni sestanek sveta o problemu uporabe bivšega begunskega taborišča na Padričah, ki bi se je udeležili tudi občinski odborniki za javna dela, urbanistiko in za kulturo. Komunisti že vrsto let zahtevajo rešitev tega odprtega problema, in sicer ob upoštevanju zahtev krajevnega prebivalstva.

Te zahteve so vsem dobro znane, saj je Koordinacijski odbor za vzhodnokraške vasi predložil v zvezi s tem vprašanjem celo vrsto dokumentov.

Tržaški občinski odbor in posamezni odborniki so v teh letih imeli do teh zahtev nejasen in včasih celo instrumentalen odnos. Skrajni čas je, da se občinska uprava končno odloči za javno soočanje in da naposled kaj ukrene. Komunisti smatrajo, da je rajonski svet tisti institucionalni sedež, kjer naj to soočanje poteka in kjer se morajo pristojni občinski odborniki obvezati, da bodo njihovim izjavam sledila tudi dejanja.

Komunistična skupina je hotela s to resolucijo ponovno pozvati predsednika, naj prevzame odgovornosti, ki jih nosi zaradi vloge, ki jo ima v rajonskem svetu, in sicer, da krepi možnosti delovanja in vpliv rajonskega sveta na občinsko upravo. To pa bo možno samo v primeru, če bo ta organizem postal dejanski sogovornik uprave in vseh organiziranih oblik življenja na teritoriju.

Četrstoletno človekoljubno delo Združenja tržaških krvodajalcev

Tržaški krvodajalci bodo imeli danes svoj praznik. Zjutraj ob 9.45 se bodo zbrali v kongresnem centru velesejma, kjer bodo ob navzočnosti predstavnikov oblasti podelili priznanja najbolj zaslužnim krvodajalcem, popoldne pa bo na Pomorski postaji tradicionalna družabnost s plesom.

Letošnji dan krvodajalcev bo še posebno slovesen, saj gre za jubilejno leto, v katerem praznuje Združenje krvodajalcev 25 let obstoja. Obračun četrstoletnega delovanja je kar se da pozitiven, če upoštevamo, da sloni delo Združenja izključno na prostovoljnem - in seveda brezplačnem - angažiranju članov, negativna plat pa je predvsem v tem, da njihovo človekoljubno delo ni deležno primerne razumevanja s strani oblasti, tako splošno politične kot specifično zdravstvene. Prav pred kratkim, 12. oktobra, so morali krvodajalci v vsej Italiji dvigniti svoj glas protesta, ker parlament še vedno ni odobril zakona, ki bi urejeval tako delikatno sektor, kot je krvodajalstvo. Najbolj očitna posledica

neurejenih razmer pa je dejstvo, da mora Italija uvoziti kar 90 odstotkov hemoderivatov, ki jih nujno rabi. Velik del krvi in plazme prihaja iz nerazvitih držav tretjega sveta, kjer žal še vedno cvete pravcava trgovina s krvjo, katere žrtve so prav najrevnejši sloji prebivalstva. Tudi nadzor nad kvaliteto krvi, ki prihaja iz teh držav, je marsikdaj nezadosten.

Tudi na krajevni ravni obstajajo problemi, od katerih je glavni tudi tu premajhno število krvodajalcev. Združenje se sicer trudi, da bi okrepilo svoje vrste in je pri tem želo tudi dokajšnje uspehe (samo lani je pritegnilo 129 novih članov), kljub temu pa uspejo v tržaški pokrajini zbrati samo polovico krvi, ki jo potrebujejo tukajšnje bolnišnice. Beležiti gre tudi majhen odziv ženskega dela prebivalstva: med člani združenja je kar 86,8 odstotka članov moških in samo 13,2 žensk. Starost darovalcev se v povprečju giblje med tridesetim in štiridesetim letom starosti, odločno premalo pa je mladih krvodajalcev.

Kar pet nobelovcev na simpoziju ob 25-letnici Centra za fiziko

Letos mineva četrto stoletja, odkar je bil ustanovljen miramarski Mednarodni center za teoretsko fiziko in vodstvo centra namerava to okroglo obletnico primerno obeležiti s prireditvijo visoko kakovostnega simpozija. Simpozij bo potekal od 31. oktobra do 4. novembra pod naslovom »Obzorja fizike, visoke tehnologije in matematike«, predstavljal pa bo nekakšen obračun sodobne teoretske fizike ter z njo tesno povezanih znanstvenih ved, pri katerem bodo sodelovali izvedenci svetovnega slovesa, med njimi pet Nobelovih nagradencev za fiziko, z ravnateljem centra Abdusom Salamom na čelu.

Mednarodni center za teoretsko fiziko je raziskovalna in izobraževalna ustanova, ki je postala pomembno stičišče za znanstvenike iz vsega sveta in še posebej za pretok znanja s svetovnega Severa na Jug. Spada pod okrilje Mednarodne agencije za atomsko energijo (AIEA) z Dunaja ter Organizacije združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO) iz Pariza, gmotno pa ga v največji meri omogoča italijanska vlada. Njegova ustanovitev pred 25 leti pomeni važen mejnik tudi za zgodovino naših krajev, saj se je tedaj Trst začel razvijati v znanstveno in raziskovalno središče mednarodnega pomena.

Kako je z antenami pri Ferlugih?

Deželni svetovalec Zelene liste Andrea Wehrenfennig zahteva od predsednika Dežele Biasuttija, naj izda odlok za odstranitev vseh anten pri Ferlugih, ki so jih postavili brez ustreznih dovoljenj pristojnih oblasti. Predstavnik zelenih ugotavlja, da Občina Trst, kljub številnim prijavam, doslej ni naredila ničesar za njihovo odstranitev, zato poziva Biasuttija, naj sam poskrbi za to dejanje, ki ga že dalj časa zahtevajo mnoge naravovarstvene organizacije. Posebno Svetovni sklad za naravo WWF, ki je pred kratkim spet vložil sodno prijavo.

Krajevna zdravstvena enota je medtem pred kratkim prižgala zeleno luč za postavitev nove velike televizijske antene na javnem zemljišču, ki jo bo postavilo tržaško gradbeno podjetje SEI v imenu nekaterih zasebnih televizijskih postaj, baje tudi za Berlusconi. Krajevno prebivalstvo pa ni zadovoljno, da je pri Ferlugih iz dneva v dan vedno več anten, ki po mnenju marsikoga škodijo tudi zdravju.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

SCENA THEATRE WASHINGTON

David Mamet

AMERICAN BUFFALO

V četrtek, 26. oktobra, ob 20.30 v Kulturnem domu.

SKD Igo Gruden

prireja dne 29. t. m. ob 17.30 gostovanje KUD Klasje iz Štanjela z igro Petročiča-Škrbinška

Vozel

REŽISER Bojan Solgaršek

Vabljeni!

MLADINSKI KROŽEK BOLJUNEC

prireja v soboto, 28. t. m., ob 20.30

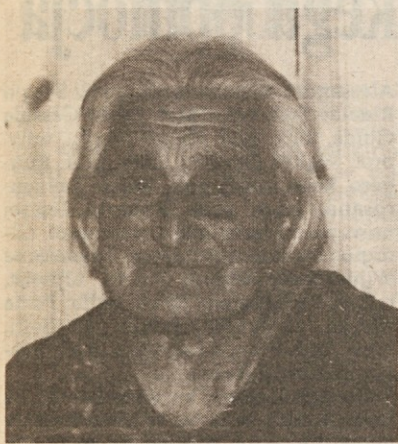
ples s skupino

Šank rock

VABLJENI!

Danes v Nabrežini

Visok jubilej Zofije Pertot

Pri Basevih v Nabrežini bo danes velik praznik. Hišna gospodinja Zofija Pertot bo namreč v krogu svojih dragih praznovala 90 let. Slavljenka, ki izhaja iz družine Becljevih, se je rodila v Brojnici pod Križem, kjer je bil oče zaposlen pri tedanji avstro-ogrski družbi Južnih železnic. Leta 1925 se je poročila z Nabrežincem Janezom Pertotom-Basevim, kateremu je v zakonu rodila pet otrok, od katerih sta danes živa še dva. Mož, ki je umrl leta 1958, je bil zaposlen v kamnolomih, Zofija pa je skrbela za družino in za kmetijo. Vsi Basevi so aktivno sodelovali v partizanskem gibanju. Trije sinovi in oče so bili v partizanih, najmlajši sin Marko pa je še kot zelo mlad fant sodeloval v krajevnem odboru Osvobodilne fronte.

Čestitkam sorodnikom in vaščanom za današnji visok jubilej se pridružuje tudi Primorski dnevnik, ki ga slavljenka še danes pozorno prebira.

Baletna šola

Pouk se prične jutri, 23. t. m. ob 15. uri.

Informacije na upravi SSG, Ul. Petronio 4, tel. 734265.

koncerti

GLASBENA MATICA

V četrtek, 26. t. m., ob 16. uri bo v Gallusovi dvorani v Ul. R. Manna 29 na sporedu klavirski recital ALEKSANDRE PAVLOVIC. Na sporedu Hayden, Beethoven in Liszt.

VERDI

V ponedeljek, 30. t. m., ob 21. uri bo v gledališču Verdi koncert skupine THE MODERN JAZZ QUARTET v organizaciji Pokrajine Trst, odbojstva za kulturo in javno vzgojo ter pod pokroviteljstvom predsednika deželne sveta Furlanije-Juljske krajine.

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo - V ponedeljek, 30. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil KVARTET BORODIN.

V cerkvi Santa Maria Maggiore bo v ponedeljek, 30. t. m., ob 21. uri koncert simfonične glasbe in zborovskega petja z naslovom CERKVENA GLASBA SKOZI STOLETJA. Pod vodstvom dirigenta O. Di Piazze bodo organist L. Falilone in violončelist F. Ricardi di Netra ter orkester C. Monteverdi iz Rude in zbor G. Fauré iz Romansa d'Isenzo izvajali skladbe Carpentiera, Haydna, Mendelssohna, Batholdyja, Liszta in Gounoda.

G. SUSHMEL

PRODAJA IN SERVIS

SWEDA

ELEKTRONSKE BLAGAJNE

TELEFAX

Z ATESTOM

VANDONI

TEHTNICE - REZALNI STROJI

Ul. S. Francesco 11
Tel. (040) 767884

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Otvoritvena predstava sezone 1989-90

FRIEDRICH SCHILLER

Spletke in ljubezen

REŽIJA ZVONE ŠEDLBAUER

PONOVITVE: danes, 22. oktobra, ob 16. uri - RED G, v sredo, 25. oktobra, ob 20.30 - RED D.

Prodaja abonmajev in vstopnic od 10. do 12. ure ter eno uro pred pričetkom predstav, Kulturnem domu v Ul. Petronio 4, tel. 734265.

Novost sezone: po vsaki predstavi bo odprt bar KGB!

gledališča

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE gostuje jutri, 23. t. m., ob 19. uri v Mariboru na Borštnikovem srečanju s predstavo LEPA VIDA ter v nedeljo, 29. t. m., ob 19. uri s predstavo A. P. Čehova STRIČEK VANJA.

S predstavo POVEST SLUŽKINJE ZERLINE H. Brocha gostuje SSG v četrtek, 26. t. m., ob 21.30, v petek, 27. t. m., ob 11.00 in ob 19.30 v Mariboru, v soboto, 28. t. m., ob 19. uri v Pesmicah ter v ponedeljek, 30. t. m., ob 19.30 v Mestnem gledališču v Ljubljani.

ROSSETTI

Gledališka sezona 1989-90 - Tržaški Teatro Stabile sporoča, da so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrjevanja starih pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Danes ob 16. uri (red 2. nedelja) zadnja predstava Shakespearovga dela RIHARD III. v režiji Gabrieleja Lavie. V abonmaju odrezek št. 1. Vstopnice so na prodaj pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Jutri počitek.

Od 24. t. m. do 5. novembra bo Il Piccolo Teatro iz Milana uprizoril delo N. Ginzburg INTERVJU. Režija Carlo Battistoni. V abonmaju odrezek št. 2. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

VERDI

Simfonična sezona gledališča Verdi 1989-90 - Pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjevanja starih abonmajev.

Jutri, 23. t. m., ob 20.30 izredni koncert italijanskega mladinskega orkestra. Dirigent C. Melles. Na sporedu bodo Schubertove, Beethovne in Brahmsove skladbe.

TEATRO CRISTALLO - LA CONTRADA

Danes ob 16.30 ponovitev dela CO IERIMO PUTEI, variete Carpinterija in Faragune.

Gledališka sezona 1989-90 - Pri osrednji blagajni v Pasaži Protti in pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjitve starih abonmajev.

GLEDALIŠČA SCUOLA DEI FABBRI

Zaradi izrednega uspeha bo Zadruga La Collina uprizorila Kroetovo delo ROBE DE OMINI še danes, 22. t. m., ob 16. uri. Režija Mario Uršič, nastopata Miranda Caharija in Claudio Misculin.

šolske vesti

Uradni list št. 74 z dne 29. 9. 1989 prinaša popravljeni razpis natečaja za petletno dodelitev učnega osebja deželne mu pedagoškemu zavodu IRRSAE. Razpis in informacije so na razpolago na sedežu Sindikata slovenske šole, Ul. Carducci 8/II, v torek in četrtek od 11. do 12. ure, v sredo od 16. do 17. ure. Rok za predstavitve prošnje zapade 29. oktobra.

Učitelji in starši osnovne šole Karel Širok vabijo na sestanek jutri, 23. t. m., ob 18. uri v Ognjišču, da bi se pomenili o pripravah na proslavo ob 100-letnici Širokovega rojstva.

Ravnateljstvo državnega učiteljskega A. M. Slomšek v Trstu sporoča, da bo prva seja dijakov in profesorjev petega letnika dopolnilnega tečaja za šolsko leto 1989/90 v petek, 27. t. m., ob 16. uri na šoli. Pouk se začne v ponedeljek, 30. t. m.

Synteko

EDINI EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK
V TRSTU - Ul. S. Zenone 6
Tel. 750895

Synteko

ekološka zaščita parketa, z garancijo.

KD RDEČA ZVEZDA

vabi vse ljubitelje folklorne v petek, 27. t. m., ob 20.30 v društvene prostore v Salež.

Obnovili bomo folklorno dejavnost v našem društvu

Ogledali si bomo slike in diapozitive bivše folklorne skupine.

Pri Basevih v Nabrežini praznuje danes

ZOFKA

svoj 90. rojstni dan.
Še na mnoga leta v našem krogu ji želijo

vsi njeni

Jutri praznujeta v Polju pri Domju

SUZANA in MICHELA

22 oziroma 16 let.

Vse najboljše jima voščijo

mama, papa, stric Danilo
in Korado.

Danes praznuje na Proseku 50. rojstni dan naša

MIRANDA

Še na mnoga zdrava in srečna leta ji iz srca želijo

mama, mož Renato, sinova Andrej in Aljoša ter teta Milka.

razna obvestila

KD Kraški dom obvešča, da se bo v torek, 24. t. m., ob 20. uri v občinski telovadnici v Repnu pričel tečaj joge. Vodila ga bo Bruna Skabar.

V Barkovljanskem društvu, Ul. Cerreto 12, bo v petek, 27. t. m., ob 20. uri prof. Jože Pirjevec predaval na temo PRVA, DRUGA IN TRETJA JUGOSLAVIJA. Vabljeni.

Slovenski kulturni klub - Ul. Donizetti 3 - obvešča, da je zaradi sodelovanja pri predstavi Bodi svetloba, občni zbor odločen da naslednje sobote, 28. t. m.

KK Adria, odsek za žensko telovadbo obvešča, da se je začela rekreacijska telovadba in sicer ob ponedeljkih in četrtek ob 21. uri v šolski telovadnici na Melari.

Osnovna šola Karel Širok sporoča, da bo tudi letos tečaj telovadbe za odrasle v šolski telovadnici vsako sredo od 20. ure dalje.

V pripravi je tudi tečaj slovenščine za odrasle.

Prijave sprejemajo v šoli, tel. 391529.

Konzorcij čebelarjev tržaške pokrajine obvešča člane, da bo danes, 22. t. m., od 9.30 do 11.30 pri Deželni ustanovi za razvoj kmetijstva (ERSA) na Proseku čebelarji izvedenec Stefano Tonelli predaval med drugim tudi o vzrejanju matic. Vabljeni.

KD Lipa organizira niz predavanj na temo MLADOSTNIK IN NJEGOVI PROBLEMI. Sodelujeta psihologa Marija in Vinko Skalar. Vpisovanje na prvem srečanju, ki bo v petek, 27. t. m., ob 20.30 v Bazovskem domu.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu bo jutri, 23. t. m., ob 20.30 posvetilo večer razpravi o pripravah na Prvo cerkveno zborovanje treh Benečij, ki bo prihodnje leto v Ogleju.

Sekcija VZPI-ANPI Boršt-Zabrežec priredi v nedeljo, 29. oktobra, ob 15. uri proslavo ob 40-letnici postavitve spomenika padlim v NOB s primernim kulturnim programom.

Glasbena matica obvešča, da bo prva pevska vaja otroškega in mladinskega zbora jutri, 23. t. m., ob 16.30 v prostorih šole Glasbene matice, Ul. R. Manna 29.

Berite

»Novi Matajur«

Danes, NEDELJA, 22. oktobra 1989

ZORISLAVA

Sonce vzide ob 6.31 in zatone ob 17.08 - Dolžina dneva 10.37 - Luna vzide ob 24.00 in zatone ob 14.15.

Jutri, PONEDELJEK, 23. oktobra 1989

ŽIVKA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 14,6 stopinje, zračni tlak 1027,1 mb narašča, brezvetrje, vlaga 82-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 17,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Alan Mozan, Daniele Ledovich, Alessia Visintin, Francesca Gerin, Diego Salvador, Luca Bertocchi, Martina Martinuzzi, Veronika Braico, Gabriele Braico.

Segulin

TRST Ul. Mazzini 51
0233-361

foto kino optika

čestitke

Klaro in Sandra je včeraj osrečilo rojstvo brhke in zale prvorojenke ESTER PAOLI. Veselimo se s srečnimi staršema, mali Ester pa voščimo v nadaljnjem življenju mnogo veselja, zadovoljstva in vedrine Mari, Nado in Nadj.

Te dni je praznovala rojstni dan naša draga FRANKA. Vse najboljše ji želijo učenci in učiteljice 5. razreda COŠ v Slivnem.

Danes praznuje na Proseku MARIJA TERCIC svoj 81. rojstni dan. Še na mnoga zdrava leta ji kličejo vsi, ki jo imajo radi, pravnučinja Valentina pa ji pošilja koš poljubčkov.

Danes MIRANDA na Proseku svoj rojstni dan slavi, naj ostane še v naprej tako živahna, ljubka in vesela, ji družba prijateljev želi.

Na Proseku hiša s št. 342 stoji, v njej se naša MIRANDA z Abrahamom veselijo. Da bi čila in zdrava kot Nanos stara postala ji brat Edi z ženo in sinom želi. Pridružujeta se tudi Sonja in Žarko.

Ptiček zjutraj prileti, na oknu, v Ul. Bazzoni 3, obsedi, kljunček svoj odpre in prepevati začne: »Poslušajte me vsi, ljubi RAFAEL LISJAK jutri rojstni dan slavi, v torek pa bo imel god.« Še na mnoga srečna leta skupnega življenja mu želi žena Ema.

Jutri bo praznovala 70. rojstni dan JUSTINA ŠTRANJ. Vse najboljše, zdravja in srečnih dni ti želijo vsi tvoji sorodniki.

Jutri praznujeta SUZANA in MICHELA rojstni dan. Čestitajo jima gojenci glasbene šole ter člani mladinskega in otroškega pevskega zbora Fran Venturini.

V Trnovci danes FRANKA svoj 24. rojstni dan slavi in z njo se vsi njeni dragi veselijo.

Draga teta FRANKA. Ob tvojem rojstnem dnevu ti Erika in Sonja pošljata 24 poljubčkov.

kino

ARISTON - 15.30, 22.15 Il barone di Munchausen, i. Oliver Reed, Valentina Cortese.

EXCELSIOR - 15.00, 22.00 Batman, i. Jack Nicholson, Kim Basinger.

EXCELSIOR AZZURRA - Festival festivalov: 16.30, 21.45 Che ora è, r. Ettore Scola, i. Marcello Mastroianni, Massimo Troisi.

NAZIONALE I - 16.15, 22.15 Karate Kid III - La sfida finale.

NAZIONALE II - 15.20, 22.15 Leviathan.

NAZIONALE III - 16.00, 22.00 Gli occhi indiscreti di uno sconosciuto.

NAZIONALE IV - 15.30, 22.15 Scugnizzi, r. Nanni Loy, i. Lello Gullotta.

GRATTACIELO - 15.30, 22.00 Indiana Jones - L'ultima crociata, i. Harrison Ford, Sean Connery.

MIGNON - 16.30, 22.15 La più bella del reame, i. Carol Alt.

EDEN - 15.30, 22.00 Calde gocce di rugiada sul mio corpo, porn., □□

CAPITOL - 16.00, 22.00 Arma letale 2, i. Mel Gibson.

LUMIERE FICE - 16.00, 22.15 Storia di ragazzi e ragazze, r. Pupi Avati.

ALCIONE - 17.00, 22.15 Ladri di saponette, r. M. Nichetti.

RADIO - 15.30, 21.30 Dinamici incontri, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

včeraj-danes

UMRLI SO: 79-letni Doro Franco, 84-letna Beatrice Weismann, 83-letna Bianca Martelli vd. Stefanini, 56-letni Egidio Chersini, 85-letni Alfonso Metti, 17-letni Paolo Sancier, 77-letna Renata Canali por. Giamporcaro, 13-letni Simone Turo.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Nedelja, 22. oktobra 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41, Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6.

Dnevna služba - od 13.00 do 16.00

Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6. FERNETIČI (tel. 416212), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - od 8.30 do 13.00 in od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA

optika

Viki

kontaktne leče

Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti)
TRST Telefon 772996

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled razstava slikarjev FRANZA BERGERJA, VALENTINA OMANA, ROBERTA PRIMIGA in THOMASA WÖRGÖTTERJA.

V pritličnih prostorih Tržaške kreditne banke - Ul. Filzi 10 - so na ogled dela avstrijskih slikarjev FRANCA BERGERJA in ROBERTA PRIMIGA.

V Kraški galeriji v Repnu razstavlja svoja dela slikar DEMETRIJ CEJ. Razstava je odprta vsak dan od 11.00 do 12.30 in od 14.00 do 18.00.

V galeriji Cartesius bodo v soboto, 28. t. m., ob 18. uri odprli razstavo slikarja FOLCA IACOBIJA. Razstava bo na ogled do 9. novembra po običajnem urniku.

V galeriji Il Tribbio je na ogled do 27. t. m. razstava slikarja JORGEJA GARZOLINIJA.

izleti

Slovenska gobarska družina - Trst priredi danes, 22. t. m., gobarski pohod za člane od Volnika do Samatorce. Pohod bo vodil goriški strokovnjak za koprenke inž. Gabrijel Seljak. Zbirališče na glavnem trgu v Velikem Repnu ob 8.30. Prosimo točnost.

mali oglasi

PRODAM alfo 33 QV, letnik 1986, v odličnem stanju. Tel. 327438.

PRODAM akacija v hrastova drva po ugodni ceni. Tel. v večernih urah na št. (0481) 884161.

PRODAJAMO licenco za obratovanje v gostinstvu in za tobakarno. Tel. na št. 232505 v večernih urah.

PRODAM vespo 125, letnik '64, v dobrem stanju, brez evidenčne tablice in celado za 1.200.000 din. Tel. 229246.

PRODAM motor honda XLV 750, prevoženih 16.000 km, v odličnem stanju. Tel. v večernih urah na št. 200339.

SLOVENSKO PODJETJE išče elektronskega tehnikarja z znanjem informatike. Pismene ponudbe na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro »Tehnik«.

NEPREMIČNINSKA družba išče uradnika/uradnika z višješolsko izobrazbo. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro »Nepremičninska družba«.

DVA MILIJONA lir da tuj zbiratelj za lepak Radenske vode s tekačem. Tel. 572734.

PRENOVLJENO gostilno dajem v najem. Tel. 824685 v uradnih urah.

PRODAM drva po ugodni ceni. Tel. 200848.

SUHA DRVA za kurjavo prodajamo. Tel. po 20. uri na št. 421508.

ŠTUDENTOM oddam trisobno sodobno opremljeno stanovanje, štiri ležišča, v bližini nove univerze. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro »Kriški breg«.

PODJETJE IČUM MALO v Vicenzi zaposli izkušene rezkalce in brusarje, bruto plača znaša 1.200.000 lir z bivališčem. Ni potrebno znanje govornega italijanskega jezika. Tel. (0445) 602727.

PROFESSIONAL SPORT, Ul. Udine 45/a - Trst, tel. 418315, obvešča, da je od 20. t. m. do 30. novembra 1989 v teku promocijska prodaja zimске konfekcije in opreme s popusti od 20 do 50%.

PRIZNANA restavracija na Krasu išče kuhinjsko pomočnico. Urnik 10.00-15.00. Tel. na št. 211460.

KONZULENT za delo nudi podjetjem upravljanje odvisnega osebja in vodenje plač. Tel. od 16. do 18. ure na št. 366286.

Od ponedeljka, 23., do sobote, 28. oktobra 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Giulia 1, Ul

nedeljski televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Nanizanka: Quello della porta accanto - La zia d'America
8.00 Risanki: Čebelica Maja, Psammed
8.40 Dok. oddaja: Kvarkov svet - Il tesoro di Nanchino
9.25 Maša in nabožna oddaja Zelena linija
12.25 Nedeljski tednik, nato dnevnik
13.55 Kviz: Toto-TV Radiocorriere (vodi B. Breveglieri)
14.00 Variete: Domenica in... (vodita Edwige Fenech in Pupo)
14.20 Športne vesti
15.20 Športne vesti
16.20 Športne vesti
18.10 Šport: 90. minuta
19.50 Vreme in dnevnik
20.30 Nadaljevanka: E non se ne vogliono andare (r. Giorgio Capitani, i. Massimo Ciavarro, Fiorenza Tessari, Virna Lisi, 2. del)
22.05 Športna nedelja
24.00 Nočni dnevnik in vreme
0.10 Film: Il matrimonio (kom., Fr. 1974, r. Claude Lelouch, i. Bulle Ogier, Rufus, Marie Dea)

RAI 2
4.45 Avtomobilizem F1: VN Japonske (iz Suzuke)
7.00 Risanke
8.10 Film: Sei giovane solo una volta (kom., ZDA 1937, r. George Seitz, i. Mickey Rooney)
9.30 Plesni maraton (2. del)
10.15 Film: Convoglio verso l'ignoto (vojni, ZDA 1943, r. Lloyd Bacon, i. Humphrey Bogart)
12.25 Iz rubrike o zdravju
13.00 Dnevnik, šport, vreme
13.30 Rubriki: Nonsoloner, Videocomic
14.10 SP v gimnastiki - finale
16.30 Film: Una domenica a New York (kom., ZDA 1963, r. P. Tewksbury, i. Cliff Robertson)
18.05 Avtomobilizem F1 - VN Jap. in nogomet A lige
19.35 Vreme, dnevnik in šport
20.30 Film: Il maratoneta (dram., ZDA 1976, r. John Schlesinger, i. D. Hoffmann, L. Olivier)
22.30 Dnevnik, vreme, Mixer
23.45 Rubrika o židovski kulturi
0.15 Nov kazenski postopek
1.05 Koncert Jazz EBU-UER 89

RAI 3
10.45 Nan.: Vita col nonno
11.35 Film: Topper - la via dell'impossibile (kom., ZDA 1937, r. Norman McLeo, i. Konstance Bennett, Cary Grant)
13.10 Nanizanka: Professione pericolo
14.00 Deželni dnevnik
14.10 Dok. oddaja: Drobci
14.15 Variete: Prove tecniche di trasmissione
16.30 Film: Le notti della luna piena (kom., Fr. 1984, r. Eric Rohmer, i. Pascale Ogler, Tcheky Karyo)
18.25 Dok. oddaja: Drobci
18.35 Šport: Domenica gol
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti in šport
20.00 Il prvenstvo B lige
20.30 Film: Il diavolo in città (krim., Fr.-ZRN-It. 1988, r. Christian de Chalongeabrol, i. Jean Poiret, Bruno Cremer)
22.05 Aktualna oddaja: I racconti del 113
22.56 Dok. oddaja: Drobci
23.00 Filmske novosti
23.10 Nočni dnevnik
23.25 Deželni nogomet

RTV Ljubljana 1
8.45 Video strani
8.55 Otroška matineja: Živ Žav, 9.45 nan. Pika Noga- vička (5. del)
10.10 Slov. klavirska glasba
10.40 Nanizanka: Delo na črno
11.30 Domači ansambli: Marelja
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Nadaljevanka: Houston - Legenda Teksasa (2. del)
14.05 Gostje Pop delavnice '89
14.55 Kolo sreče (pon.)
16.30 Dnevnik in poslovne informacije
16.50 Film: Nevesta je preveč lepa (Fr. 1958, r. Pierre Gaspard-Huit, i. Brigitte Bardot, Louis Jourdan)
18.20 Kronika Borštnikovega srečanja
18.35 Otroška oddaja: Ulovi me
18.45 Risanke
19.00 TV Mernik, TV Okno
19.30 Dnevnik in vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Nadaljevanka: Tovarišica ministrice (M. Sečero- vič, r. Stanko Crnobrnja, i. Je- lisaveta Sabljčič, Petar Kralj, 3. del)
21.15 Super 3 x 3
22.45 Dnevnik in vreme

TV Koper
10.15 Fish Eye, 10.45 Juke box
11.15 Rubrika: Veliki tenis
13.30 TVD Novice
13.45 Bezbol - prvenstvo Major League (pon.)
15.15 Am. nogomet - tekma iz prvenstva NFL (pon.)
16.15 Rubrika: Eurogolf
17.00 Košarka: finalni tekmi turnirja McDonald's (pre- nos iz Rima)
21.50 Rubrika: A tutto campo
23.15 TVD Novice
23.30 Avtomobilizem F1 - VN Japonske (iz Suzuke)
24.00 Športna oddaja: Juke box

RADIO TRST A
8.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojano; 9.45 Dnevni pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Princ v etru; 10.40 Country glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.10 Potpuri; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Radijska igra: Prekinjena zveza; 14.55 V studiu z vami: Sergej Verč (1. del); 16.00 Šport in glasba - dogodki in komentarji; 17.30 V studiu z vami (2. del); 19.20 Zaključek sporedov.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00, 23.00 Poročila; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Še pomnite tovariši; 9.45 Pesmi boja in dela; 10.05 Matineja; 10.35 Nedeljska reportaža; 11.03 Poslušalci čestitajo; 12.00 Na današnji dan; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Lojtrca domačih; 17.05 Zbori; 17.30 Radijska igra; 18.30 Opero; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Nočni program, nato nočna glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

10.30, 14.30 17.30 Poročila; 19.00 Radijski dnevnik; 10.00 Glasba, Sosednji kraji in ljudje, pozdrav, Na današnji dan, reportaže, intervjuji; 11.30 Kmetijska oddaja: Polje, kdo bo tebe ljubil; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Zabavna oddaja v narečju: Vanka in Tonca; 14.45 Pesem tedna; 15.00 Nedeljski ritem; 15.30 Radio Koper na obisku; 16.30 Lestvica popevk Radia Koper - Vročih deset; 19.30 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)

7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd in horoskop tedna; 8.45 Športna oddaja; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Superpass; 10.40 Družinsko veselje; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Italijana; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 15.00 Glasba, športni dogodki in komentarji; 18.00 Najnovejši LP; 19.40 Športna nedelja; 20.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO OPČINE

10.30, 14.30, 16.30 Poročila; 10.00 Jutranji val; 13.00 Glasba po željah; 15.00 Športna oddaja: Od nedelje do nedelje; 20.00 Nočna glasba.

CANALE 5
8.15 Nabožna oddaja
9.00 Šport: Veliki golf - British 1 (pon.)
10.00 Aktualno: Block Notes, 10.30 Il girasole
11.00 Rubriki: Fatto da me, 11.15 Cammina, cammina
11.30 Nanizanka: I Jefferson
11.55 Vikend v kinu
12.00 Variete: Rivediamoli
13.00 Glasbena oddaja: Superclassifica Show
14.00 Obnova nanizank: Super Dynasty, 15.45 Super Dalias
16.30 Variete: Nonsolomoda
17.30 Nanizanka: Ovidio - Lettere volanti
18.00 Kviz: O.K. il prezzo è giusto, 19.45 La ruota della fortuna
20.30 Film: Jack lo squartatore (krim., VB 1987, r. David Wickes, i. Michael Caine, Armand Assante)
22.30 Oddaja o življenju bogatašev: Chic
23.00 Variete: Nonsolomoda
23.30 Italija sprašuje
0.30 Šport: golf
1.30 Nanizanki: Petrocelli, 2.30 Lou Grant

RETE 4
7.55 Jutrišnji svet
8.30 Nanizanka: La grande val-lata
9.35 Film: Ciao ciao bambina (kom., It. 1959, r. Sergio Grieco, i. Elsa Martinelli)
11.20 Nanizanka: Angie
11.50 Rubrika iz parlamenta
12.35 Nanizanka: Sceriffo a New York
14.05 Aktualno: Ciak
14.40 Predstavitev rubrike C'eravamo tanto amati
16.40 Nanizanke: Arabesque, 17.35 Marcus Welby M.D., 18.40 L'ispettore Morse
20.30 Film: Strani compagni di letto (kom., ZDA 1964, r. Melvin Frank, i. Rock Hudson, Gina Lollobrigida)
22.25 Reportaža: o nogometnih ekipah iz Kolumbije
22.55 Film: Grandi manovre (kom., It.-Fr. 1956, r. René Clair, i. Gerard Philipe, Brigitte Bardot)
0.55 Film: La legge dei bruti (vestern, ZDA 1938, r. Les- ley Selander, i. William Boyd)
2.20 Nanizanka: Ironside

ITALIA 1
7.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
10.30 Aktualno: Serata Batman
11.25 Nanizanka: Batman
12.20 Ob nog. prvenstvu
12.50 Šport: Grand Prix
14.00 Variete: Semprepittele- viggiù
15.30 Nanizanka: Robin Hood
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.00 Nanizanka: Il cacciatore di ombre
19.00 Risanke
20.30 Variete: Emilio (vodita Gaspare in Zuzzurro)
22.20 Nanizanka: Voci nella notte - Una morte annunciata
23.25 Košarka: finale turnirja McDonald's
1.00 Rock opolnoči
2.00 Nanizanka: Star Trek

ODEON

13.00 Šport: Golf
15.00 Gala predstava: Danny Kaye Award 1989 (iz Sche- venigena)
17.00 Film: La ragazza della quinta strada (glas., ZDA

1939, r. G. La Cava, i. Fred Astaire, Ginger Rogers)
19.30 Risanke: Popeye
20.00 Nanizanka: Mister Ed
20.30 Film: Ladre e contente (kom., ZDA 1980, r. Robert Scheerer, i. Jessica Lange, Susan Saint-James)
22.30 Film: Toccando il paradiso (kom., ZDA 1979, r. David Helfern, i. Susan Sarandon)

TMC

8.30 Risanke: Snack
12.00 Papežev blagoslov
12.15 Šport: Avtomobilizem F1 - VN Japonske, 14.30 SP v gimnastiki (iz Stuttgarta)
17.00 Film: La gang degli svitati (kom., Hongkong 1982, r. Samo Hung, i. Jackie Chan)
18.30 Glasbena oddaja: Rhythm Nation
19.00 Nanizanka: I misteri di Nancy Drew
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: La pazza di Chaillot (kom., ZDA 1969, r. Bryan Forbes, i. Katharine Hepburn, Danny Kaye)
22.45 Dok. oddaji: Sinji planet, 23.20 Segreti e misteri

24.00 Film: Eric (dram., ZDA 1975, r. James Goldstone, i. Patricia Neal)
--

TELEFRIULI

10.20 Nanizanka: Firehouse Squadra 23
11.00 Zelena dežela
12.00 Velike razstave
12.30 Šport: Fuori campo
13.00 Rubrika: Župan in njegovi ljudje
14.30 Variete: Buinesere Friul (ponovitev)
16.30 Music box
18.00 Nanizanka: Finché vita non ci separi
19.00 Dnevnik - šport
20.30 Film: Gioco mortale (kom., ZDA 1966, r. William Castle, i. Nigel Green, Mary Badham)
22.30 Nanizanka: Il grande teatro del West
23.00 Športne vesti
1.00 Vesti: News

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dnevnik in šport
20.30 Zadnje vesti in šport

ponedeljkovi televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Aktualno: Uno mattina
9.40 Nanizanka: Santa Barbara
10.30 Jutranji dnevnik
10.40 Dok.: Laurel & Hardy
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Nanizanki: Cuori senza età, 12.30 La signora in giallo
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Rubrika: Fantastico Bis
14.10 Dok. oddaja: Kvarkov svet
15.00 Aktualno: Iz parlamenta
15.30 Ponedeljkov šport
16.00 Risanke: Erasmus, Gadget
17.30 Nabožna oddaja
18.00 Dnevnik - kratke vesti
18.05 Nanizanka: Santa Barbara
19.10 Nanizanka: E proibito ballare - Un cetriolo americano
19.40 Almanah in dnevnik
20.30 Film: Rocky III. (dram., ZDA 1982, r.-i. Sylvester Stallone, i. Talia Shire)
22.10 Dnevnik
22.30 Glasba: Accardo igra Mozarta
23.05 Glasbena oddaja: Sanremo Blues
24.00 Dnevnik
0.15 Rubrika: Mezzanotte e dintorni

RAI 2
7.00 Risanke
8.15 Film: La locandiera (kom., It. 1944, r. Luigi Chiarini)
9.30 Božanska komedija
10.00 Rubrika o protestantizmu
10.30 Varieteja: Aspettando mezzogiorno, 12.00 Mezzogiorno è
13.00 Dnevnik - gospodarstvo
14.15 Nanizanke: Capitol, 15.00 Tutti frutti, 15.45 Lassie
16.10 Dnevnik - kratke vesti
16.15 Film: Il dubbio dell'anima (dram., ZDA 1955, r. Mitchell Leisen, i. Anne Baxter)
17.40 Odprti prostor
18.00 Variete: Gli antenati
18.30 Dnevnik - športne vesti
18.45 Nanizanka: Miami Vice
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, šport
20.30 Nan.: Ispettore Derrick
21.35 Dok.: Claudio Villa
22.35 Dnevnik - nocoj
23.45 Dok. oddaja: La grande utopia
23.35 Dnevnik in vreme
23.50 Film: Fascino del palcoscenico (kom., ZDA 1958, r. Sydney Lumet, i. Henry Fonda)

RAI 3
12.00 Dokumentarna oddaja: Meridiana - Rossellini, l'officina della storia
14.00 Deželne vesti
14.30 Dokumentarec: Il primo anno di vita - Il membro della famiglia
15.00 Dokumentarna oddaja: Psihologija razvoja - Od otroka do najstnika
15.30 Šport: ženska odbojka in jahanje
16.30 Dok. oddaja: Drobci
17.00 Manifestacija v Palermu ob tragediji v Ustici
17.45 Dok. oddaja: Geo
18.45 Športna oddaja: Derby (ured. Aldo Biscardi)
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Deželne športne vesti
20.00 Variete: Blob - Di tutto di più
20.25 Aktualno: Una cartolina spedita da Andrea Barba- to
20.30 Aktualno: Dan na preturi
21.45 Aktualno: Camice bianco
22.25 Večerni dnevnik
22.30 Ponedeljkov proces
24.00 Nočni dnevnik
0.15 Dok. oddaja: Pred 20 leti

RTV Ljubljana 1
10.00 Video strani
10.10 Mozaik. Utrip, 10.25 Zrcalo tedna, 10.40 TV Mernik, 10.55 Oči kritike
11.25 Film: Slavolok zmage (dram., ZDA 1985, r. Waris Hussein, i. Anthony Hopkins, Lesley-Anne Down, Donald Pleasence)
13.00 Kronika Borštnikovega srečanja (ponovitev)
13.15 Video strani
16.30 Dnevnik in poslovne informacije
16.50 Mozaik. Utrip, 17.05 Zrcalo tedna, 17.20 Da ne bi bolelo: Zakaj bolijo noge, 17.40 Oči kritike
18.10 Video strani
18.15 Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček - Kuhalnica, 18.35 Tisoč idej za naravoslovce (3. del)
19.00 Risanke, 19.15 TV Okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 TV drama: Vojaki zgodovine (Novak, postavitev Drame SNG Maribor)
22.35 Dnevnik in vreme
22.50 Osmi dan
23.30 Video strani

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Nogomet - nemško prvenstvo
15.30 TVD Novice
15.40 Rubrika: Veliki tenis (pon.)
18.15 Wrestling Spotlight
18.50 TVD Novice
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stičišče
20.00 Tednik: Settegiorni
20.30 Golden Juke Box
22.00 TVD Novice
22.10 Nogomet - argentinsko prvenstvo (posnetki)
23.55 Nočni boks (ur. Rino Tommasi)

RTV Ljubljana 2

17.55 Dokumentarna oddaja: Molitev nekega psa
18.15 Svet športa
19.30 Dnevnik, 20.00 Žarišče
20.30 Izobr. oddaja: Drobno gospodarstvo - Zakaj in kako
29.55 Dokumentarna serija: Televizija
21.50 Druga godba: Trevor Watts Moire Music
22.35 Dokumentarna oddaja: Prerspektive

TELEFRIULI

12.00 Nan.: Chopper One
12.30 Dok. o D'Annunziu
13.00 Vesti
13.30 Nanizanka: Gente di Hollywood
15.30 Music box
17.15 Nad.: I ragazzi di celluloid - 18.00 Cristal
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Rubrika o nogometu
21.00 Ponedeljkov šport
23.00 Nanizanka: Il grande teatro del West
23.30 Dnevnik, dražba, vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi
23.45 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledar, pravljica; 8.10 Iz četrtkovih srečanj; 8.50 Country club; 9.30 Lahka glasba; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Slovenski kantavtorji; 12.00 Pandorina skrinjica; 12.25 Melodije; 12.40 Cecilijanka 88; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.10 Otroški kotiček: Mojster, nikar!; 14.30 Gospodarstvo; 15.00 Medigra; 15.10 Ekologija - danes za boljši jutri; 15.25 Jazzovski utrip; 16.00 Mi in glasba; 17.10 Roman: Pod svobodnim soncem; 17.25 Mladi val: Hit Parade; 19.20 Zaključek.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.30, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Lepjenka; 8.25 Ringaraja; 8.40 Pesmica; 9.05 Matineja; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Ansambli; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Radio danes, radio jutri; 13.38 Do štirinajstih; 14.02 Enajsta šola; 14.20 Glasbena tekmovalnica; 14.40 Merkurček; 15.15 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 Studio; 18.05 Godbe; 18.25 Zvočni signali; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Sotočja; 21.05 Zaplešite z nami; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Zimzelene melodije; 23.05 Literarni nočno.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik in ceste; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Dnevni tisk; 8.00 Radio Lj; 13.15 V podaljšku; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Superpass; 18.30 Glasbene želje po telefonu; 19.30 Radio Lj.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Voden govorno-glasbeni program; 8.35 Mi in vi; 9.32 Revival; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.40 Družinsko veselje; 11.00 Knjižne novosti; 11.30 Italijana; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Ob treh popoldne; 16.05 Disco scoop; 17.00 Govorni prispevek; 18.35 Mi in vi; 19.00 Souvenir d'Italy.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 8.00 Glasba

Po več kakor dveh letih ponovno dialog med socialisti in komunisti

Po več kakor dveh letih, so predstavniki pokrajinskega tajništva socialistične in komunistične stranke spet sedli za isto mizo. Dogodek, na katerega je bilo treba čakati kar lep čas, je toliko bolj pomemben, ker pomeni prekinitev določene prakse, ki je trajala dolgo in preveč in ker pomeni začetek novega dialoga med dvema največjima strankama italijanske levice, pa čeprav samo na pokrajinski ravni.

Po tiskovnem poročilu sodeč srečanje na sedežu pokrajinskega tajništva PSI v Gorici ni bilo samo vljudnostno dejanje, ampak sta delegaciji, poleg potrebe po vzpostavitvi dialoga, ki ga v zadnjih letih ni bilo, opozorili na nekaj konkretnih vprašanj, ki so, vsaj v krajevnem merilu, pripomogla k zamrzitvi odnosov in, včasih, tudi do ostrih polemik. Tako so komunisti dokaj kritično ocenili sodelovanje socialistov v raznih upravah, v okviru petstrankarskih koalicij. Socialisti so s svoje strani naglasili legitimnost takih izbir in ob tem poudarili, da nobeno zavezništvo se ne more smatrati kot strateško in nezlomljivo.

V dveh in več letih se je seveda nabralo kar precej elementov za kritike z ene in druge strani. Tako so socialisti iznesli očitek o čudnih zavezništvih, ki jih sklepa KPI s Krščansko demokracijo. Gre za poskuse, da KPI vskoči v zavezništvo s KD, namesto socialistov. Taka primera sta recimo Štarančan in Gradež. Kako na gornje očitke odgovarjajo komunisti? Šlo naj bi za atipična zavezništva v krajih, kjer je

bilo treba zagotoviti stabilnost uprav. Vsekakor, po mnenju komunistov, do zdaj PSI ni pokazala posebne pripravljenosti za sklepanje levo usmerjenih zavezništev.

Ce je bil pretežni del pozornosti na nedavnem srečanju bolj namenjen preteklosti, oziroma trenutni situaciji, pa sta se delegaciji le lotili tudi nekaterih vprašanj, ki bodo hudo aktualna v prihodnjih mesecih. Govor je bil o upravnih volitvah prihodnje leto.

Glede tega sicer ni bil dosežen nikakršen dogovor, pač pa delegaciji nista izključili možnosti nastopanja na skupnih listah v občinah z manj kakor pet tisoč prebivalci, seveda ob spoštovanju avtonomnih odločitev posameznih sekcij. Obe delegaciji - komuniste je vodil Maurizio Salomoni, socialiste pa pokrajinski tajnik Luciano Pini - sta naglasili koristnost srečanja in potrebo po nadaljnjih srečanjih. Led je prebit, kar je samo na sebi že pozitivno dejstvo, vendar to še ni dovolj.

Jutri predvidena zamenjava odbornika na Občini

Jutri ob 18.30 se ponovno sestane goriški občinski svet, ki bo med drugim moral glasovati o odstopu občinskega odbornika za osebe Daria Barešija (KD), ki ga bo nadomestil republikanec Dario Drufuca. Zamenjava, o

kateri je bilo v zadnjih tednih že dosti govora, bo sedanjost večino v Gorici razširila na štiri stranke (KD, PSI, SSK in PRI). Še pred tem bodo občinski svetovalci morali odobriti nekaj sklepov, ki so izostali s prejšnjih sej: med temi je tudi nakup poslopja v Ul. Vittorio Veneto, kjer bodo odprli center za umsko zdravje.

Pianistka Fasola danes v avditoriju

S koncertom mlade, a že uveljavljene pianistke Paole Fasola se danes začne abonmajska koncertna sezona, ki jo društvo Lipizer prireja v sodelovanju z Občino. Pianistka bo nastopila na matineji ob 11. uri v avditoriju v Ul. Roma. Izvajala bo skladbe L. van Beethovna, F. Chopina, W. A. Mozarta in F. Schuberta. Paola Fasola je bila gojenka Marie Tipo in je doslej že zmagala šest prvih nagrad na raznih vsedravnih in mednarodnih natečajih.

Modni defile

V avditoriju v Ul. Roma bo danes ob 17. uri modni defile, ki ga prireja klub Maria Theresia. Prireditvev ima dobrodelni namen, saj bodo na njej zbirali sredstva za delovanje centra za vežbanje psov za spremljavo slepcev, ki ga upravlja zveza Lions klubov v Limbiateju.

Prošnje za podpore dijakom vložiti do 30. novembra

Podrobnejša pojasnila nudijo na Občini

Goriška Občina bo tudi v šolskem letu 1989/90 nakazala denarno podporo za nakup šolskih knjig in didaktičnih pripomočkov dijakom iz manj premožnih družin, ki obiskujejo nižjo srednjo šolo.

Gre za prispevke v smislu deželnege zakona št. 10/80. Rok za predložitve prošnje poteče, nepreklicno, 30. novembra letos.

Osnovni pogoj za dodelitev finančne podpore je družinski dohodek. Za prispevek namreč lahko zaprosijo dijaki iz družin, kjer v letu 1988 bruto družinski dohodek ni presegal 18 milijonov lir. Znesek se poveča za nada-

linje štiri milijone lir za vsakega družinskega člana, ki je v breme družinskemu poglavarju.

V bruto družinskem dohodku morajo biti navedeni ne samo dohodki od dela, ampak dohodki iz drugih virov. V vsakem primeru pa morajo prosilci predložiti kopijo davčne prijave, če le te nimajo pa overovljeno izjavo o višini dohodkov.

Za podrobnejša pojasnila in zadevne obrazce - prošnje je treba predstaviti namreč na posebnih obrazcih - je na razpolago urad za šolstvo na Občini, tel. 383232.

KD Oton Župančič
ZSKD

vabita D A N E S , 22. t. m., ob 18. uri v dom Andreja Budala v Štandrežu na

Večer makedonske pesmi

Nastopil bo mešani pevski zbor KOČO RACIN iz SKOPJA

Prireditvev sodi v okvir proslav ob 100-letnici rojstva pisatelja in narodnega buditelja Andreja Budala

Ukradel je avto se z njim zaletel in šel v zapor

Stari znanec policije, 28-letni Giuseppe Geronazzo iz Ronk, Ul. Verdi 66, je nekoliko razgibal prejšnjo noč v Trzinu, toda zadeva se je končala precej žalostno zanj: najprej je moral v bolnišnico, potem pred sodnika in končno v zapor, kjer bo presedel sedem mesecev. Geronazzo je v petek pozno zvečer v Trzinu ukradel fiat 500, last Rosalbe Plateroti, in začel z njim divjati po mestnih ulicah. Zabava se je končala okrog druge ure s silovitim trčenjem v parkiran avtomobil. Geronazzo so pospremili v bolnišnico, kjer so mu ugotovili rano na glavi in zlom v stopalu, zaradi katerih se bo zdravil 25 dni.

Medtem ko so mu nudili prvo pomoč pa so karabinjerji ugotovili, da je bil fiat ukraden. Tako so ga že včeraj dopoldne pospremili na preturo, kjer ga je pretor Lia zaradi kraje in vožnje brez voznškega dovoljenja obsodil na sedem mesecev zapora in 350 tisoč lir globe. Pretor je tudi zavrnil prošnjo po izpustitvi načasno prostost.

Iz bolnišnice

Na mejnem prehodu pri Rdeči hiši se je včeraj popoldne lažje ponesrečila 23-letna Teresina Paolini iz Zagorja. Okrevala bo v petih dneh. V bolnišnici so nujno prvo pomoč tudi ženski, ki se je včeraj popoldne okrog 17.30 zatekla v knjigarno Mondadori v pasaži na Korzu v okrvavljenim obrazom. Kot je izjavila, je rane dobila v silovitem družinskem prepirju s sinom. Zdravila se bo nekaj dni.

Prisrčno tovariško srečanje ob jubileju Avgusta Štekarja

"Ta spomenik postavljen na moji domačiji, posvečam spominu na grozote preživete s sotrpini v taborišču smrti v Buchenwaldu v letih 1944 - 1945". Tako se glasi posvetilo na zasebnem spomeniku, na domačiji Štekarjevih v Števerjanu, ki so ga simbolično odkrili včeraj popoldne, ob visokem življenjskem jubileju, osemdesetletnici deportiranja Avgusta Štekarja. Ni bilo to veliko in bučno slavlje, ampak bolj srečanje med številnimi prijatelji in znanci, ki so s svojo prisotnostjo hoteli izreči priznanje preprostemu, a po srcu bogatemu človeku za njegove doprinos našim skupnostim.

Pevci zbora Briški grič so slavljenca počastili s pesmijo, zahvalo in čestitke so mu izrekli števerjanski župan Ivan Humar, Silvino Poletto v imenu ANPI-VZPI in Milovan Bressan v imenu združenja ANED, Vlado Klemše za Slovensko planinsko društvo, predstavniki Kmečke zveze, SKGZ in številni drugi prijatelji in znanci ter predstavniki raznih društev. (Na sliki - foto Čubej - trenutek z včerajšnje slovesnosti).

včeraj danes

Iz goriškega matičnega urada v tednu od 15. do 21. oktobra 1989:

RODILI SO SE: Gabriele Chiodi, Andrea Perisinotto, Andrea Bignulin, Enrico Dalla Chiesa, Alessandra Rizzuto, Diego Furlan, Karen Devetak, Giulia Favaro, Noemi Cristiani, Alice Braidotti, Stefania Della Monica.

UMRLI SO: 90-letna upokojenka Gabrijela Cetercic, 67-letni upokojenec Lino Pauletig, 95-letni upokojenec Pietro Furlani, 64-letni upokojenec Renato Benes, 90-letna upokojenka Cecilia Russian, 96-letna gospodinja Andreina Valentinuzzi vd. Orzan, 84-letna upokojenka Ermelinda Crasvez vd. Boschin, 61-letni strojevodja Albin Pahor, 88-letni upokojenec Iolanda Padovani, 40-letna gospodinja Nadia Vittor, 85-letna upokojenka Aurelia Taverna, 68-letni upokojenec Rodolfo Ivanov, 75-letni upokojenec Francesco Sforza, 79-letni upokojenec Giorgio Montana, 83-letni upokojenec Luigi Zorut, 78-letna gospodinja Tersilia Bertogna, 73-letni upokojenec Antonio Rigonat, 78-letna gospodinja Olga Pregelj.

OKLIC: profesor Mauro Valentinsig in uslužbenka Ada Ruchini, karabinjer Rosario Pulei in gospodinja Marina Stabile, karabinjer Dimitri Del Bel Belluz in delavka Diana Tell, kuhar Livio Abruscato in brezposelna Valentina Manià.

POROČILI SO SE: inženir Alberto Pich in uslužbenka Amelia Busata, trgovec Luigi Mauri in gospodinja Michela Altieri, kmet Ivan Mužič in uslužbenka Orieta Jarc, uslužbenec Silvano Ostuni in profesorica Alessandra Morelli.

razna obvestila

Martinovanje Društva slovenskih upokojencev bo v soboto, 11. novembra, z večerjo v restavraciji v Kanalu. Prevoz z avtobusom. Vpisovanje bo v četrtek, 26. t. m., od 10. do 12. ure na sedežu in pri poverjenikih.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA

Slovesna proslava 30-letnice ustanovitve

Radovan Gobec:

Planinska roža

Opereta v treh dejanjih

Sodelujejo: solisti, igralci, zbor, balet in orkester. Režija Aleksij Pregarc, dirigent Hilarij Lavrenčič.

KATOLIŠKI DOM V GORICI — V NEDELJO, 29. OKTOBRA, 1989 OB 17. URI V NEDELJO, 5. NOVEMBRA, 1989 OB 17. URI

V nedeljo, 29. oktobra, vstop z vabil, ki so na razpolago v Katoliški knji-garni od petka dalje.

PRIZNANO POGREBNO PODJETJE

F. Preschern

Sedež: GRADIŠČE OB SOČI - Ul. Aquileia 13 - tel. 99155

AGENCIJE

GORICA - Ul. Vittorio Veneto 137 - tel. 532424

KRMIN - Drev. Venezia Giulia 57 - tel. 60303

RONKE - Ul. San Lorenzo 15 - tel. 778380

DEŽURNA SLUŽBA (24 ur na 24) - tel. 93515

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM

SIMON GREGORČIČ

GORICA

Sporoča, da nudi možnost bivanja za tekoče šolsko leto 1989/90 tudi univerzitetnim študentom.

Informacije nudijo v upravi doma, Ul. Montesanto 84 - tel. 533495.

šolske vesti

Ravnateljstvo državnega učiteljskega doma Anton Martin Slomšek v Trstu obvešča, da bo prva seja dijakov in profesorjev za 5. letnik dopolnilnega tečaja v šolskem letu 1989/90, v petek, 27. oktobra, ob 16. uri na šoli v Trstu. Pouk se bo pričel v ponedeljek, 30. oktobra.

kino

Gorica

CORSO 15.15-22.00 »Indiana Jones - l'ultima crociata«. H. Ford in S. Connery.

VERDI 15.00-22.00 »Batman«.

VITTORIA 15.15-22.15 »Batman«.

Tržič

EXCELSIOR 16.00-22.00 »Creature degli abissi«.

TEATRO COMUNALE - OBČINSKO GLEDALIŠČE 16.00-22.00 »Palombella rossa«.

Nova Gorica

SOČA - Nova Gorica 16.00-18.00-20.00 »Vampirске ptice«.

SVOBODA - Šempeter 18.00 »Ostani z mano«. Ob 20. uri »Lahko na vsak način«.

DESKLE 19.30 »Okus strahu«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Provvidenti - Travniki 34 - tel. 531972.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo - Ul. E. Toti 52 - tel. 410701.

pogrebi

Jutri v Gorici ob 8.30 Andreina Valentinuzzi vdova Orzan iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče, ob 10. uri Giuseppe Bizaj iz bolnišnice San Giusto na glavno pokopališče, ob 12.45 (zaprtje krste) Matilde Corsi vdova Marostica iz bolnišnice Janeza od Boga v Moš.

ZAHVALA

Družina Cunta - Pahor se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali

Albinu

se udeležili pogreba ali kakorkoli počastili njegov spomin.

Gorica, 22. oktobra 1989

Selva ARREDAMENTI

TRŽIČ — UL. VALENTINIS 18 — TEL. 72395

oprema za dom

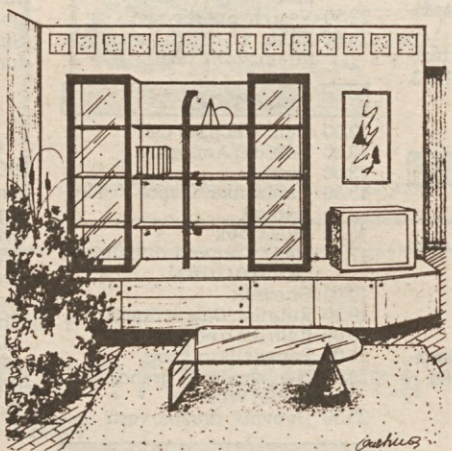

»SELVA ARREDAMENTI« iz Tržiča predlaga nove rešitve za dnevne sobe s pohištvom novejših in kakovostnih proizvodov.

Stenske kompozicije z vgrajenimi svetlobnimi telesi, z elementi, kreiranimi za sprejem in obvarovanje televizijskih sprejemnikov, hi-fi naprav in drugih občutljivih predmetov.

Najmodernejše obloge, kot na primer kombinacija črne barve z orehom, zagotavljajo izbrano eleganco. Selva arredamenti jamči največjo skrb pri dostavi, povzru pa v lastni mizarski delavnici lahko opravi vse prilagoditve in dopolnila, ki bi jih želel klient.

SELVA ARREDAMENTI - vedno korak naprej

Priradili so ga ravnateljji višjih srednjih šol v sodelovanju z zavodom IRRSAE

Seminar o vzgojno-izobraževalnem načrtovanju

V petek se je v Kulturnem domu zaključil štiridnevni seminar za profesorje višjih srednjih šol o vzgojno-izobraževalnem načrtovanju. Seminar so priredili slovenski ravnateljji v sodelovanju z zavodom IRRSAE. Predavanjem je sledilo precej profesorjev, toda stoodstotno sta se odzvala le učiteljice Simon Gregorčič in trgovski zavod Ivan Cankar. Predavateljji so obravnavali teme kot so strategije vzgojnega procesa, didaktično načrtovanje in zakonodaja, problemi izrazja itd.

Seminar je vodila prof. Majda Sfiligoj Corsi, ravnateljica na učiteljski Gregorčič. »Trikrat do štirikrat na leto,« nam je povedala, »se gorški ravnateljji sestajajo s tržaškimi, da se zmenimo o potrebi po seminarjih. Lani so Tržačani priredili seminar o načrtovanju, letos pa smo sklenili, da ga priredimo tu v Gorici. Žal se vabilu niso odzvale vse šole. Zavod Žiga Zois odvisi od Trsta in so se zato njegovi profesorji že lani udeležili tržaškega seminarja, profesorji odbor liceja Primož Trubar pa je sklenil, da si bo kar sam priredil notranji posvet. Dejstvo je, da so bili prisotni z nekaterimi izjemami

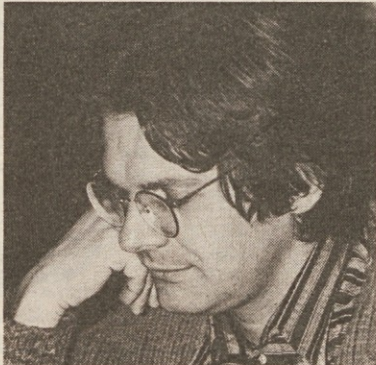
le profesorji dveh zavodov, kjer smo uvedli eksperimentacijo.«

Dopoldne je bil teoretični del, popoldne pa so v skupinskem delu analizirali posamezna področja. Udeleženci so lahko prisluhnili slovenskim in italijanskim predavateljem. »Italijanski šolski sistem se popolnoma razlikuje od sistema v Sloveniji,« pravi Corsijeva, »zato smo menili, da bi se predavateljji iz Slovenije ne znašli med obravnavo sistema poverjenih odlokov. Tako smo povabili nekatere italijanske izvedence kot ravnatelja milanskega inštituta IROS Tesora (IROS je raziskovalni inštitut, ki raziskuje šolsko stvarnost), ministrskega inšpektorja Sbrocchija, univerzitetnega profesorja v Trstu Luccia in ravnateljico Santarosso. Poleg njih so predavali še prof. Aldo Rupel, sociolog Darko Bratina, profesorica Marija Češut in ravnatelj zavoda Cankar Vladimir Sturm.«

Kakšen pa je bil namen tega seminarja? »Namen je strokovno usposobiti profesorje. Šola je v bistvu podjetje, ki mora ustvarjati znanje. To ni enostavna stvar, še težje pa je odkriti vzroke neuspešnega ustvarjanja. Profesorji so dobro pripravljani v svoji stroki. Toda to ni dovolj. Treba je poznati način, kako čim ustrezneje posredovati znanje dijakom. Tu pride v poštev tudi povezanost med predmeti, ki naj bi pripomogla k zrelejšemu in po drugi strani lažjemu dojetju dijakov. Načrtovanje je pri eksperimentaciji nujno. Zato smo menili, da bi tak seminar lahko bistveno pripomogel k boljšemu izobraževanju naših dijakov.«

Seminaristi se bodo ponovno zbrali maja, ko bo ravnateljica Corsijeva koordinirala skupinsko delo, na katerem bodo profesorji posredovali izkušnje, ki si jih bodo na podlagi sprejetih informacij nabrali med šolskim letom.

Mnenja nekaterih udeležencev

Prof. Darjo Frandolič

Kako so doživljali štiridnevni seminar naši šolniki? Povprašali smo za nekatera mnenja. Prof. Darjo Frandolič: »Seminar je pozitivno potekal, vendar se mi je zdel zaradi prevelikega števila predavanj nekoliko prenatrpan. To ni pedagoško najbolj ustrezno, ker se tudi sami profesorji znajdemo fizično izčrpani. Seminar je nam profesorjem v veliko pomoč in zato upam, da bo vsako leto. Prihodnje leto bi bilo morda pametno iskati pomoč tudi zunaj našega zgolj italijanskega okolja, recimo iz Slovenije. Vse je potekalo res profesionalno. Taki seminarji so pomembni tudi zato, ker nas prisilijo, da si gledamo v oči, kar je na šoli skoraj nemogoče zaradi pomajkovanja časa.«

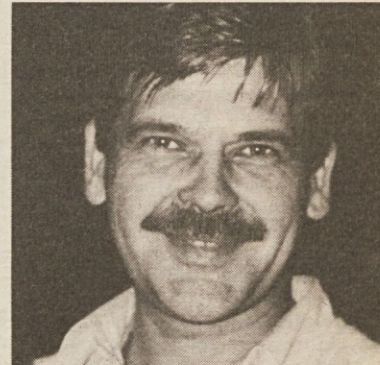
Prof. Violeta Rosanda: »Določene teme so bile zelo zanimive, zlasti

Prof. Violeta Rosanda

tiste, ki so vezane na načrtovanje. Šolsko delo vse bolj sloni na temeljitom načrtovanju. Nekatera predavanja so bila kvalitetno boljša, predvsem tista, ki so aktivno vključevala vse seminariste in ki niso dopuščala pasivnosti. Na šolah, kjer smo začeli z eksperimentacijo, imamo sicer kar naprej seminarje in smo morda nekoliko prenasajeni. V prvem mesecu letošnjega šolskega leta je bil to že drugi, saj imamo na zavodu Cankar tudi popoldanski tečaj informatike. Seminar nas po eni strani obremenjuje, istočasno pa prisili profesorja, da ne stagnira. Večkrat se splača nekoliko potpeti, če je nekaj res kvalitetnega. Globalno vzeto je bil seminar zanimiv.«

Prof. Marjan Vončina: »To je bil prvi seminar na specifično temo. Predavateljji so bili vsi na višini.

Prof. Marjan Vončina

Nekatera predavanja so bila bolj zanimiva, kot je povsem razumljivo, druga manj. V četrtek sta npr. psiholog Luccio in sociolog Bratina vzbudila izredno zanimanje in pozornost, saj bi lahko samo na to temo razvili samostojen seminar. Imeli smo nekaj tehničnih predavanj, ki so nam prikazala novosti: zanje smo sicer že slišali, ampak jih nismo še v zadostni meri poznali. Način načrtovanja je nedvomno bistvenega pomena za šole, ki uvajajo eksperimentacijo, ker morajo delati na povsem nov način. Na tovrstnih seminarjih lahko izveš za modele delovanja in podajanja snovi. Škoda, da se seminarja niso udeležili vsi profesorji slovenskih višjih srednjih šol, saj je bil namen seminarja tudi v tem, da bi si vsi izmenjali izkušnje.«

Čez tri dni novi kazenski postopek toda na sodišču ni dovolj osebja

V sredo, 25. oktobra, bo v Italiji stopil v veljavo novi zakonik za kazenski postopek. Zakonik določa nova pravila v procesih zaradi kazenskih prekrškov in pomeni v marsikaterem pogledu pravo revolucijo na tem področju pravnega delovanja. Dosedanji zakonik in torej kazenski postopek je veljal še iz let fašističnega režima in bil torej izraz določene avtoritarne in represivne kulture tudi na pravem področju. Popravki, ki jih je doživel po odobritvi republiške ustave, niso spremenili njegovih osnovnih načel. Novi zakonik naj bi pometel z dosedanjimi principi, ki so urejevali potek kazenskih postopkov, in povzročil velike spremembe v delovanju sodnega aparata. Ne gre le za odpravo fašističnih usledin, pač pa za temeljito obnovo sistema: s t. i. inkvizicijskega sistema bomo prešli na sistem, ki bo zelo podoben akuzatornemu postopku, kakršnega poznata angleška in ameriška sodna tradicija ter praksa.

Te oznake večini ljudi seveda še ne povedo ničesar. Predolgo in zahtevno bi bilo naštevati vse novosti, ki jih bo novi zakonik vnesel v kazenski postopek. Zato se raje omejimo le na nekaj osnovnih principov. Predvsem lahko trdimo, da bo v novem postopku oseba, ki je osumljena prekrška, dosti bolj zaščitena. To naj bi dosegli zlasti s tem, da bo javni tožilec v postopku nastopal kot stranka, torej da bo njegov položaj enakovreden in ne več nadrejen branilčevemu: ena in druga stran bosta razmeroma enakovredno zbirali dokazno gradivo in ga na javni obravnavi ponujali v pretres sodniku. Na razliko od dosedanje prakse bosta vnaprej strogo ločeni tožilska in sodniška funkcija, kar se doslej ni dogajalo zlasti na preturi, kjer je pretor opravljal eno in drugo.

Preustroj bo prinesel s sabo vrsto novosti: večjo zaščito pravic osumljenca in obtožencev, drastično omejitev primerov pripora osumljenca, drugačna pravila pri zbiranju dokaznega gradiva in glede preiskovalne tajnosti, spremembe v organizaciji sodstva (nov sodniški lik v predkazenskem postopku in ustanovitev državnega pravnoenostavljenih postopkov, v katerih je celo predvidena možnost pogajanja bi jo odmerili obtožencu.

Gre torej za velike novosti, ki bodo marsikaj spremenile v upravljanju italizirane pravice. Obstaja pa tudi zelo razširjena in najbrž utemeljena bojaspremembe trčile ob tolikšne ovire v vsakdanji praksi, da bodo celo poslabšale težave sodstva. Ta bojazen je v

goriških sodnik krogih močno prisotna in osnovana na zelo konkretnih ugotovitvah. Revolucija v kazenskem postopku, kot jo imenujejo, ne bo namreč zahtevala samo spremembe v miselnosti sodnih in preiskovalnih organov, odvetnikov in obtožencev, pač pa bo novi sistem lahko deloval, če bodo zagotovljene vse potrebne strukture.

Prav glede tega pa je stanje v Gorici, tako na sodišču kot na preturi, zelo zaskrbljujoče. V dobi informatike in elektronike si na sodišču v teh dneh še belijo glavo s pomanjkanjem registrov in magnetofonov, ki jih bodo potrebovali v novem postopku. Predvsem pa so črnogledi zaradi že kroničnega pomanjkanja osebja, od sodnikov, do zapisnikarjev, strojeписcev in pomožnega tajniškega osebja.

Na sodišču bodo tako izgubili enega sodnika (dr. Leghissa odhaja jutri na novo službeno mesto v Videm), ki ga ne bo nadomestil nihče. Še težji so problemi z zapisnikarji: namesto treh predvidenih bo ostal en sam. Eden je manjkal tudi doslej, drugega pa bodo morali odstopiti novoustanovljenemu državnemu pravdnistvu pri preturi, ki bo imelo sedež na Korzu Italia, v poslopju kjer je Banca Antoniana. Tja bosta odšla tudi dva pomožna zapisnikarja, tako da bosta stečajna in komercialna pisarna na sodišču ostali brez zapisnikarjev. Če k temu dodamo pomanjkanje strojeписcev, sodnih slov,

neurejene prostore in arhive je slika dovolj zaskrbljujoča.

Nič boljše ni na preturi, kjer sta sedaj zasedeni le dve od štirih predvidenih sodniških mest. Tudi prihod tretjega pretorja ne bo rešil vseh težav, saj bo pretura z novim zakonikom pristojna za obravnavo štirih petin vseh prekrškov, kar bo močno povečalo obseg dela. V tajništvu preture bi prav tako potrebovali vsaj še dve novi delovni moči.

V teh pogojih ne preseneča, da se je na gorškem sodišču nagrmadilo kar 820 kazenskih procesov, ki čakajo na obravnavo, na štirih preturah v pokrajini pa se je skupno nabralo kar 4.500 procesov. V teh pogojih, pravijo na sodišču, še tako dober zakonik ne bo mogel popraviti napak. Predvidena je amnestija, ki naj bi odpravila pretežni del zaostalih postopkov za manjše prekrške. Vendar to še ne bo dovolj. Nujno so potrebni sodobnejši pripomočki, novo osebje, predvsem pa več denarnih sredstev za delovanje sodnega aparata. Brez tega preti nevarnost, da bodo novi predpisi še bolj zajezili to delovanje in ga spravili na rob dokončne paralize.

Prav tako kot med sodnim osebjem je zaskrbljenost občutiti med odvetniki. O svojih pogledih, skrbih in pričakovanjih v zvezi s skorajšnjimi novostmi bodo spregovorili novinarjem jutri popoldne na srečanju, ki ga pripravlja goriška odvetniška zbornica. (mm)

Gostje KD Briški grič bodo mladi iz Celovca

Prihodnjo soboto na Bukovju nastop mladinskih gledališč

Gledališka skupina mladih Briški grič iz Števerjana je maja gostovala z igro Stena Vilarja "Ne bom" na Koroškem in navezala prijateljske stike z mladimi vrstniki Mladinskega doma slovenskega društva iz Celovca. Predstavili pa so se tudi otrokom dveh slovenskih vrtcev, ki so jih navdušeno sprejeli.

Skupina Števerjancev, ki so jo sestavljali Maja in Tanja Humar, Janja Korsič, Valentina in Matija Devetak, Ingrid Komjanc, Irina Lovisoni, Petra Miklus, Raffaella Varone, spremljali pa Greta Pintar, Mitja Korsič, Peter Komic, Sten Vilar in nekateri starši, se je v Celovcu počutila lepo, saj so jih gostitelji pristrčno sprejeli in obljubili, da bodo jeseni vrnil obisk v Števerjanu in tako utrdili prijateljske vezi.

Tako je pravzaprav nastala ideja o skupnem družabnem večeru z naslovom "Kjer seješ ljubezen, zraste veselje", ki ga bodo mladi Korošci s svojimi mentorji pripravili v sodelovanju z gledališko skupino Briški grič v soboto, 28. oktobra, ob 20. uri v domu na Bukovju.

Kulturni program bo hudo mušen, vesel in pester, zato vabijo vse k udeležbi na veselem večeru.

Na sliki: gledališka skupina Briški grič v prizoru iz igrice "Ne bom".

Risanke in igrače v socialnem centru

V okviru Srečanj s fantazijo, ki jih prirejajo v Večnamenskem socialnem centru v Ul. Baiaumonti, bodo danes ob 10., 15. in 17. uri v sodelovanju s krožkom "Piccolo Cineforum" predvajali risanke in komike iz 30. in 40. let. Gre za prve barvne in ozvočene risanke Walta Disneya, ki bodo najbrž v zabavo tako otrokom kot odraslim. Vstop je brezplačen, obiskovalci pa si bodo lahko ogledali tudi razstavo nenavadnih igrač.

MOTOEXPO RACING

MOTORISTIČNA PRIREDITEV TREH BENEČIJ

SEJMIŠČE V GORICI
DO 22. OKTOBRA

URNIK: 10.00 - 22.00

PROGRAM

VSTOPNINA: redna 9.000, znižana 5.000

ob 14.00 »RALLYSTAR MILLESIMÈ - RALLYSTAR TREH BENEČIJ

9. motor expò racing še danes odprt

Samo še danes si lahko na sejmišču ob Soči ogledamo številne novosti iz sveta motorjev, ki jih zastopniki avtomobilov in motorjev naše in drugih pokrajin razstavljajo na 9. Motor expò racingu.

Tudi danes se bo veliko ljudi ustavilo pri razstavnem prostoru avtomobilov ferrari, kjer kraljica letošnjega sejma, ferrari 348 Tb privablja vse ljubitelje avtomobilov. Najnovejši ferrari pa ni edina novost 9. Motor expò racinga. V njeni bližini razstavljajo tudi angleški prvenec lotus esprit turbo, ki tako po ceni kot po zmogljivostih lahko mirno tekmuje s ferrarijem. V treh halah sejmišča ob Soči lahko vidimo tudi nove fiat uno, novo opel vectra, volkswagrove in volvine avtomobile serij 1990, novo nemško limuzino audi V8, novo lancia dedro 1.8 IE in številne druge modele kratkomalo vseh svetovnih avtomobilskih in motorskih tovarn.

Motor expò racing pa ni le razstava avtomobilov serijske proizvodnje. Organizatorjem je uspelo pripeljati kar tri dirkaške avtomobile formule ena in sicer ferrari, mclaren in minardi. Na sejmu je tudi nekaj relijskih avtomobilov, ki so v Gorico prišli neposredno iz Sanrema, kjer se je pred desetimi dnevi končal tamkajšnji reli.

Primeren prostor so dobili tudi stari avtomobili. Na 9. Motor expò racingu si lahko ogledamo nekaj avtomobilov ferrari, lancia, alfa romeo in fiat, ki so pred tridesetimi in več leti zmagovali na Mille miglia in podobnih dirkah. V

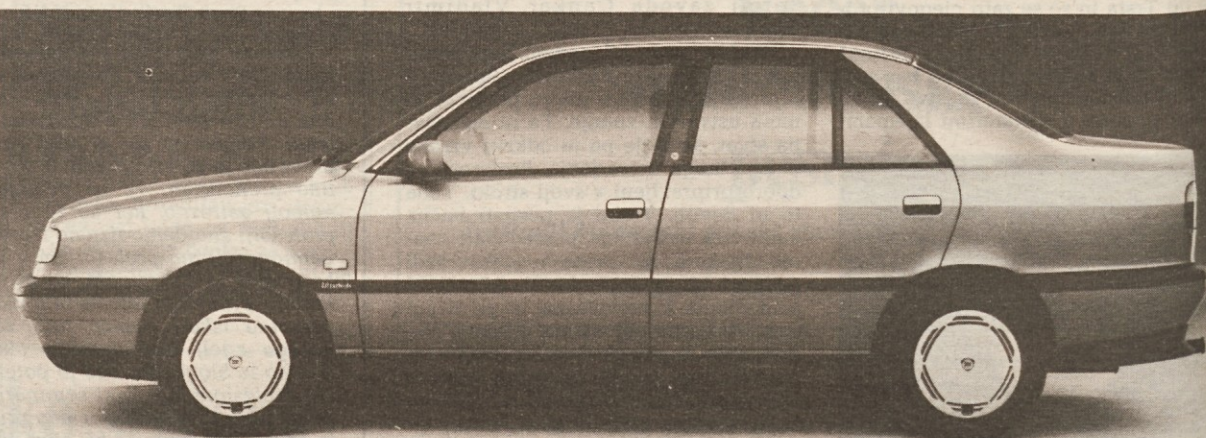
hali D lahko vidimo tudi modele porsche, mercedes in alpine iz šestdesetih let.

Poskrbljeno je tudi za pester in kakovosten program športnih tekmovanj in zabavnih nastopov. Tudi danes nas bodo člani francoske trial skupine Stephana Thibaulta presenečali z akrobatskimi vožnjami na trial motorjih in trial sidecarjih. Na istem prostoru bomo za nastopom francoske skupine lahko videli program nemške skupine Bauer, ki se predstavlja s programom Big Foot Show.

Na tekmovalni progi za halami bo od 14. ure dalje vse živo. Na vrsti je finalni del dveh izredno pričakovanih tekmovanj: Rallystarja Millesimè in Rallystarja treh Benečij. V prvem se bodo pomerili bivši svetovni in evropski prvaki relijskih tekmovanj izpred petnajstih let, v drugem pa sedanji najboljši relisti naše dežele in Veneta.

Na Motor expò racingu lahko poslušamo tudi odlično jazz glasbo. V hali B bo na razstavnem prostoru podjetja Vemat temnopolti pianist zaigral na klavir najbolj znane jazz skladbe medtem ko nas bo na razstavnem prostoru novogoriške igralnice v hali D spremljala glasba zelo dobre slovenske skupine Greentown jazz band.

Pripravil in uredil
ALEŠ WALTRITSCH

NOVA DEDRA 1.8 I.E.

S.V.A.G. S.R.L.
Ivone in Sergio DIZORZ

OGLEDATE SI JO LAHKO NA 9. MOTOR EXPÒ
RACING V PAVILJONU D

GORICA - DREVORED XXIV. MAJA - TELEFON 32510/531642
TRŽIČ - ULICA S. POLO 19 - TELEFON 776250

Assitalia

ZA VAŠ BOLJŠI JUTRI

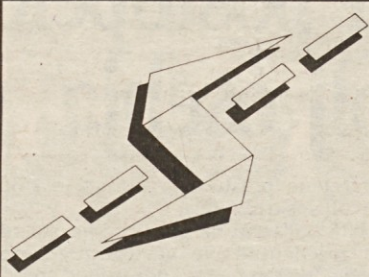
NAŠI SVETOVALCI SO VAM
NA RAZPOLAGO Z NAJBOLJŠIMI
ZAVAROVALNIMI USLUGAMI ZA
VAŠO DODATNO POKOJNINO

GENERALNA AGENCIJA V GORICI
KORZO VERDI 75 — Tel.: (0481) 530049

GLAVNE AGENCIJE:

- ◆ TRŽIČ
- ◆ GRADIŠČE OB SOČI
- ◆ GRADEŽ

- ◆ KRMIN
- ◆ ČERVINJAN
- ◆ MANZANO
- ◆ PALMANOVA

SOUND CAR

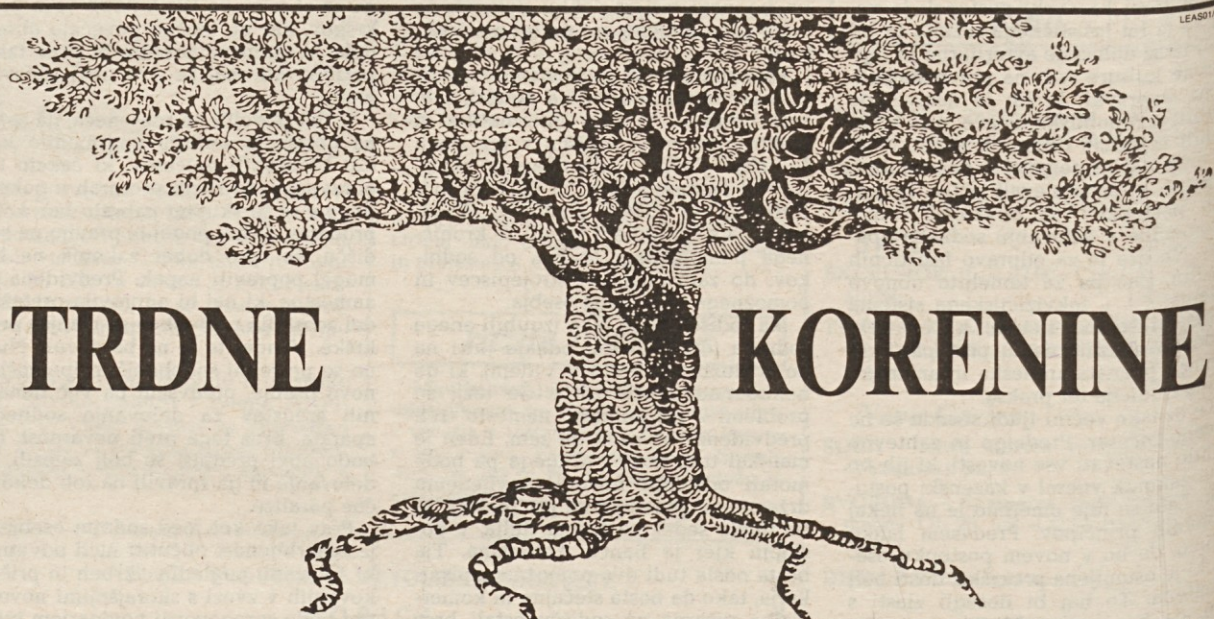
CENTER ZA PRODAJO IN MONTAŽO
AVTORADIOV IN VARNOSTNIH NAPRAV

PIONEER

TRŽIČ - Ul. S. Giusto 1 - Tel. 0481/791417

ČAKAMO VAS V PAVILJONU A

LAHKO KUPIS TUDI
NA NIZKE PRAKTIČNE OBROKE

TRDNE

KORENINE

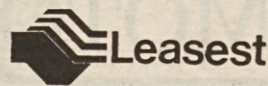
CASSA DI RISPARMIO
DI GORIZIA

TRŽAŠKA KREDITNA
BANKA

FINANČNA DRUŽBA
S.A.F.T.I. S.p.A.

SOCIETÀ FINANZIARIA
TRIESTINA

TRST - Ul. Genova 14
Tel. 040/363636

GORICA - Ul. Nizza 11
Tel. 0481/532080

PRESTI AUTO

Banca Agricola Kmečka banka Gorica

gospodinjski pripomočki

Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini od 1888 do 1929

V januarju 1883 je poslanec Mihael Vošnjak v Celju ustanovil Zvezo slovenskih posojilnic, prvo združeno zvezo na Slovenskem. Samostojnih slovenskih kreditnih zavodov je bilo tedaj na vsem Slovenskem zelo malo. Večina teh se je včlanila v celjsko Zvezo. Med temi sta bili tudi dve posojilnici, ki sodita v današnje Primorsko. To sta bili Goriška ljudska posojilnica, ustanovljena komaj nekaj dni prej, 11. januarja 1883, in Notranjska posojilnica v Postojni, ustanovljena v drugi polovici 1882. Postojna je takrat bila na Kranjskem, v sklop Primorske je prišla šele po prvi svetovni vojni. Leto dni kasneje je bilo v Dekani ustanovljeno Hranilno in posojilno društvo za Koprski okraj. Tudi to se je včlanilo v celjsko Zvezo.

Tudi v Trstu so stekle priprave za ustanovitev slovenskega denarnega zavoda in 21. novembra 1886 se je precej uglednih tržaških Slovencev sestalo v dvorani Slavjanske čitalnice. Tistega dne so nameravali ustanoviti Tržaško posojilnico in hranilnico. Statut je bil že izdelan, sestavljena je bila tudi lista bodočih odbornikov. Tržaški poslanec Ivan Nabergoj je na ta sestanek povabil predsednika celjske Zveze poslance Mihaela Vošnjaka ter poslance Vekoslava Spiničiča in Slavuja Jenka. Vse je bilo tega dne pripravljeno, do dejanske in pravne ustanovitve Tržaške posojilnice in hranilnice pa žal ni prišlo. Za predsednika je bil namreč takrat predlagan ugledni slovenski trgovec, ki je takrat bil podpredsednik trgovinske zbornice. Ta se je

dotedanjim domači kmetje, ki so se le stežka preživljali. Dela je bilo toliko, da so delavci prišli tudi od drugod. Najprej iz sosednih vasi na Krasu, kmalu zatem pa tudi iz sosednega Laškega in Furlanije in tudi iz Italije.

Denarja je bilo takrat v Nabrežini precej. Domačini so se ukvarjali tudi s prevozom kamenja na železniško postajo ali kar v Trst. Na mah so Nabrežinci imeli več denarja kot kdajkoli prej in tudi več kot prebivalci sosednih vasi. Vedeti je namreč treba, da je bila nabrežinska občina takrat omejena samo na to vas. V krajih, ki danes sodijo v devinsko-nabrežinsko občino, so bile takrat še občine Slivno, Šempolaj, Mavhinje in Devin. Vsi ti kraji so takrat spadali v Goriško-Gradiščansko deželo.

Zaradi tega je leta 1888 v Nabrežini bila ustanovljena posojilnica, prva na Krasu, tretja na Primorskem. Bila pa je tudi med prvimi na Slovenskem, saj jih je v letu 1889 bilo vsega skupaj le 35. Pobudo zanjo so dali nekateri podjetni Nabrežinci ter še nekateri ljudje, ki so v vas prišli od drugod. Ti so bili nadučitelj Franc Tomšič, ki je vodil tamkajšnje osnovno šolo, ter uradnik na železnici Andrej Štupica, z Gorenjskega doma. Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini — Spar un Vorschuss Verein in Nabresina (avstrijske oblasti so zahtevale dvojezičen naslov) je bilo ustanovljeno 15. aprila 1888. Na Pomorskem in trgovskem sodišču v Trstu je bilo registrirano 4. maja 1888. Za predsednika je bil

tudi zato, ker se je bil poročil z domačinko Ivanko Radovič. Najprej je bila posojilnica odprta le enkrat tedensko ob nedeljah dopoldne. Kmalu pa je promet toliko narasel, da je bil Štupica ljudem na razpolago dvakrat tedensko. Kot blagajnik je bil on tisti, ki je imel opravka z ljudmi. Zaradi tega so domačini ta kreditni zavod kar po domače nazivali Štupčeva posojilnica.

Na posojilnico so poleg Nabrežincev prihajali prosti posojila tudi prebivalci sosednih krajev. Največ jih je seveda bilo iz sosednih občin Šempolaj, Slivno in Mavhinje. Prišli pa so tudi Križani. Prišli so tudi nekateri posamezniki iz bolj oddaljenih krajev na Krasu, v glavnem taki, ki so imeli veliko opravkov v Nabrežini. Vsi so se seveda morali vanjo včlaniti. Posojila pa so dobili le tisti, ki so imeli nekaj zemljiške posesti. Jasno je, da so na posojilnici hoteli imeti neko garancijo. Kraševci pa so skoro vsi bili lastniki vsaj koščka zemlje.

V nabrežinsko posojilnico pa so ljudje imeli tudi zaupanje. Zaradi tega so vanjo vlagali svoje prihranke. Leto za letom je posojilnica imela tudi zaslužek. Do konca stoletja so v njene seznane vpisali 136 članov, do začetka prve svetovne vojne pa že kar 434.

Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini je bilo od vsega začetka včlanjeno v Zvezi slovenskih posojilnic v Celju. Predsednik Zveze Mihael Vošnjak je bil liberalalec. Sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja je tudi na gospodarskem

Josip Škerk

Anton Radovič

Josip Terton

Lino Visintin

Mirko Frančeskin

Gvido Zidarč

zbal, da bi zaradi tega izgubil ugled med tržaškimi italijanskimi in nemškimi poslovnimi krogi, ter se v zadnjem trenutku umaknil. Zaradi te nepredvidene težave tržaški veljaki novega kreditnega podjetja niso prijavili na pristojnem sodišču. Tržaška posojilnica in hranilnica je bila registrirana leta 1891. Šele takrat je pričela poslovati. Čez dve leti bo torej sto let od ustanovitve kreditnega zavoda, ki je v Trstu zgradil Narodni dom.

Pridneji od Tržčanov so bili Nabrežinci. V tem kraju, kjer so prebivalci še do kakega leta prej bili le revni kmetje in ribiči, kjer je leta 1850 bilo le 446 prebivalcev, so se takrat razmere zelo spremenile. Na začetku druge polovice stoletja je tam bila spejljena železniška proga Dunaj - Ljubljana - Trst. V Nabrežini je bila zgrajena velika železniška postaja, na kateri je bilo zaposlenih veliko železničarjev. Nekaj let pozneje je bila zgrajena železniška proga do Gorice in do Vidma. Pri gradbenih delih za železnico, še zlasti za gradnjo znamenitega viadukta, ki je zelo značilen v današnjem nabrežinskem okolju, so uporabili veliko kamenja, ki so ga izkopal iz kamnolomov, ki so bili skoro neizkoriščeni od rimskih časov. V kasnejših letih so arhitekti in gradbeniki nabrežinski kamen uporabili pri gradnji največjih in najbolj pomembnih palač v Trstu, na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih. Nabrežinski marmor so pričeli tudi izvažati.

V nabrežinskih kamnolomih in v tistih v sosednih krajih so našli zaposlitev

izvoljen nabrežinski župan Janez Caharija, nadučitelj Franc Tomšič za njegovega namestnika, Andrej Štupica pa za blagajnika.

Pravila Hranilnega in posojilnega društva v Nabrežini so bila sestavljena po vzorcu, ki ga je bil izdelal poslanec Mihael Vošnjak. Nabrežinska posojilnica je bila torej vošnjakovka. Bila je za družnega tipa, vendar so člani lahko vplačali več deležev. Nekateri so jih seveda vplačali več. Ti so v kasnejših letih dejansko vodili posojilnico. Na tak način so tudi preprečili, da bi jo v roke dobili drugi ljudje. Kdor je želel dobiti posojilo se je moral včlaniti. Običajno so taki ljudje vplačali en sam delež. Posojilnica jih je zanimala le v toliko, da so dobili denar na posodo. Tega so v glavnem pravočasno vračali. V primerjavi s prejšnjimi časi je bila zanje izposojila denarja na posojilnici zelo ugodna. Plačali so le šest, do sedemdesetino obresti. Prej so posojila morali jemati pri oduhuhih, ki so zahtevali obresti z več desetnim odstotkom. Tudi v Nabrežini se so našli taki ljudje. V veliko primerih tisti, ki si je izposodil denar, ga ni mogel vračati. Oduhu ga je tožil na sodišču. V arhivih sodnih obravnav, na katerih se je razpravljalo o neplačnem dolgu v vrednosti desetih ali dvajsetih goldinarjev, kar je pomenilo vrednost enega govoda.

Hranilno in posojilno društvo je imelo svoj prvi sedež v Štupčevi hiši na glavnem nabrežinskem trgu. Andrej Štupica se je bil vključil v nabrežinsko stvarnost

in zadržen področju prišlo do ločitve med liberalci in klerikalci. Slednji so v Ljubljani ustanovili svojo zvezo ter dali pobudo za ustanovitev ločenih posojilnic. Prišlo je tudi do ustanovitve dveh posojilnic v istem kraju. Prvi tak primer je bil že leta 1894 v Trnovem pri Lirski Bistrici. Leta 1904 je voditelj goriških klerikalcev dr. Anton Gregorčič ustanovil svojo Goriško zvezo. Leta 1907 je še uradna slovenska liberalna stranka ustanovila v Ljubljani svojo zvezo. Vsaka od teh zvez si je prizadevala dobiti čimveč članic. Zaradi tega so se posojilnice ustanovljale v še tako majhni vasi, pa čeprav ni bilo zanje gospodarskega obstoja. Veliko teh posojilnic in drugih združenj je bilo likvidiranih že pred prvo svetovno vojno.

Politika je vdira tudi v gospodarstvo na nabrežinskem Krasu. Ustanovljene so bile še tri druge posojilnice, ki so jih vodili klerikalno usmerjeni ljudje, vtem ko je prva posojilnica ostala v liberalnih rokah.

Kljub temu je Hranilno in posojilno društvo uspešno delovalo do leta 1929, ko je prišlo do dejanske združitve z drugimi posojilnicami na tem območju. V Nabrežini je bilo tudi po prvi svetovni vojni vodilno, kljub temu da je v vasi delovala konkurenčna Ljudska posojilnica. Bogatejši ljudje iz Nabrežine in okolice so se še naprej posluževali nekdanje Štupčeve posojilnice (Andrej Štupica je umrl že pred svetovno vojno), dokler niso fašisti vodili te in drugih posojilnic prisilili, da jih razpustijo, ker da je v vsej občini dovolj ena sama posojilnica.

Sto let prizdevanij posojilničarjev na nabrežinskem Krasu

Marko Waltritsch

(Foto Sergio Ferrari)

Občine Devin, Nabrežina, Mavhinje, Slivno in Šempolaj so do leta 1923 bile v Goriški pokrajini. V januarju 1923 je Mussolini, takoj ko je prišel na čelo rimske vlade, razpustil Goriško pokrajino. Krati v njej so bili priključeni Videmski, Tržaški ter Istski pokrajini. Nekateri kraji so ostali v Tržaški pokrajini tudi po letu 1926, ko je bila Goriška pokrajina obnovljena v okrnjeni obliki. Takrat so v vsej državi ukinili 8.000 občin. Fašistična vlada je s podedati in tajniki hoteli imeti nadzorstvo nad prebivalstvom. Pet prej omenjenih občin je bilo združenih v eno samo, v devinsko-nabrežinsko občino.

Prav tako kot v občinah so fašisti hoteli dobiti nadzor tudi v gospodarskih organizacijah. V novi devinsko-nabrežinski občini so bile kar štiri posojilnice: dve v Nabrežini, ena v Devinu in ena v Šempolaju. Vse so bile v slovenskih rokah. Takratni tajnik fašistične stranke v Nabrežini Aurelio Foggia se je hotel vanje včlaniti, a poskus mu v začetku ni uspel. Hotel pa je dobiti nadzor nad sicer skromnim denarnim poslovanjem teh posojilnic. Uporabil je svojo avtoriteto in brez dvoma se je približal pritiski, da je 17. novembra 1929 zbral predsednika štirih posojilnic. On sam in drugi funkcionarji so orisali načrt združitve štirih posojilnic v eno samo. Pri življenju naj bi ostala Ljudska posojilnica v Nabrežini, ostale tri bi likvidirali. V upravni odbor združene posojilnice bi prišli predsedniki treh razpuščenih. Izredni občni zbori so bili 8. decembra 1929 (Šempolajcev ta dan ni bilo dovolj in njihovem obnem zboru, zaradi tega so odločitev o likvidaciji sprejeli kasneje), istega dne so na obnem zboru Ljudske posojilnice, ki je tedaj ime spremenila v Cassa rurale di Aurisina, v odbor izvolili predsednike in druge odbornike vseh dotedanjih štirih posojilnic. Za predsednika je bil izvoljen arh. Anton Radovič, ki je dotlej bil predsednik Ljudske posojilnice. V odbor so prišli Gioacchino Merluzzi iz Nabrežine (do tedaj predsednik Hranilnega in posojilnega društva v Nabrežini), Ivan Milčič iz Nabrežine, Franc Kolman iz Medje vasi, Jožef Colja iz Devinja (predsednik devinske posojilnice), Jožef Pecihar iz Devina, Jožef Legiša iz Šempolaja, Jožef Škerk iz Šempolaja (predsednik šempolajske posojilnice), Jakob Gabrovec iz Sečjana ter Jožef Semolič iz Nabrežine. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Franc Radovič in Peter Caharija, oba iz Nabrežine, in Aurelio Foggia, prav tako iz Nabrežine. Fašistični tajnik se je takrat dal izvoliti v nadzorstvo, kasneje pa v odbor, kjer je bil za podpredsednika.

V skupno posojilnico so se člani tega sejnega zapisnika. O njenem po- vanjenju najdemo podatke tudi v aktih denarnega Denarnega zavoda Slo- venije. Po vojni pa je posojilnica več let sko- več razveljavila, da je upraviteljem uspe- lo napisane le v italijanskem jeziku. Posojilnica pričela spet delati s polno paro. Spet so lahko dajali posojila. Zaradi tega so pridobili novi odbor- niki. Za predsednika je bil izvoljen Gvi- do Zidarč. Za ravnatelja je bil potrjen Milan Vremec, ki je nabrežinsko po- sejilnico vodil že od srede leta 1977.

Posojilna posojilnica združili v eno samo. Sedež naj bi bil na Opčinah, v mo- že iz devinsko-nabrežinske stranke. To dejstvo pa ni bilo všeč vsem v Nabrežini in tudi v drugih okoliških vaseh. Politični boj je takrat bil zelo hud. Tudi gospodarske zadruge so bile orodje medsebojnega politične- ga obračunavanja.

Zaradi tega so klerikalci v Nabrežini in tudi v Šempolaju ustanovili svoji posojilnici. Preprosti ljudi, ki so se posluževali uslug posojilnic, politični prepri sicer niso zanimali. Njim je bilo dovolj dobiti posojilo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini, tak je bil naslov novega kreditnega zavoda, ki je imel svoj sedež v župnišču, je bila ustanovlje-

val v letu 1908 je v Goriški deželi bilo ustanovljenih več kot 30 slovenskih posojilnic. Vseprek so jih ustanov- ljali klerikalci in liberalci. Klerikalci so imeli dve združni zvezi, eno v Ljubljani, drugo pa v Gorici, liberalci prav tako dve, v Celju in v Ljub- ljani. Vsakdo je hotel imeti nadzor nad slovenskim gospodarstvom, tudi zato, ker so zadružne zveze dobile pomoč od dunajske vlade in od de- želnih vlad. Združniki na terenu te pomoči pa niso bili deležni.

Liberalci so 20. aprila 1908 ustano- vili Kmečko posojilnico in hranilnico v Doberdolu. Ta naj bi poslovala na območju občin Doberdob in Devin. Klerikalcem pa ni bilo všeč, da bi liberalna posojilnica uspevala v de- vinski občini. Zaradi tega so 31. maja 1908 ustanovili Kmečko hranilnico in posojilnico v Devinu, ki se je včlani- la v Goriško zvezo gospodarskih za- drug in društev. Sedež posojilnice je bil v župnišču v Štivanu.

V devinsko občino (leta 1903 je bilo v njej 965 prebivalcev) so takrat sodili Devin in Štivan (skupno 492 prebivalcev), Jamlje (261) in Medja vas (212). Prebivalstvo Jamelj in Medje vasi je bilo popolnoma slo- vensko, v Devinu in Štivanu pa je že

vodil Josip Škerk, ki je v odboru bil od same združitve v letu 1929, še prej pa predsednik šempolajske posojilnice. Predsedniki upravnega odbora so ka- sneje bili Josip Terton, Lino Visintin in Mirko Frančeskin. V avgustu 1977 je Banca d'Italia razpustila upravni odbor ter imenovala komisarsko upravo. 31. decembra 1978 je bil izredni občni zbor, na katerem je komisar sanirano posojil- nico spet izročil članom. Na tem obnem zboru so bili izvoljeni novi odbor- niki. Za predsednika je bil izvoljen Gvi- do Zidarč. Za ravnatelja je bil potrjen Milan Vremec, ki je nabrežinsko po- sejilnico vodil že od srede leta 1977.

Posojilna posojilnica združili v eno samo. Sedež naj bi bil na Opčinah, v mo- že iz devinsko-nabrežinske stranke. To dejstvo pa ni bilo všeč vsem v Nabrežini in tudi v drugih okoliških vaseh. Politični boj je takrat bil zelo hud. Tudi gospodarske zadruge so bile orodje medsebojnega politične- ga obračunavanja.

Zaradi tega so klerikalci v Nabrežini in tudi v Šempolaju ustanovili svoji posojilnici. Preprosti ljudi, ki so se posluževali uslug posojilnic, politični prepri sicer niso zanimali. Njim je bilo dovolj dobiti posojilo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini, tak je bil naslov novega kreditnega zavoda, ki je imel svoj sedež v župnišču, je bila ustanovlje-

val v letu 1908 je v Goriški deželi bilo ustanovljenih več kot 30 slovenskih posojilnic. Vseprek so jih ustanov- ljali klerikalci in liberalci. Klerikalci so imeli dve združni zvezi, eno v Ljubljani, drugo pa v Gorici, liberalci prav tako dve, v Celju in v Ljub- ljani. Vsakdo je hotel imeti nadzor nad slovenskim gospodarstvom, tudi zato, ker so zadružne zveze dobile pomoč od dunajske vlade in od de- želnih vlad. Združniki na terenu te pomoči pa niso bili deležni.

Liberalci so 20. aprila 1908 ustano- vili Kmečko posojilnico in hranilnico v Doberdolu. Ta naj bi poslovala na območju občin Doberdob in Devin. Klerikalcem pa ni bilo všeč, da bi liberalna posojilnica uspevala v de- vinski občini. Zaradi tega so 31. maja 1908 ustanovili Kmečko hranilnico in posojilnico v Devinu, ki se je včlani- la v Goriško zvezo gospodarskih za- drug in društev. Sedež posojilnice je bil v župnišču v Štivanu.

V devinsko občino (leta 1903 je bilo v njej 965 prebivalcev) so takrat sodili Devin in Štivan (skupno 492 prebivalcev), Jamlje (261) in Medja vas (212). Prebivalstvo Jamelj in Medje vasi je bilo popolnoma slo- vensko, v Devinu in Štivanu pa je že

Odborniki in nadzorniki Kmečke in ljudske hranilnice in posojilnice v Nabrežini v letu 1989. Sede od leve proti desni: Milan Vremec (vnetelj), Danilo Lupinc (vnetelj), dr. Marja Marc (predsednik nadzorstva), Gvido Zidarč (predsednik upravnega odbora), Alojz Markovc (vnetelj), Josip Škerk, Karlo Rolich, Miloš Carli, Evgen Pahor, Humbert Doljak in Vinko Šurek

Kmečka hranilnica in posojilnica v Devinu od 1908 do 1929

V letu 1908 je v Goriški deželi bilo ustanovljenih več kot 30 slovenskih posojilnic. Vseprek so jih ustanov- ljali klerikalci in liberalci. Klerikalci so imeli dve združni zvezi, eno v Ljubljani, drugo pa v Gorici, liberalci prav tako dve, v Celju in v Ljub- ljani. Vsakdo je hotel imeti nadzor nad slovenskim gospodarstvom, tudi zato, ker so zadružne zveze dobile pomoč od dunajske vlade in od de- želnih vlad. Združniki na terenu te pomoči pa niso bili deležni.

Liberalci so 20. aprila 1908 ustano- vili Kmečko posojilnico in hranilnico v Doberdolu. Ta naj bi poslovala na območju občin Doberdob in Devin. Klerikalcem pa ni bilo všeč, da bi liberalna posojilnica uspevala v de- vinski občini. Zaradi tega so 31. maja 1908 ustanovili Kmečko hranilnico in posojilnico v Devinu, ki se je včlani- la v Goriško zvezo gospodarskih za- drug in društev. Sedež posojilnice je bil v župnišču v Štivanu.

V devinsko občino (leta 1903 je bilo v njej 965 prebivalcev) so takrat sodili Devin in Štivan (skupno 492 prebivalcev), Jamlje (261) in Medja vas (212). Prebivalstvo Jamelj in Medje vasi je bilo popolnoma slo- vensko, v Devinu in Štivanu pa je že

vodil Josip Škerk, ki je v odboru bil od same združitve v letu 1929, še prej pa predsednik šempolajske posojilnice. Predsedniki upravnega odbora so ka- sneje bili Josip Terton, Lino Visintin in Mirko Frančeskin. V avgustu 1977 je Banca d'Italia razpustila upravni odbor ter imenovala komisarsko upravo. 31. decembra 1978 je bil izredni občni zbor, na katerem je komisar sanirano posojil- nico spet izročil članom. Na tem obnem zboru so bili izvoljeni novi odbor- niki. Za predsednika je bil izvoljen Gvi- do Zidarč. Za ravnatelja je bil potrjen Milan Vremec, ki je nabrežinsko po- sejilnico vodil že od srede leta 1977.

Posojilna posojilnica združili v eno samo. Sedež naj bi bil na Opčinah, v mo- že iz devinsko-nabrežinske stranke. To dejstvo pa ni bilo všeč vsem v Nabrežini in tudi v drugih okoliških vaseh. Politični boj je takrat bil zelo hud. Tudi gospodarske zadruge so bile orodje medsebojnega politične- ga obračunavanja.

Zaradi tega so klerikalci v Nabrežini in tudi v Šempolaju ustanovili svoji posojilnici. Preprosti ljudi, ki so se posluževali uslug posojilnic, politični prepri sicer niso zanimali. Njim je bilo dovolj dobiti posojilo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini, tak je bil naslov novega kreditnega zavoda, ki je imel svoj sedež v župnišču, je bila ustanovlje-

val v letu 1908 je v Goriški deželi bilo ustanovljenih več kot 30 slovenskih posojilnic. Vseprek so jih ustanov- ljali klerikalci in liberalci. Klerikalci so imeli dve združni zvezi, eno v Ljubljani, drugo pa v Gorici, liberalci prav tako dve, v Celju in v Ljub- ljani. Vsakdo je hotel imeti nadzor nad slovenskim gospodarstvom, tudi zato, ker so zadružne zveze dobile pomoč od dunajske vlade in od de- želnih vlad. Združniki na terenu te pomoči pa niso bili deležni.

Liberalci so 20. aprila 1908 ustano- vili Kmečko posojilnico in hranilnico v Doberdolu. Ta naj bi poslovala na območju občin Doberdob in Devin. Klerikalcem pa ni bilo všeč, da bi liberalna posojilnica uspevala v de- vinski občini. Zaradi tega so 31. maja 1908 ustanovili Kmečko hranilnico in posojilnico v Devinu, ki se je včlani- la v Goriško zvezo gospodarskih za- drug in društev. Sedež posojilnice je bil v župnišču v Štivanu.

V devinsko občino (leta 1903 je bilo v njej 965 prebivalcev) so takrat sodili Devin in Štivan (skupno 492 prebivalcev), Jamlje (261) in Medja vas (212). Prebivalstvo Jamelj in Medje vasi je bilo popolnoma slo- vensko, v Devinu in Štivanu pa je že

vodil Josip Škerk, ki je v odboru bil od same združitve v letu 1929, še prej pa predsednik šempolajske posojilnice. Predsedniki upravnega odbora so ka- sneje bili Josip Terton, Lino Visintin in Mirko Frančeskin. V avgustu 1977 je Banca d'Italia razpustila upravni odbor ter imenovala komisarsko upravo. 31. decembra 1978 je bil izredni občni zbor, na katerem je komisar sanirano posojil- nico spet izročil članom. Na tem obnem zboru so bili izvoljeni novi odbor- niki. Za predsednika je bil izvoljen Gvi- do Zidarč. Za ravnatelja je bil potrjen Milan Vremec, ki je nabrežinsko po- sejilnico vodil že od srede leta 1977.

Posojilna posojilnica združili v eno samo. Sedež naj bi bil na Opčinah, v mo- že iz devinsko-nabrežinske stranke. To dejstvo pa ni bilo všeč vsem v Nabrežini in tudi v drugih okoliških vaseh. Politični boj je takrat bil zelo hud. Tudi gospodarske zadruge so bile orodje medsebojnega politične- ga obračunavanja.

Zaradi tega so klerikalci v Nabrežini in tudi v Šempolaju ustanovili svoji posojilnici. Preprosti ljudi, ki so se posluževali uslug posojilnic, politični prepri sicer niso zanimali. Njim je bilo dovolj dobiti posojilo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini, tak je bil naslov novega kreditnega zavoda, ki je imel svoj sedež v župnišču, je bila ustanovlje-

val v letu 1908 je v Goriški deželi bilo ustanovljenih več kot 30 slovenskih posojilnic. Vseprek so jih ustanov- ljali klerikalci in liberalci. Klerikalci so imeli dve združni zvezi, eno v Ljubljani, drugo pa v Gorici, liberalci prav tako dve, v Celju in v Ljub- ljani. Vsakdo je hotel imeti nadzor nad slovenskim gospodarstvom, tudi zato, ker so zadružne zveze dobile pomoč od dunajske vlade in od de- želnih vlad. Združniki na terenu te pomoči pa niso bili deležni.

Liberalci so 20. aprila 1908 ustano- vili Kmečko posojilnico in hranilnico v Doberdolu. Ta naj bi poslovala na območju občin Doberdob in Devin. Klerikalcem pa ni bilo všeč, da bi liberalna posojilnica uspevala v de- vinski občini. Zaradi tega so 31. maja 1908 ustanovili Kmečko hranilnico in posojilnico v Devinu, ki se je včlani- la v Goriško zvezo gospodarskih za- drug in društev. Sedež posojilnice je bil v župnišču v Štivanu.

V devinsko občino (leta 1903 je bilo v njej 965 prebivalcev) so takrat sodili Devin in Štivan (skupno 492 prebivalcev), Jamlje (261) in Medja vas (212). Prebivalstvo Jamelj in Medje vasi je bilo popolnoma slo- vensko, v Devinu in Štivanu pa je že

vodil Josip Škerk, ki je v odboru bil od same združitve v letu 1929, še prej pa predsednik šempolajske posojilnice. Predsedniki upravnega odbora so ka- sneje bili Josip Terton, Lino Visintin in Mirko Frančeskin. V avgustu 1977 je Banca d'Italia razpustila upravni odbor ter imenovala komisarsko upravo. 31. decembra 1978 je bil izredni občni zbor, na katerem je komisar sanirano posojil- nico spet izročil članom. Na tem obnem zboru so bili izvoljeni novi odbor- niki. Za predsednika je bil izvoljen Gvi- do Zidarč. Za ravnatelja je bil potrjen Milan Vremec, ki je nabrežinsko po- sejilnico vodil že od srede leta 1977.

Posojilna posojilnica združili v eno samo. Sedež naj bi bil na Opčinah, v mo- že iz devinsko-nabrežinske stranke. To dejstvo pa ni bilo všeč vsem v Nabrežini in tudi v drugih okoliških vaseh. Politični boj je takrat bil zelo hud. Tudi gospodarske zadruge so bile orodje medsebojnega politične- ga obračunavanja.

Zaradi tega so klerikalci v Nabrežini in tudi v Šempolaju ustanovili svoji posojilnici. Preprosti ljudi, ki so se posluževali uslug posojilnic, politični prepri sicer niso zanimali. Njim je bilo dovolj dobiti posojilo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini, tak je bil naslov novega kreditnega zavoda, ki je imel svoj sedež v župnišču, je bila ustanovlje-

val v letu 1908 je v Goriški deželi bilo ustanovljenih več kot 30 slovenskih posojilnic. Vseprek so jih ustanov- ljali klerikalci in liberalci. Klerikalci so imeli dve združni zvezi, eno v Ljubljani, drugo pa v Gorici, liberalci prav tako dve, v Celju in v Ljub- ljani. Vsakdo je hotel imeti nadzor nad slovenskim gospodarstvom, tudi zato, ker so zadružne zveze dobile pomoč od dunajske vlade in od de- želnih vlad. Združniki na terenu te pomoči pa niso bili deležni.

Liberalci so 20. aprila 1908 ustano- vili Kmečko posojilnico in hranilnico v Doberdolu. Ta naj bi poslovala na območju občin Doberdob in Devin. Klerikalcem pa ni bilo všeč, da bi liberalna posojilnica uspevala v de- vinski občini. Zaradi tega so 31. maja 1908 ustanovili Kmečko hranilnico in posojilnico v Devinu, ki se je včlani- la v Goriško zvezo gospodarskih za- drug in društev. Sedež posojilnice je bil v župnišču v Štivanu.

V devinsko občino (leta 1903 je bilo v njej 965 prebivalcev) so takrat sodili Devin in Štivan (skupno 492 prebivalcev), Jamlje (261) in Medja vas (212). Prebivalstvo Jamelj in Medje vasi je bilo popolnoma slo- vensko, v Devinu in Štivanu pa je že

vodil Josip Škerk, ki je v odboru bil od same združitve v letu 1929, še prej pa predsednik šempolajske posojilnice. Predsedniki upravnega odbora so ka- sneje bili Josip Terton, Lino Visintin in Mirko Frančeskin. V avgustu 1977 je Banca d'Italia razpustila upravni odbor ter imenovala komisarsko upravo. 31. decembra 1978 je bil izredni občni zbor, na katerem je komisar sanirano posojil- nico spet izročil članom. Na tem obnem zboru so bili izvoljeni novi odbor- niki. Za predsednika je bil izvoljen Gvi- do Zidarč. Za ravnatelja je bil potrjen Milan Vremec, ki je nabrežinsko po- sejilnico vodil že od srede leta 1977.

Posojilna posojilnica združili v eno samo. Sedež naj bi bil na Opčinah, v mo- že iz devinsko-nabrežinske stranke. To dejstvo pa ni bilo všeč vsem v Nabrežini in tudi v drugih okoliških vaseh. Politični boj je takrat bil zelo hud. Tudi gospodarske zadruge so bile orodje medsebojnega politične- ga obračunavanja.

bilo nekaj priseljenih italijanskih in nemških družin. Poleg slovenske ob- činske je bila v Devinu ustanovljena tudi italijanska zasebna šola.

Prebivalci devinske občine so se ukvarjali pretežno s kmetijstvom. Delali so na skopi kraški zemlji. Ne- kaj zemlje so si nakupili v tržiški ravlini. Ta je seveda bila rodovitnej- ša od kraške zemlje. Nekateri malošte- vilni so se ukvarjali tudi z ribi- štvom, a to ni sodilo v njihovo pri- marno zanimanje. V devinskem por- tiču je bila tovarna sardin, ki jo je upravljal neki dunajski podjetnik, pri Štivanu tovarna za kemične iz- delke, ob Timavi in ob kanalu pri Mošenicah pa nekaj mlinov. V ob- čini je bilo nekaj trgovin, gostlin in obrtnih delavnic.

V Devinu je bilo liberalno društvo Ladja, v Štivanu Knjižnica Slovenske dijaške zveze, v Jamljah pa Kmetso izobraževalno društvo.

<

Občinska zemlja je bila dana prebivalcem

Razprave in prepiri na Krasu ob razdelitvi občinskih zemljišč

Leta 1850 je Goriška dežela bila razdeljena na 102 krajevni občini. Med temi, v okrajnem glavarstvu Sežana, je bila tudi občina Devin. Razdeljena je bila v 8 katastrskih občin: Devin, Nabrežina, Slivno, Šempolaj, Mavhinje, Brestovica, Jamlje, Brje. V občini je takrat bilo 3.245 prebivalcev. V Devinu (skupno s Štivanom) jih je bilo 359, v Nabrežini 446, v Slivnem (skupno s Prečnikom) 265, v Šempolaju (skupno s Praprotom in Trnovico) 339, v Mavhinjah (skupno z Vižovljami in Cerovljami) 508, v Brestovici (skupno z naselji Klanc in Vale) 611, v Jamljah (skupno z Medjo vasjo) 311, v Brjah (skupno z naselji Kregolišče in Tublje) pa 406.

Že tri leta kasneje je bila občina Devin razdeljena. V njej so ostali le Štivan, Medja vas in Jamlje. Na sedanjem ozemlju devinsko-nabrežinske občine so se osamosvojile Mavhinje, Slivno, Nabrežina in Šempolaj.

Kaj kmalu so župani in občinski starešine v teh občinah imeli veliko dela z razdeljevanjem občinskih zemljišč. Že pred tem so kmetje brezplačno dobili zemljo, ki je prej bila last devinskega gospoda. Zemljo so dobili brezplačno, kupiti pa so morali živino in orodje. Precejšnje površine zemlje, v glavnem gozdove, so dobile v last občine.

Leta 1863 je bil v goriškem deželnem zboru sprejet okvirni zakon o razdelitvi občinskih zemljišč, ki bi jih v last dobili občanarji. V nekaterih krajih na Goriškem so taka občinska zemljišča razdelili že prej.

V večini krajev pa so počakali na že omenjeni deželni zakon. V Gorici so sklep vsake občine posebej vzeli v pretres, izglasovali zadevni zakon ter ga poslali v dokončno odobritev na Dunaj.

Med ljudmi je seveda bilo veliko zanimanja za ta zemljišča. Ker je v občinah bilo malo prebivalcev so občinski sveti o tem razpravljali ob prisotnosti vseh družinskih poglavarjev. V največ primerih je bila občinska zemlja porazdeljena prebivalcem v enaki meri. V nekaterih primerih pa je bila razdelitev narejena po meri tistemu, ki je zemljo dobil.

Skoro vedno in povsod so posamezniki ali večje skupine ljudi bile nezadovoljne s tako porazdelitvijo. Prizadeti so pisali pritožbe na županstva in tudi na deželni zbor v Gorici. V več primerih so se take pritožbe vlekle leta in leta, ne da bi bila izrečena končna beseda. V veliko primerih župani niso v občinskih aktih našli dokumentacije o razdelitvah, ki so bile narejene pred kakim desetletjem. Čisto jasno je, da je v občinskih uradih bil velik nered. To je razvidno tudi iz pisem županov deželnemu odboru v Gorico, ko zahtevajo prepis občinskega dokumenta, ki ga sami niso mogli najti.

S tem, da so prebivalci dobili v last nekdanja občinska zemljišča, so se morali obvezati, da bodo občini nudili nekatere usluge. Zemljišča so bila njim namenjena. Če bi jih prodali bi bili morali plačati občini poseben davek.

Največkrat so bila razdeljena rodovitna zemljišča, pašniki, travniki,

gozdovi. Tudi na teh je bilo na Krasu veliko kamenja. Novi gospodarji teh zemljišč so takrat kamne spravili s travnika in zgradili zidke, ograde, s katerimi so označili mejo svoje posesti. Ob koncu 19. stoletja so v Nabrežini hoteli razdeliti tudi tista občinska zemljišča, kjer so bili kamnolomi. Kmalu pa so zaradi naraščajočih protestov občinski možje sklep preklicali.

Iz časopisnih kronik in tudi poročil v goriškem deželnem svetu je razvidno, da so novi lastniki znali smotrno uporabljati tako pridobljena nekdanja občinska zemljišča. Znali so poskrbeti, da so ta postala rodovitna.

Stoletja so naši ljudje tlačanili gospodi, ki je bila lastnica zemlje, ki so jo oni obdelovali. Takrat, ko so se osamosvojili, so morali državi plačevati davek. Gospodarstvo je takrat slonelo na kmečki posesti. Zaradi tega je bila želja po lastništvu zemlje upravičena in razumljiva. Zaradi tega je razumljiva trmasta navezanost na zemljo in ljudje so se za vsako ped zemlje borili tudi s tožarjenjem.

Zaradi tega je tudi danes razumljiva zahteva po lastništvu zemlje in razumljivi so odpori naših ljudi vsakokrat, ko jim zemljo razlastijo, da bi na njej zgradili kako sodobno infrastrukturo. Ta podedovana lastnost naših ljudi pride na dan tudi takrat, ko odvzamejo zemljiško posest, na kateri je obilo kraškega kamenja, kot ga vidimo na naši sliki, ki jo je v bližini Slivnega posnel Sergio Ferrari.

Oglase zbral
in pripravil

publiet

oglasni
oddelek

Primorskega dnevnika
Ul. Montecchi 6 - TRST
telefon: (040) 7796688

ZIDARIČ S.n.c.

Skladišče papirja
in papirnatih izdelkov za prehrano:

vrečke, torbe, prtički,
higienski papir, kozarci.

Nabrežina 120 — Tel. 040/200232

Švara S. & Masten S.

avtomehanična delavnica
karoserijska popravila - avtooodpad

Sesljan (avtocesta) - Tel. 040/299768
Rešujemo vse vaše avtomobilске probleme

Frizerski
salon

„SALONE 2M“

Sesljan 46

POHIŠTVO

PUPIS

in
POHIŠTVO

ARCOBALENO

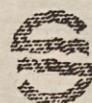
Kakovostna izbira modernega, stilnega
in rustikalnega pohištva

SESLJAN

DEVIN

SLOVENSKI DENARNI ZAVODI V ITALIJI
ZDRUŽENI V BANČNI SEKCIJI SDGZ

ČESTITAJO KMEČKI IN OBRTNI HRANILNICI
IN POSOJILNICI V NABREŽINI
OB POČASTITVI STOLETNICE POSOJILNIC
NA NABREŽINSKEM KRASU IN JI ŽELIJO
NADALJNJIH POSLOVNIH USPEHOV

KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V SOVODNJAH

HRANILNICA IN POSOJILNICA
OPĆINE-TRST

KMEČKO OBRTNA HRANILNICA
DOBERDOB

TRŽAŠKA KREDITNA
BANKA

Kmečka banka
Gorica

Kamnolomi: bogastvo Nabrežine

Že v rimskih časih so nabrežinski kamnolomi bili dobro poznani. Iz teh krajev je bilo kamenje s katerim so v velikem mestu Ogleju zgradili palače in spomenike. V rimskih časih so s kraškim kamnom bile zgrajene tudi nekatere stavbe v Čedadu in Trstu. V srednjem veku in v kasnejših stoletjih so nabrežinski kamen uporabili za gradnjo starega devinskega gradu ter nekaterih cerkva in palač v Trstu in v Benetkah. Valvasor piše o kamnolomih pri Dutovljah.

Pravi razmah pa so kamnolomi dosegli v drugi polovici prejšnjega stoletja. Najprej ob gradnji Južne železnice, ko so kraški kamen uporabili za izgradnjo nasipov in velikega nabrežinskega viadukta. Kmalu zatem je delo v kamnolomih v Nabrežini zaživelo. Veliko dela so imeli tudi v kamnolomih v

sosednih krajih tja do Repentabra. V kamnolome so prihajali na delo ljudje iz raznih krajev. Razvilo se je gospodarstvo. Zlato obdobje nabrežinskih kamnolomov je v času med leti 1857-1915. S tem kamnom so bili zgrajeni Miramarski grad, na Dunaju avstrijski parlament, Borzna palača, Državna opera, Mestno gledališče, Opera in Univerza v Gradcu, Lloydova palača v Trstu, srbska pravoslavna cerkev sv. Spiridiona v Trstu, sinagoga v Trstu, palača zavarovalnice RAS v Trstu, Narodni dom - Balkan v Trstu, Solkanski most. Še bi lahko naštevali.

Nabrežinski kamen so iz tržaškega pristanišča izvažali v vse države sveta.

Po prvi vojni se je vloga kraških kamnolomov zmanjšala, saj je bilo v Italiji veliko drugih. Doletela jih

je ista usoda, ki je doletela kmetijstvo na Primorskem, ki je pred vojno svoje pridelke z lahkoto prodajalo na Dunaj, potem pa se je znašlo z močno konkurenco kmetijstva iz južnih predelov Italije.

S kraškim kamnom so takrat zgradili sodno palačo v Trstu, koštnico na Oslavju pri Gorici, železniško postajo v Milanu in še vrsto drugih stavb.

Knjiga o posojilnicah

Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrežini je ob praznovanju stoletnice delovanja izdala knjigo POSOJILNICE NA NABREŽINSKEM KRASU, ki jo je napisal Marko Waltritsch. Na 288 straneh je avtor orisal razvoj zadružništva in bančništva od starega veka do današnjih dni, razvoj posojilnic na Slovenskem, nastanek prvih posojilnic na Primorskem. Objavljeni so tudi podatki o položaju na nabrežinskem Krasu v drugi polovici 19. stoletja.

Seveda so podrobno opisane štiri posojilnice, ki so bile ustanovljene na ozemlju današnje devinsko-nabrežinske občine, in ki so jih leta 1929 združili v eno samo. V njej so tudi sezname članov teh posojilnic. Navedenih je skoro tisoč petsto imen.

Knjiga je bogato ilustrirana s starimi razglednicami, fotografijami in dokumenti.

Knjigo je natisnila Grafica Goriziana, fotostavek so pripravili v tiskarni ZTT.

Kamnolom v Sesljanu v 19. stoletju

IMMOBILIARE FERLAN snc

Sesljan 21/A Devin-Nabrežina
Tel. 040/299137

*Najemanje in
kupoprodaja nepremičnin
podjetij in zemljišč*

*Frizerski salon
ELITE COIFFEUR*

Clara

Furlan Clara

Sesljan 52
Tel. 040/299021

Parfumerija - Bižuterija

Pino

Sesljan 46
Tel. 040/291280

**Giochi
Sport** Sesljan 43

TEHNIKA — ELEGANCA — KAKOVOST
MLADOSTNA MODA
NAJBOLJŠE ZA SMUČANJE IN TENIS

zimske novosti 1989-90 najboljših znamk

Popravila smučí s specialnim strojem

RIBARNICA

CONSOLARI LAURA

Tel. 291046

SESLJAN 31

Vsak dan sveže ribe

Borsatti

libreria
internazionale

BRUNO REDIVO

Ul. Dante 14 - tel. 62164 - TRST

PRODAJNO MESTO ČASOPISOV V SESLJANU

Knjigarna »IL CARSO«

knjige, igrače,
italijanske
in tuje revije

zemljevidi,
turistični vodiči,
slovarji, turistični
priročniki

fotografski material

Sesljan Center - tel. 040/299717

**KMEČKE IN OBRTNE
HRANILNICE IN POSOJILNICE**

v tržaški pokrajini

*Več kot 100 let
v službi krajevnega prebivalstva
na Tržaškem*

**CASSE RURALI
ED ARTIGIANE**

della provincia di Trieste

*Da oltre 100 anni
al servizio delle comunità locali
della provincia di Trieste*

Turizem v Sesljanskem zalivu na začetku in koncu stoletja

Verjetno je že v 15. stoletju v Sesljanu, ob poti iz Gorice in Tržiča ter Devina v Trst, bila gostilna, v kateri so se ustavljale poštne kočije in drugi, ki so šli tam mimo. Še pred prvo svetovno vojno je Sesljan bil le majhno naselje z le nekaj hišami. Upravno je Sesljan sodil v občino Mavhinje. Večja naselja v tej občini, v kateri je tik pred koncem 19. stoletja bivalo le 600 prebivalcev, so bila Mavhinje, Vižovlje in Cerovlje. Trgovci in obrtniki so bivali v teh treh vaseh, v Sesljanu je bila le gostilna.

Še pred obratom stoletja so devinski grofje v Sesljanskem zalivu dali zgraditi hotel. To je bila mogočna stavba, zgrajena v istem stilu kot podobni hotelski objekti takratne dobe v Portorožu, v Opatiji, na Malem Lošinju. Gostje tega hotela so bili bogati ljudje. V tem hotelu so bivali tudi tisti trgovci, ki so prihajali v Nabrežino, da bi tam sklepali poslovne posle z lastniki tamkajšnjih kamnolomov. Še pred prvo svetovno vojno so v Sesljanskem zalivu zgradili še en hotel ter tudi kopališke naprave ob morju.

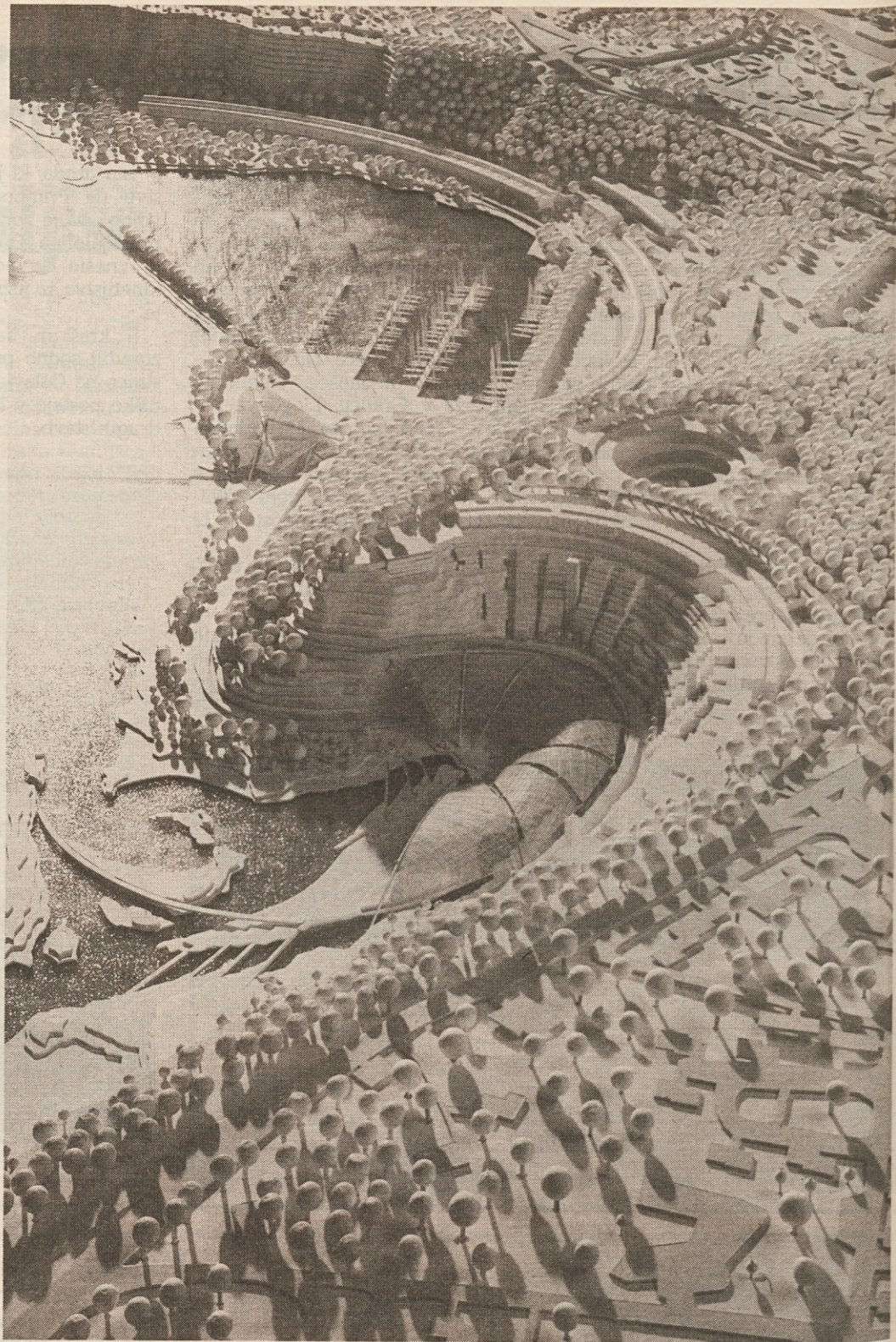
Po prvi vojni tja do druge niso bile zgrajene nove naprave. Le nekaj starega je bilo posodobljenega. Kopanje v Sesljanskem zalivu je prijalo še zlasti Goričanom, saj so Tržičani imeli mestu bližja kopališča.

Med zadnjo vojno so Nemci v Sesljanskem zalivu zgradili nekaj bunkerjev. Bali so se izkrcanja zaveznikov. Zaradi tega so te vojne naprave po vojni bile še dolgo časa na obrežju. Kasneje se je tu razvil kopalni in gostinski turizem. V pristanišču so bili urejeni privezi za dve družbi, slovensko Čupo in italijansko Pietas Julio.

Več je bilo načrtov, da bi turistično ovrednotili Sesljanski zaliv. Kaže, da se bodo ti načrti uresničili. Družba Finsepol namerava v zalivu in v nekdanjem kamnolomu zgraditi velik turistično-hotelski center z nekaj tisoč ležišči. V občinskem svetu Občine Devin-Nabrežina so o tem že razpravljali. Načrt je izdelal svetovno znani arhitekt Renzo Piano. Na naših slikah vidimo Sesljanski zaliv pred prvo svetovno vojno in maketo novega hotelskega kompleksa.

ÜRSTL. ALEX. VON THURN UND TAXIS'SCHES SEEBAD SISTIANA AN DER ADRIA. STRAND-HOTEL 1916/03
*zbornica fotografij na račun mesta v. van der ...
 ... nach Abbazia ... Reiseprogramm ...
 ... - Kiste, Jogh. Grüne ...*

Pisarniški prostori:

33.000 kv. metrov v uporabo
 Deželni upravi FJK
 SIP - Deželnemu
 ravnateljstvu
 Ministrstvu za finance
 Deželnemu ravnateljstvu
 davčne policije

Trgovski center:

16.000 kv. m v uporabo
 trgovinam in specializiranemu
 servisu
 restavracijam
 supermarketom
 kavarnam in
 splošnim službam

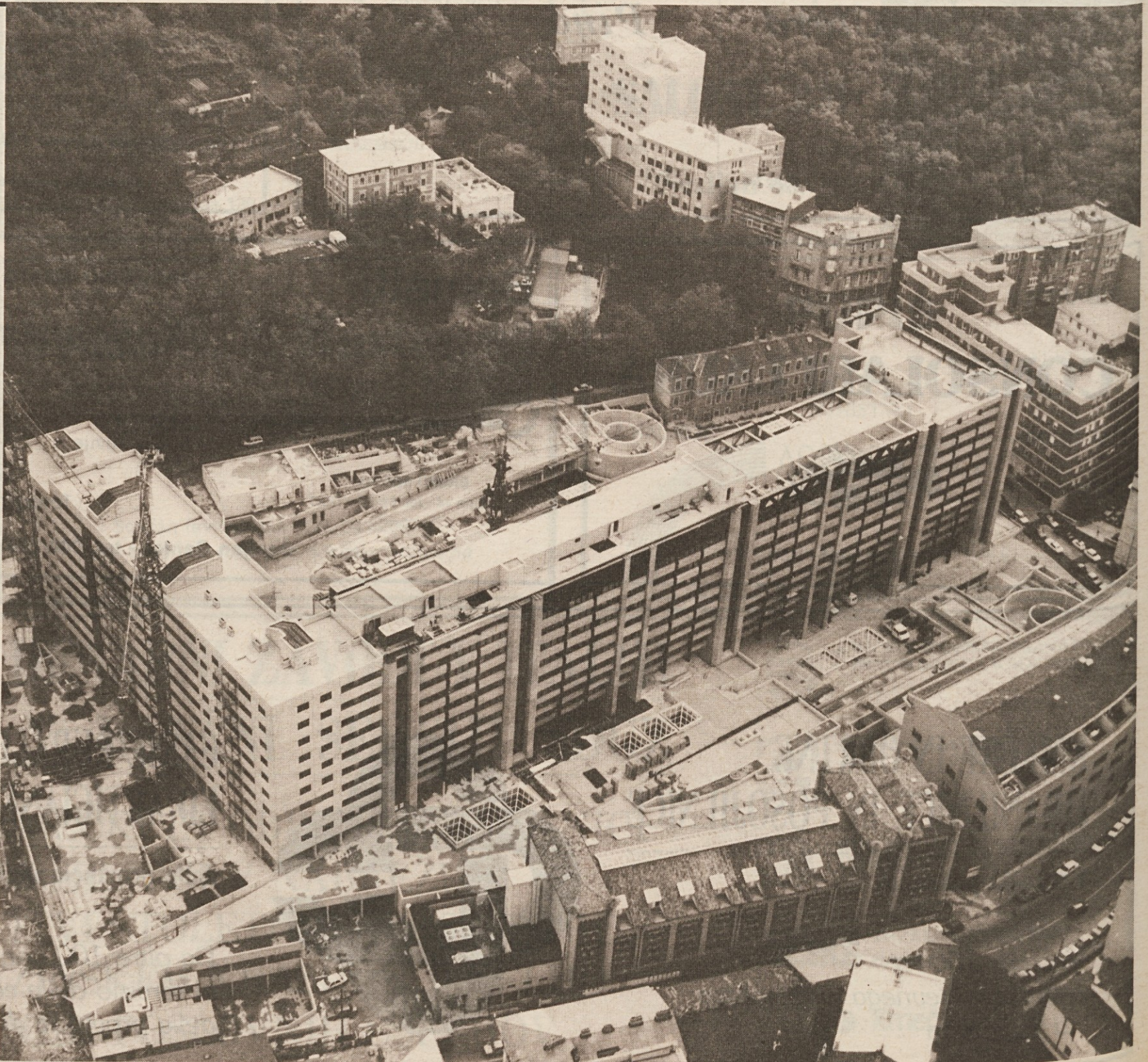
Parkirišča in zelene površine:

Pokrito parkirišče za 1.000 vozil
 z direktnim vhodom v
 Upravno-poslovni center
 20.000 kv. m pešpoti
 visečih vrtov in zelenih površin

**Upravno-poslovni
 center
 Finsepol**

**Centro
 Direzionale
 Finsepol**

Nabrežinske gostilne

Svojčas smo v vsaki slovenski vasi imeli več gostiln. Žal dandanes ni več tako. Mar-sikje gostilne sploh ni več. Ljudje imajo v domačih kletah in hladilnikih dovolj pijač za domačo rabo. Gostilna pa ni več kraj v katerem so se ljudje zbirali ob večernih urah ter ob nedeljah. Furmanskim gostilnam pred katerimi so se ustavljali ljudje z vozmni ni več. Z uporabo avtomobila smo spremenili naše navade.

V Nabrežini, kjer je pred prvo svetovno vojno bilo veliko priseljenega delavstva, ki je bilo zaposleno v tamkajšnjih kamnolomih, je bilo veliko gostiln. Nad trideset jih je omenjenih v Gabrščkovem Kažipotu po Goriskem in Gradiščanskem za leto 1911. Navedimo imena lastnikov gostišč: Leopold André (restavracija in hotel na postaji), Franc Nemec, Terezija Pertot, Karolina Babuder, Frančiška Pirjevec, Ana Boschetti, Pasquale Benvenuto, Nikolaj Calligaris, Jakob Tortul, Leonard Granzinič, Peter Favetti, Alojz Kali-gariš, Ivan Pertot, Štefan Pavšič, Bratje Ca-harija in Gruden, Hans Wildi, Adolf Pizzul, Josip Donda, G. Tönnies, Štefan Zandomeni, Silvester Caharija, Ignac Tance, Justina Gru-

den, Josip Gruden, Tomaž Gruden, Ivan Ra-dovič, Ivan Gruden, Jožefa De Lorenzi, To-maž Boschetti, Josip Košuta, Karolina Ipa-vec, Terezija Košuta, A. Štolfa, Ivana De Lo-renzi, Obrtno gospodarsko društvo.

Iz istih razlogov je že deset let prej bilo v Nabrežini veliko gostiln, pa čeprav jih je ta-krat bilo le 24. Nekatere gostilne so uprav-ljali domačini, kot je tudi iz imen lastnikov razvidno. Za druge pa so skrbeli lastniki ka-mnolomov in kamnoseških delavnic. Gostiš-ča so imeli kar ob kamnolomu, nedaleč od kraja, kjer so delavci spali. Velikokrat so ti v gostilni porabili velik del svoje plače.

Na naših razglednicah, ki so iz bogate zbirke Igorja Tute, vidimo tri od takratnih gostiln v Nabrežini. Na kolodvoru pa je bila velika restavracija, ki jo je upravljal Leopold André, ki se je v Nabrežino priselil potem, ko so sem speljali Južno železnico. André je ob postaji zgradil tudi hotel. Gre za stavbo v kateri je danes sanatorij. Voditelji Hranilne-ga in posojilnega društva v Nabrežini so us-tanovili tudi Obrtno gospodarsko društvo, ki je imelo svojo gostilno. V njej so prodajali vino domačih vinogradnikov.

Gostilna Gruden v Nabrežini. Tu je danes dvorana Kulturnega društva Igo Gruden

Pozdrav iz Nabrežine.
Gruss aus Nabresina.
Un saluto da Nabresina.

Pozdrav iz Nabrežine
Gruss aus Nabresina
Saluto da Nabresina

*Ricervano tante
saluti da
memoria della Emilia fastate
viagita del
Aprile 1907 - Giovanni Tance*

Kuc, Fotograf, Ljubljana-Laibach

Gostilna Tance v Nabrežini

Gostilna

SILVESTER

Nabrežina 97 — Tel. 200228

TRGOVINA
JESTVIN

**VIDIMARI
IVAN**

Nabrežina 104

LARA

darila - naravni proizvodi - parfumerija
usnjeni izdelki in božični okraske

Nabrežina 149 - Tel. 200082

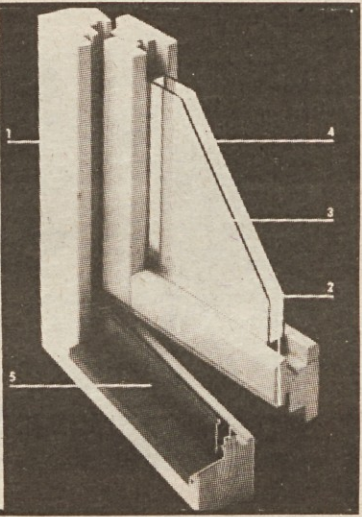
LESENE ZASTEKLITVE

hobles

okna vseh vrst in velikosti
si lahko ogledate pri

ŽELEZNINI TERČON

Zastopnik za Trst
NABREŽINA 124 - Tel. 200122

Oblačila

SPAN

Nabrežina

Trg. sv. Roka 105 — Tel. 200343

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA JESTVIN

Kukanja

NABREŽINA 106/B - Tel. 200172

**Mesnica
»CARSICA«**

NABREŽINA CENTER 144 - Tel. 200020
TRŽIČ - UL. TIMAVO 15 - TEL. 0481/72574

TRŽIČ: ZORZIN IVANA — trgovina z mesom na debelo in na drobno

Nabrežinci so imeli svoje čupe

V skoro vsaki družini je bil tudi ribič

Čupa je naslov slovenskega pomorskega kluba, ki domuje v Sosljanskem zalivu. V njem je združenih veliko slovenskih ljubiteljev morja, ki se s tem ukvarjajo v svojem prostem času.

Čupa pa je tudi ime svojevrstnega plovila, ki so ga v prejšnjih stoletjih uporabljali slovenski ribiči, ki so bivali v nekaterih obmorskih vaseh na našem Krasu. »Čupa je bila približno od 5 do 7 metrov dolg čoln, iztesan iz enega samega debela lahkega lesa: lipe ali jelke — smreke, primitivne oblike kot na primer indijanski kanu ali pa čoln doli kje z otočij Avstralije oziroma Azije.« Tako piše Zorko Jelinič v knjižici Razvoj slovenskega ribištva ob tržaški obali, ki je v Trstu izšla leta 1967. Dvajset let prej je Rado Lenček napisal razpravo z naslovom Gradivo o slovenskih ribičih ob Jadranskem morju. Oba sta imela srečo, da sta imela možnost pogovoriti se s starimi ribiči, ki so takrat še opravljali ta posel, poleg tega pa vedeli povedati marsikaj zanimivega o ribištvu v preteklosti.

Čupa, ki so jo poznali nabrežinski, kriški ali kontovelski ribiči ob obratu stoletja, pa je bila že nekoliko izpopolnjena: stene čupe so bile enakomerno debele, približno 6 do 8 centimetrov, ker je bilo deblo izdelano z dletom in ne izžagano kot je bil to največkrat primer pri primitivnih plemenih. Predvsem pa je bila močno utrjena stabilnost čolna, povečana je bila torej varnost, da bi se čoln ne prevrnil ob sunku valov.

V čupo sta običajno stopila dva moža: ribič in njegov pomagač. Običajno je bil to njegov sin. To pravilo je veljalo v skoro vseh primerih slovenskih ribičev na obali od Nabrežine do Grljana. S takim čolnom so naši ribiči lovili le ob obali. Marsikdaj so šli na daljšo pot do Zdobe, k ustju Soče ali celo do Gradeža. S čupo so vozili ribe na trg v Trst.

Na prvi pogled se bo čudno zdelo, da imajo Nabrežinci opravka z ribištvom. Vas je precej oddaljena od morja. Bolj razumljivo bi bilo, da bi se z ribištvom ukvarjali Devinčani ali Štivecanci. V teh dveh krajih pa so imeli ljudje opravka le s kmetijstvom. V Devinu so prihajali ribariti Čožoti, ki so se kasneje tam tudi naselili.

Od vseh vasi na današnjem nabrežinskem Krasu so le Nabrežinci imeli opravka z ribištvom. Skoro je ni bilo hiše v starem delu vasi, v Vasi, kjer ne bi bilo ribiča. Skopa zemlja jim ni dajala veliko zaslužka. Z ribištvom so se ukvarjali že takrat, ko so bili podložni devinskemu gospodu. Njemu so morali izročiti polovico ribjega ulova, tako kot so mu morali dati polovico kmetijskih pridelkov. Ko so postali svobodni ljudje pa so ribarili na lastno pest. Večje število čup so Nabrežinci imeli kar na obali v kraju, ki so mu pravili Pr' čupah. Tu je najpogostejša obala za pristajanje, kakor tudi za obdelovanje vinogradov. Tu je svoj čas bila posetna razdrobljenost največja. Tu so imeli tudi nekaj barak, v katerih so

ribiči shranjevali mreže in drugo ribiško opremo. Tu je bilo veliko čup, več kot kjerkoli drugje. Do te obale je najkrajša pot bila tista čez Kanovelo, mimo Oljšce. Tu je bil tudi zelo star portič. Nabrežinci so morali ob vsaki poti k morju narediti približno 500 stopnic. Niso to bile današnje komodne stopnice. Takratne so bile na strmi stezi, izkopane od vsakdanjih korakov. Na to nas je pred kratkim spomnil eden danes še redkih živečih ljudi, ki so se ukvarjali z ribištvom, Janez Gruden - Martinčev, ki je letos poleti praznoval svojo 90-letnico. Povedal nam je kaj vsega so nabrežinski ribiči ulovili v njihove mreže: vsakovrstne ribe in školjke. Pred leti je bil ribji ulov v zalivu bogatejši od sedanjega. Lovili so tudi tune. Velikokrat so imeli srečo, da so jih ulovili kar precej. Vse to so prodali tržaškim trgovcem. Zaradi tega je v hišo prišlo nekaj več denarja, kot če bi se ukvarjali samo s kmetijstvom.

Janez Gruden - Martinčev je bil zadnji Nabrežinec, ki je imel čupo. Leta 1944 jo je prodal znanemu zbiralcu starin Diegu de Henriquezu. Pravi, da je Martinčeva čupa ena danes redkih ohranjenih čup.

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

LEGIŠA

SESLJAN 41 — TEL. 299147

AGENCIJA ZA NEPREMIČNINE

GREBLO S.N.C.

30 let profesionalnosti

TRST - Trg Dalmazia 3 - Tel. 040/362486 - Fax: 364378
FILIALA: Sesljan 45/E - Tel. 040/299969

Kavarna

METRÒ

SESLJAN CENTER 46
Tel. (040) 291106

STUDIO OTTICO
ALTIERI

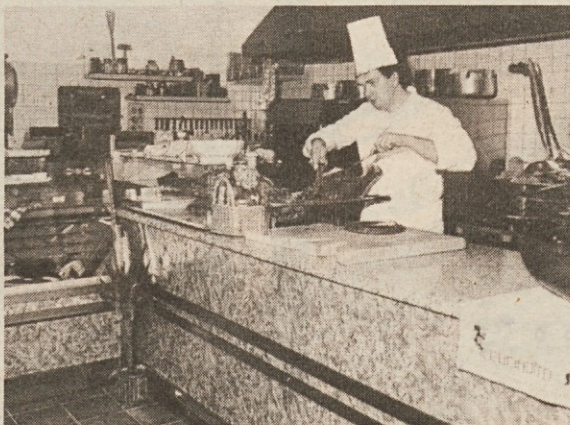
— pregled vida
— nastavitev kontaktnih leč

TRST — Sesljan 48 — Telefon 040/299525

CVETLIČARNA

DALIA Jakomin

Sesljan 43 - Trst - tel. 299022

IL CUCINOTTO

Pripravljene jedi
za kosila
in večerje

SESLJAN CENTER - Tel. (040) 299983

MARCO COSOLI
Sesljan — Naselje S. Mauro
TRST
Tel. 040/299231

MARCO COSOLI
VIDEM — Ul. Forgaria 33
(Izhod Videm / jug — tangenta Videm-Trbiž)
Tel. 0432/541508

PLOVILA »Acquaviva« — izvenkrmi motorji: Suzuki, Mariner
veliko priložnosti po zanimivih cenah

ŽELEZNINA
IN DROGERIJA

Terçon

SESLJAN 27/A
Tel. 299220

Zbirajmo razglednice...

Na zbiranje starih razglednic lahko gledamo z različnih zornih kotov. Filateliste zanima predvsem, ali je razglednica potovala po pošti, odkod je bila poslana in kam je bila namenjena, kakšno znamko nosi in še najprej jasnost in čitljivost poštnega žiga, ki je v zgodovini vsake pošte vedno važen element.

Zbiralci starih predmetov pa gledajo pri razglednici predvsem na njeno slikovno ali ilustrirano stran. Stare in zelo stare razglednice s konca prejšnjega stoletja ali z začetkov sedanjega, so izredno dragocen dokument navad in mentalitete tistega časa.

Ce pa je razglednica tudi krajinska, je njena posebna veljava prav v prikazovanju okolja, vasi, cest in hiš pa morda tudi ljudi, njihovih oblek in raznih predmetov, ki jih imajo ob sebi. Zaradi različnih oblik, zaradi posebnosti tiska in zaradi podatkov (tiskarna, založnik, letnica), ki so na njej natiskani, je možno dovolj točno določiti letnico izida. Zelo pogosto nam pri tem pomaga prav poštni žig. S tem pa je razglednica že postala uraden dokument določenega časa in tedanjih ljudi. Odtod tudi tolikšno zanimanje raznih zbiralcev za stare razglednice in odtod tudi visoka vrednost nekaterih dragocenih in redkih primerkov. Na dražbah v Trstu nekatere razglednice dosežejo ceno sto tisoč lir in več.

Zbiranje in prekupčevanje teh kartončkov je že zelo star in lahko rečemo danes tudi zelo razširjen konjiček. Po svetu in tudi pri nas obstajajo

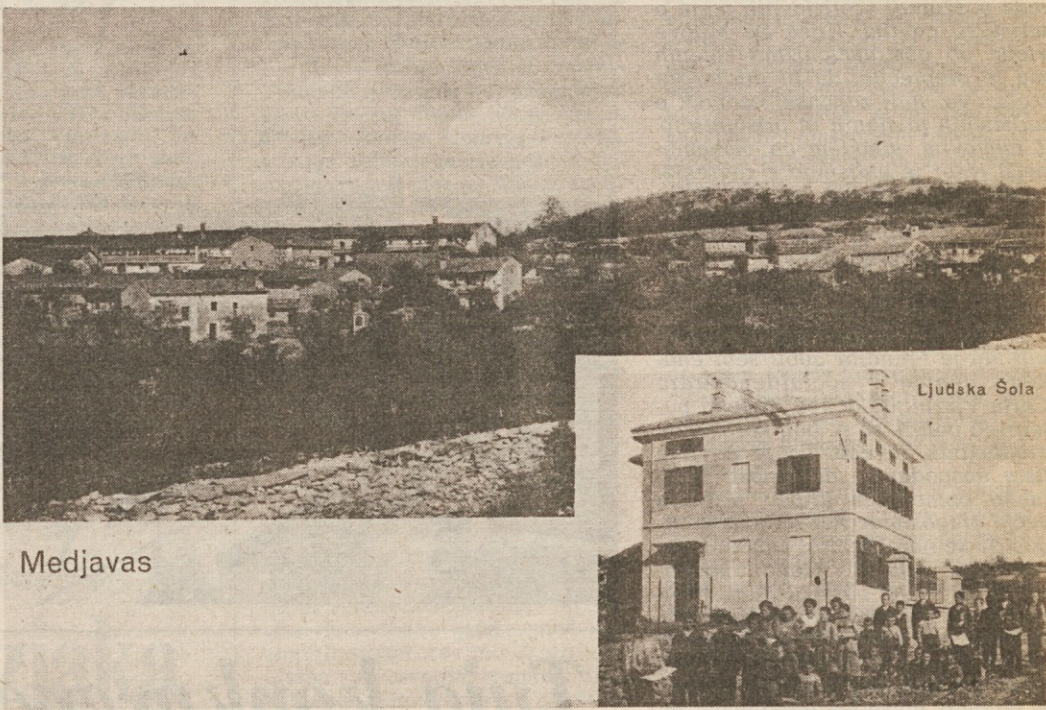
knjige z reprodukcijami zanimivih starih razglednic (recimo iz Trsta, Gorice, Krmina, Ljubljane itd). Obstajajo revije o značilnostih in o novih odkritjih, obstajajo katalogi, trgovine, posebni sejmi in razstave na različne teme, na katere se deli zbirateljstvo starih razglednic (razni dogodki, vojne, kraji, predmeti, osebnosti, ilustratorji itd).

Kot povsod so tudi pri Slovencih v prejšnjih desetletjih po mnogih domovih zbirali (ali bolje rečeno spravljali) staro pošto. Za pravo zbirateljstvo pa so se posamezniki tako v Sloveniji kot v naših krajih začeli zanimati šele pred kratkim. Morda se uveljavlja večje zanimanje za ohranjanje starih pričevanj in starih dokumentov o naši preteklosti, morda je to le sad radovednosti, kakšni so bili nekoč kraji, kjer mi zdaj živimo, in kaj so mislili takrat ljudje. Ne pozabimo, da ima vsaka razglednica tudi napisano sporočilo, lahko tudi samo pozdrav ali kaj več in tudi to nam lahko marsikaj pove o tedanjih časih.

Zato je prav, da smo na te majhne, morda zanemarjene ali v kakem podstrešnem kotu zaprašene stare kartončke bolj pozorni. Če jih sami ne zbiramo, je morda prav, da jih zaupamo komu, ki jih bo znal prav ohraniti in primerno ovrednotiti. Ne smemo namreč pozabiti, da so poleg starih predmetov tudi razglednice košček naše preteklosti in zato zanimiv dokument naše zgodovine.

IGOR TUTA

Pozdrav iz Šempolaja p. Nabrezini.
Un saluto da S. Polaj presso Nabresina.

PLOŠČICE
SANITARIJE

ROLICH & C S.n.c

NABREŽINA 35/C
Tel. 200371

fersina est s.r.l.

34011 DEVIN-NABREŽINA (Trst)
Nabrežina Kamnolomi 63/A
Tel. 040/201122 - Fax 040/201130

fersina
La finestra

ZASTEKLITVE iz P.V.C.

KAMNOSEŠKO PODJETJE

»Zidarič«

ŠEMPOLAJ 4/B
Tel: 200297

**MIZARSKA DELAVNICA
TRGOVINA KRAŠKE OBRTI**
Nabrežina Postaja 69 (cesta za Šempolaj)
Tel. 040/200282 - TRST

TRGOVINA OBUTVE

LEGIŠA

NABREŽINA 156

TRGOVINA

Kosmina Sergij

TV, radio, gospodinjski stroji, elektromaterial

NABREŽINA CENTER — TEL. 200123

Gostilna

GRUDEN
tipična kraška kuhinja
Šempolaj 49 - tel. 040/200151
zaprt ob ponedeljkih

Trgovina jestvin

GRUDEN
Šempolaj 49 - tel. 040/200151

Minister Vizzini ni razočaral ljubiteljev morja

Pred letom dni smo z zadovoljstvom zapisali, da se italijanski navtiki obetajo boljši časi. Ministrstvu za trgovsko mornarico je namreč načeloval Giovanni Prandini, pragmatičen minister, ki si je že res nakopal sovraštvo pristaniških delavcev in številnih v levici, je pa prvi razumel gospodarski pomen navtičnega turizma. Njegov je zakon 171, ki je končno napravil nekaj reda v džungli protislovnih norm o turistični navtiki. Kriza De Mitove vlade ob obstrukcionizmu zelenih mu je preprečila, da bi parlament izglasoval tudi zakonski osnutek o turističnih pristanih in pristaniščih. Z njegovim odhodom na pomembnejši resor je marsikdo z zagrenjenostjo napovedoval, da bo sedaj vse obtičalo, da se bodo ponovno vrnil časi, ko je bila navtika le davčna molzna krava, ki ji ni treba pomagati, saj je namenjena le potencialnim davčnim utajevalcem.

Z veseljem smo v Genovi ugotovili, da je Prandini dobil sebi enakega dediča v socialdemokratu Carlu Vizziniju. Še več, 42-letni palermški politik se še bolj kot njegov predhodnik zaveda, da je navtika tista gospodarska dejavnost, ki bi lahko obmorskim krajem prinesla večje blagostanje kot faraonske industrijske naložbe. Kot človek z nerazvitega Juga je v Genovi poudaril, da so se vsi poskusi industrializacije v nerazvitih krajih izjalovili. Bodočnost teh krajev je po njegovih besedah v turizmu, navtika pa ima lahko pri tem levji delež. Prav zato je obljubil, da se bo vsestransko zavzel, da bodo odobrili za zakon 171 izvajalne odloke in da bo v mejah možnosti skušal v pristan pripeljati zakon o turističnih pristaniščih.

Vizzini ne skriva, da je v Andreottijevi vladi startal na kak pomembnejši finančni resor, je pa obljubil, da to ne bo pogojevalo njegovega dela v ministrstvu za trgovsko mornarico. V glavnem je osvojil vse Prandinijeve zamisli o preimenoivanju ministrstva za trgovsko mornarico v ministrstvo za morje, da bi s tem razširil pristojnosti tega resorja. Vizzini se namreč zavzema za usklajevanje navtičnega razvoja z zahtevami zaščite morja. Dobro se zaveda, da je treba zelenim in novopečenim naravovarstvenikom odvzeti netiva v njihovem slepem nasprotovanju vsakemu »onesnažujočemu razvoju«.

Kot obmorski človek, bivši dopustniški in nedeljski kapitan pozna do potankosti križe in težave, ki tarejo navtiko. Dobro se zaveda nesmiselnosti, da je za varnost na morju pristojnih toliko rodov, ki drug drugemu konkurirajo predvsem v fiskalnih pregledih. Pred svojim političnim vzponom je sam doživel, da so ga v nekaj urah plovbe kar štirikrat ustavili, in sicer pripadniki pristaniškega poveljstva, karabinjerji, policija in finančni stražniki, da bi le kontrolirali, ali je plačal vse pristojbine. Minister se dobro zaveda, da bo odprava te razvade najtrši oreh. Končni cilj je seveda ustanovitev obalne straže, ki bi bila edina pristojna za človeško in davčno varnost na morju. Tega seveda izrecno ni navedel, saj bi dregnil v pravo sršenje gnezdo, nihče se namreč ne bo odpovedati dosedanjim pristojnostim.

Ob tem do sedaj pozitivnem navajanju pa je treba poudariti, da ni vse odvisno od enega človeka. Ljubitelji morja so namreč siti, da posamezni ministri točno navajajo diagnozo bolezni, ki tare italijansko navtiko, terapije pa zaradi pomanjkanja časa (vladne krize in boljši resorji) ne uspejo izpeljati. Prav zato mora javno mnenje vplivati tudi na navtiko, ker bi bilo nedopustno, da bi v imenu »deregulacije« vedrili v navtiki samo tisti, ki imajo dovolj pod palcem.

Stran uredil, napisal in slikovno opremil

VOJKO COLJA

29. mednarodni navtični salon in 19. sejem potapljaške opreme Genovski salon letos še bogatejši Cene postajajo vse manj dostopne

V Genovi zapira danes vrata 29. navtični salon in 19. sejem potapljaške opreme. S svojimi 250.000 kvadratnimi metri razstavnega prostora, 1.745 razstavljenimi plovili, od katerih kar 205 na morju, in s prisotnostjo 1.448 razstavljalcev iz 27 držav je genovski salon postal največja tovrstna prireditev v Evropi in ena največjih na svetu.

Sklep, da bodo plovila daljša od 18 metrov namestili v razstveni marini, je omogočil organizatorjem smotrnejšo izrabo prostora v sedmih orjaških paviljonih. V Genovo so torej lahko pripeljali skoraj vse kar nudi svetovni navtični trg, od orjaških »počitniških križark« do liliputskih čolnov in kajakov, ter seveda najrazličnejšo opremo od navigacijskih kompiuterjev do jader in vrvi.

Najmanjša razstavljena barka je bila 2,40 metra dolga cicciolina obrata Marinello, na katero lahko namestimo 2-konjski krmni motor in stane 800 tisoč lir. Največja motorna jahta je bila 36-metrski T118 obrata Tecnomarine, največja jadrnica pa je bila 26,80 metra dolga jongert 25 DS Antilla nizozemske ladjedelnice Jongert, ki jo prodaja zahodnonemška družba Dahm International iz Düsseldorfa, kar je zgovoren dokaz, da se preko Alp že pripravljajo na izziv leta 1993 s koooperacijami, ki ne upoštevajo več državnih meja.

Seveda so cene počitniških križark za navadnega smrtnika popolna neznanca. Dovolj je, da navedemo, da stane meter takih križark nad 500 milijonov lir. Po vsem sodeč v svetu kupcev ne manjka. Težje je s tako imenovano ljudsko navtiko, ker sedanje cene niso več ljudske. Štirimetrski gumenjak s 25-konjskim motorjem stane namreč skoraj devet milijonov, kar je že vsota, s katero si lahko kupimo manjši avtomobil. Zgovoren je primer izravnih čolnov; obrat Sciallino ponuja 4,5 metra dolg guz z 10-konjskim notranjim dizelskim motorjem za 15 mili-

jonov lir. Vsote niso torej v nobenem primeru ljudske.

Še več mora imeti pod palcem kdor ljubi jadranje. Že res, da lahko kupimo razne laserje in flying juniorje za manj kot 4 milijone lir, a v trenutku, ko si želimo jadrnico, na kateri bi lahko preživeli krajši dopust, se cena povzpe krepko preko 15 milijonov lir. Izjema je bila v Genovi le Elanova »devetnajstica«, ki stane približno 14 milijonov lir, medtem ko stane le 70 centimetrov daljša francoska jadrnica coco kar 26 milijonov lir.

V glavnem lahko trdimo, da je genovski salon v marsičem razočaral jadrnce. Lani smo zaznali nov veter, ki je vzbujal upanje, da bo ta pepelka ponovno dobila vlogo, ki ji pripada. Letos so v Genovi razstavljali le 16 novosti, med temi zahodnonemško jadrnico dehlar 36 (125 milijonov lir), italijansko 8,70 metra dolgo kajutno jadrnico comet 286 (63 milijonov lir), 13,93 metra dolgo atlantide 45 (340 milijonov lir). Med vsemi temi novostmi ni niti ene, ki bi bila dostopna povprečnemu kupcu. To pa je navsezadnje tudi razumljivo. Jadrnice zahtevajo pravega pomorščaka, ogromno napora in časa, kar je s današnjimi ritmi življenja dosegljivo le redkim. Prodaja jadrnic ne upada torej samo v Italiji temveč tudi v tujini, kar prizadene predvsem tiste ljubitelje jadrnanja, ki žrtvujejo vse za to obliko športne rekreacije.

Poglavje zase je bila ponudba elektronske in druge navtične opreme. Genova je res razstavila vse, kar proizvajajo zahodni obrati. Ob tem pa je marsikdo imel občutek, da je v poplavi elektronske marsikaj odvečnega, če ne morda celo nevarnega. Elektronske navtične karte, satelitski sistemi določanja zemljepisne širine in dolžine, ki so se miniaturizirali do take mere, da so postali prenosni kot običajen žepni računalnik, lahko dajo dopustniškemu kapitanu lažni vtis varnosti.

Tuja konkurenca ogroža italijansko navtiko ki še vedno vztraja v svoji razdrobljenosti

Celokupni promet italijanske navtike se že približuje letni vsoti 1.500 milijard lir, od katerih odpade samo na ladjedelniške obrate 500 milijonov lir, ostali znesek si delijo proizvajalci opreme in motorjev. Če bi k temu znesku dodali še ceno distribucije, marine in druge navtično-turistične dejavnosti, bi lahko nesporno trdili, da je navtika med najdonosnejšimi in uspešnejšimi italijanskimi dejavnostmi.

Med podjetniki smo v Genovi videli sproščene in zadovoljne obraze. Po obdobju suhih krav zadnjih pet let italijanska navtika beleži stalno rast. V Italiji se je število plovil zvišalo za 54 odstotkov, na žalost pa je od teh le 23 odstotkov domačih plovil, vsa ostala so uvozili. K sreči je italijanski industriji uspelo povečati svoj izvoz, tako da je navtična plačilna bilanca še vedno aktivna. Take težnje bi morale biti pravi alarmni zvonček za italijanske proizvajalce. Italijanske proizvode zaradi kakovosti in dizajna uspešno prodajajo v Franciji in Zvezni republiki Nemčiji, da ne omenimo orjaških »počitniških križark«, ki jih kupujejo mogotci iz vsega sveta. To pa ne more biti dolgoročna rešitev, če se italijanski kupci vedno bolj odloča za tuje proizvode.

Tudi letos so predstavniki italijanske navtične industrije valili krivdo za »nekonkurenčnost« na pretiran davčni pritisk, na visoke proizvodne stroške, na dohodkometer in sindikalne zahteve delavcev. Kot običajno ni nihče omenil razdrobljenosti italijanskih obratov, ki skoraj ne poznajo serijske proizvodnje. O izzivu leta 1993 z

ustanovitvijo enotnega trga so v Genovi porabili ogromno besed in črnila. Oblasti so jim obljubile zakonsko deregulacijo in uskladitev z normami, ki veljajo v drugih državah Evropske skupnosti. Sami pa se z odporom odločajo za fuzije in za ustanavljanje konzorcijev. V zadnjih mesecih smo bili priča le dvema takima operacijama: Obrat Riva je kupil ligursko ladjedelnico Campanella, Mochi craft pa je kupil paket delnic švicarske družbe Inter naval construction, ki nadzira Calari Yacht in ladjedelnico Santa Margherita. V Italiji pa je še vedno več kot tisoč obratov, ki ne morejo vzdržati konkurence z ameriški, francoski in zahodnonemškimi obrati, kjer je koncentracija dosegla pravi višek. Dovolj je, da pomislimo na podjetja, kot so Byliner, Bertram, Sea Ray, Chris Craft, Fjord, Dehler, Bavaria in Baltic, pa nam bo popolnoma jasno, da se italijanska podjetja bolj slabo pripravljajo na leto 1993. Ob vsem tem pa je za ljubitelje navtike spodbudno, da bo enotni evropski trg skoraj gotovo znižal cene, tisti italijanski obrati, ki ne bodo pravočasno ukrepali, pa bodo obsojeni na propad. Italijanski obrati se bodo morali torej v prihodnjih dveh letih potruditi, da spremenijo dosedanje obrtniško miselnost in končno postanejo industriji, kot so že postali Riva, Feretti, Mochi, Rio, Cranchi, Comar, Gobbi, Italcraft, Ilver, Fiat, C & B, Bruno in Tullio Abbate in še nekaj drugih, ki bodo bržkone razumeli, da morajo združiti svoje sile, če hočejo kljubovati konkurenci.

Odmeven Kučanov govor ob odprtju Boršnikovega srečanja V Mariboru najboljša dela slovenske gledališke sezone

Posnetek z Lepe Vide, ki jo bo SSG predstavilo jutri v Mariboru

S pomenljivim nastopom nekaterih dobitnikov Boršnikovih prstanov na balkonu poslojpa drame SNG, koncertom godbe na pihala na mariborskem Slomškovem trgu, ob zvoku fanfar, z besedami Matjaža Kmecla in slavnostnim govorom predsednika CK ZK Slovenije Milana Kučana, se je torej začelo letošnje Boršnikovo srečanje. Uvod je bil slovesen in podčrtano pomemben, saj je jasno, kaj pomeni vsak javni Kučanov nastop. Govornik je v petek za izhodišče izbral 200-letnico slovenskega gledališča (praznovali jo bomo letos, 28. decembra), važen mejnik v zgodovini našega naroda, seveda pa je o tej narodovi usodi spregovoril tudi v luči današnjih dogodkov in prav tako opredeljujočih izbir. Tudi sožitje znotraj Jugoslavije je obravnaval v okviru narodove volje, pravi pogum pa, je dejal Kučan, ne predstav-

ljajo besede o odcepitvi, pogum je v resničnem delovanju za notranjo demokratizacijo celotne jugoslovanske družbe.

Prva tekmovalna predstava letošnjega Boršnikovega srečanja je bila Modri angel v izvedbi Mariborske drame SNG. Na besedilo oziroma po scenariju Igorja Koršiča je delo režiral Karpo Godina. Modri angel govori o vzponu Marlene Dietrich oziroma o snemanju filma, s katerim se začena umetniška igralnica pot. Še bolj pa je to drama po zlogu slavnega igralca Janninga, ki doživlja osebni in igralški notranji preobraz, kar je Vlado Novak upodobil s prepričljivo kreacijo, odlično umetniško interpretacijo. Marlene pa je igrala očarljiva Tanja Ribič. Uprizoritev je postavljena sodobno, realistično in zgodovinsko ute-

meljeno, prepletajo jo songi z živo glasbo in učinkovito scenografijo (Aljoša Kolenc), torej predstava, ki je po našem mnenju lepo gledljiva.

Ob tem, da povemo, da je bila sinoči na sporedu Brechtova Opera za tri groše in da bo jutri nastopilo Slovensko stalno gledališče z najboljšo predstavo letošnjega Sterijinega pozorja v Novem Sadu, Cankarjevo Lepo Vido v režiji Mete Hočvarjeve, moramo opozoriti še vsaj na sestavo žirije: Aleš Jan, Metod Pevec, Peter Božič, Janez Hočvar-Rifle in Slavko Pezdir. Delo ne bo lahko, saj je letošnji usklajevalec Jernej Novak izbral dela, ki so resnično med vrhunci lanske slovenske gledališke sezone.

MARIJ ČUK

Gledališče iz Washingtona gost SSG

Po uspešni turneji v Jugoslaviji in nastopu na Boršnikovem srečanju, bo v četrtek, 26. t. m., gost Slovenskega stalnega gledališča Scena Theatre Washington. Uprizoril bo Mametovo komedijo *American Buffalo*. Predstava je doživela krst na odru Goodmanovega gledališča leta 1975. V sezoni 1976 so komedijo uprizorjali po ameriških odrih, leta 1977 pa so jo predvajali na Broadwayu.

V teh treh obdobjih je igra prejela nagrado Joseph Jefferson, Objevo nagrado ter nagrado Društva newyorških dramskih kritikov. Avtorja bomo predstavili v informativnem članku na dan premiere. Lahko le zabeležimo, da gre za znamenitega scenarista in avtorja številnih gledaliških uspešnic.

A. R.

V petek drugi abonmajski koncert Glasbene matice Orgelska umetnost Milka Bizjaka

Priljubljenost orgel kot koncertnega instrumenta se vedno bolj odraža v številnih orgelskih koncertih. Tudi Glasbena matica uvršča v svojo abonmajsko sezono koncerte mojstrov tega instrumenta, katerega nastanek sega tja v kasno antiko.

V petek, 27. t. m., bo kot koncertni gost Glasbene matice nastopil v cerkvi sv. Vincenca organist **Milko Bizjak**, ki ga vedno česče srečujemo v koncertnih rubrikah. Glasbeni kritiki ga uvrščajo med izvrstne organiste in mu napovedujejo bleščečo koncertno kariero.

Milko Bizjak, po rodu iz Jesenic, je leta 1984 z najvišjo oceno diplomiral iz orgel na Akademiji za glasbo v Zagrebu v razredu prof. Dropulića. Pod mentorstvom prof. Šabana je napisal diplomsko delo »Baročne orgle in orglarstvo v Sloveniji«. Svoje orgelsko znanje je Bizjak izpopolnjeval pri svetovno znanih glasbenih mojstrih v Pragi in v Gradcu.

Kot koncertni organist in čembalist nastopa Bizjak že od leta 1979 v Jugoslaviji in drugod (v Italiji, Avstriji, Madžarski, Zahodni Nemčiji) bodisi kot solist ali v komornih skupinah. Posnel je več plošč in kaset ter je nastopal na radiu in na televiziji.

Na mednarodnih poletnih mojstrskih kurzih v Radovljici vodi tečaje interpretacije stare orgelske glasbe. Bizjaku štejemo v veliko zaslugo, da je kot redaktor stare orgelske, čembalske in komorne glasbe iz slovenskih in hrvatskih arhivov izdal niz notnih izdaj, ki kot prvi objavljene natis predstavljajo svetu neizmerno bogastvo slovenske in hrvatske kulturne dediščine. V obsejni monografiji »Orgle na Slovenskem«, ki je ob evropskem letu glasbe (1985) izšla v treh jezikih, je skupaj z E. Škuljem predstavil bogastvo historičnih orgel s tega doslej še neraziskanega področja Evrope.

Ob jubileju 10-letnice delovanja na svojem področju načrtuje izid treh novih plošč, za katere je material posnel novembra 1988 na najsodobnejši digitalni opremi v Cankarjevem domu v Ljubljani: J. S. Bach - Orgelske skladbe, Baročni koncerti (Walther, Vivaldi, Bach, Stanley), Korali (Bach, Buxtehude, Franck) ter več turnej po Italiji, ZR Nemčiji, Avstriji in Sovjetski zvezi.

V petek bo Milko Bizjak predstavil na orglah cerkve sv. Vincenca dela skladateljev baroka in lastno skladbo.

Nemški skladatelj **Johann Gottfried Walther** (1684-1748) je bil učenec in prijatelj J. S. Bacha, s katerim je tesno sodeloval na področju glasbe. Deloval je kot organist dvora v Weimarju ter je pomemben kot avtor prvega Glasbenega lexikona (1732). Bil je izvrsten organist ter je napisal niz

tehtnih orgelskih del. **Koncert v h-molu** z vzdevkom "Concerto del sign. Meck", je Walther priredil za orgle po predhodni predlogi pisani za godalno zasedbo.

Robert Lesjak (ok. 1737-1816) se je kot frančiškan udeleževal kot kantor in organist. Med leti 1759/60 je bival v samostanu v Klanjcu, kjer je bila odkrita njegova skladba **Sonata v C-duru**.

Jakob Zupan (1734-1810) je kot skladatelj, učitelj in organist "Ludi et Chori Magister Kamnecensis egregius Compositor et Musicos" deloval v Kamniku, kjer je bil regens chori, vodil pa je tudi zbor in orkester deškega semenišča v Komendi. Je avtor prve slovenske opere Belin, za katero je libreto napisal J. D. Dev. Glasba opere je danes izgubljena, ohranjen je le libreto. Zupan je avtor večjih vokalno-instrumentalnih del. Bil je izrazita glasbena osebnost v Sloveniji na prehodu iz baroka v klasicizem. Njegova **Sonata v C-duru** je bila najdena v Klanjcu in zaenkrat predstavlja edino znano ohranjeno orgelsko delo tega skladatelja.

Splitski rojak **Julije Bajamonti** (1744-1800) je opravljal zdravniško prakso na Hvaru, kjer je bil tudi orglar v tamkajšnji stolnici. Kasneje je kot orglar in kapelnik deloval v splitski stolnici. Med njegovimi skladbami je pomemben oratorij *Prenos sv. Duj-*

ma, kateremu se pozna vpliv italijanskega opernega ustvarjanja v poznem baroku. **Sonata v F-duru** je nastala v Splitu leta 1766. Odkrita je bila skupaj še z dvema sonatama v arhivu stolne cerkve na otoku Krku.

Slepi angleški skladatelj **John Stanley** (1713-1786) je kot organist, čembalist in skladatelj deloval v Londonu. Napisal je ogromno število skladb za flauto, violino, čembalo, orgle, godalne zasedbe in vokalna glasbena dela. Njegova skladba **Voluntary v C-duru** spada v zbirko 30 voluntaryjev.

Johann Sebastian Bach (1685-1750) je bil za časa svojega življenja poznan in cenjen kot izvrsten čembalist in organist. Ob popolnem nezanimanju glasbenih krogov pa je potekalo njegovo monumentalno ustvarjalno delo. Potrebno je bilo nekaj desetletij, da so pričeli ceniti njegov glasbeni genij. Bachov opus s področja vokalne in instrumentalne glasbe je ogromen. Številna so tudi dela za orgle, med katerimi izstopajo koralne predigre. Tudi v treh skladbah, ki jih bomo poslušali v petek - **Fantazija in fuga v a-molu, Koralni preludij BWV 659 in Toccata in fuga v F-duru** - pride v polni meri do izraza sila Bachove neizčrpne invencije.

Iz opusa svojih orgelskih skladb bo Milko Bizjak izvedel **Aedes Cathedralis**.

GOJMRIR DEMŠAR

Koncert Glasbene matice v Kulturnem domu Bleščeče, a plehke fanfare Igral je Slovenski kvintet trobil

Slovenski kvintet trobil v Kulturnem domu v Trstu

Tržaška Glasbena matica je priredila v sredo, 18. oktobra, v Kulturnem domu prvi koncert letošnje abonmajske sezone. Nastopil je Slovenski kvintet trobil, ki ga sestavljajo trobentača Anton Grčar in Stanko Arnold, hornist Viljem Trampuš, pozavnist Boris Šinigoj in Darko Rošker s tubo. Na programu so bile skladbe Henryja Purcella, Georga Friedricha Haendla, Johana Sebastiana Bacha, Amerikancev Scotta Joplina s prehoda v naše stoletje in sodobnika Paula Holmessa ter sodobnikov Kanadčana Eldona Rathburna in Dunajčana Josepha Horovitzja.

Vemo, da niso imele trobenta, rog, pozavna in tuba v glasbeni literaturi nikoli kake posebne izpovedne vloge: vedno nastopajo v slavnostnih, napadalnih, grozečih ali tragičnih situacijah in tako ustvarjajo s svojim bliščem in samozvestjo po eni ter turobnimi in gromkimi zvoki po drugi strani zvočni učinek za ilustracijo določene atmosfere. Človeku pride na misel cel kup primerov iz simfoničnega in opernega repertoarja od klasične do sodobne glasbe, med najzanimivejšimi recimo Verdijeva glasba ali Posveticitev pomladi Stravinskega. (Govorim o teh glasbilih, ko igrajo skupaj, ne o njihovem solističnem uveljavljanju.) Obstajajo sicer tudi izjeme, ko npr. spet pri Verdiju trobenti izpovedujeta žalost ob umiranju Don Rodriga v operi Don Carlos, kot da bi Verdi želel združiti v enem zvočnem občutju, liričnosti trobente, razdvojenosti situacije med ljubezensko tesnobo in politično-vojaško zavzetostjo.

Ko slišiš v spominu te in podobne glasbene situacije, se vedno bolj zaveš izredno težke naloge, ki si jo nalaga Slovenski kvintet trobil, ko s temi glasbili sestavlja komorno skupino: preiti iz strumnosti v sproščenost, od kalupa v razmišljanje, iz zunanosti v notranjost. Tudi odlično in skoraj brezhibno izvajanje ne more kar tako premostiti tega problema, ki ga pogojuje torej po eni strani sama akustična narava teh glasbil, po drugi pa v večini primerov (kot smo slišali v Kulturnem domu) po teh značilnostih kondicioniran pristop skladateljev do njihove uporabe.

Kaj torej preostane izvajalcu? Seganje po renesančni in baročni literaturi, ko zasedba ni bila vedno strogo predpisana? A kaj, ko danes vse bolj cenimo muzikološki odnos izvajalca do take glasbe in njegovo skrb, da jo izvaja s starimi glasbili! Listanje po družabni literaturi 18.

JANKO BAN

Sovjetski poustvarjalec v Trstu na koncertu Združenja Bach Pianist Igor Lazko v cerkvi sv. Silvestra

V začetku oktobra je Združenje Bach iz Trsta priredilo v romanski cerkvi sv. Silvestra koncert ruskega pianista Igorja Lazka. Združenje Bach stopa tako po daljši pavzi v novo sezono, ki naj bi se nadaljevala tja do meseca decembra.

Pianist Igor Lazko je tržaškemu občinstvu že kar dobro znan, saj je pri nas že večkrat nastopil (spomnimo se le njegovega zadnjega koncerta v Kulturnem domu z glasbeno "summo" Bachovih Goldberg-Variacij). Naj omenimo, da se je pianist glasbeno razvil v ruskih šolah, pod vodstvom profesorjev Se-rebrjakova in Zaka, da nastopa in žanje uspeh po celem svetu ter da sodeluje v številnih radijskih oddajah ter na raznih mednarodnih festivalih in seminarjih kot predavatelj in pedagog.

Program, ki je obsegal izključno Bachove skladbe tj. Partito št. 2 v c-molu, Partito št. 5 v G-duru in Partito št. 6 v e-molu ter kot dodatek Kromatično Fantazijo in Fugo v d-molu, ni mogel bolje proslaviti Združenja Bach kot takega.

V izvedbi je Lazko dokazal popolno poglobljenost v razbiranju Bachove mojstrovine in hkrati ne-

navadno izrazno moč, ki jo zna izvesti iz instrumenta. V številnih strogih kontrapunktskih stavkih (zlasti v Gigah in Allemandah) so glasovi izzveneli neodvisno, hkrati pa so bili zlit v žametno barvo, ki je še bolj poudarjala blagoglasje glasbenega tkiva. Sploh ni lahko tako igranje primerjati orgelskemu na več manualih, ali celo baročnemu orkestru z zanimivo zgetimi barvami lesenih prečnih flavt, oboe d'amore in male trobente..., pa vendar je pred nami stal produkt moderne dobe: Kawayev "mezza coda".

Tudi dosledno izvajanje vseh ponavljanj — včasih celo z dodajanjem nekaterih okrasov, kar je hvalevredno — je izvedbo poneslo za nekaj stoletij nazaj. Do dna srca, v človeško dušo so segle koprneče harmonije Sarabande v c-molu in zlasti tiste v e-molu. Tudi ritmični moment, ki je za Bachov stil tako značilen, ni smel manjkati, nasprotno: profesor Lazko ga je še bolj poudaril in tako zvečal izrazno napetost. Pomislimo le na Tempo di Minuetto iz pete Partite, kjer zgleda, da se Bach kar poigrava z različno porazdelitvijo dob v taktu; enkrat je dvodo-

ben, enkrat pa trodoben (znamenita inverzija 2x3 in 3x2), na ostinatno sinkopiranje v šesti Partiti (Corrente), ali pa tudi na Gavotto iste Partite, kjer nastopa tempus perfectus in tempus imperfectus, ter včasih celo trčita med seboj. Lazko je ustvaril tudi zelo zanimiv kontrast med ritmično Ario iz šeste Partite, ki je izzvenela kar mehanično in "kovinsko", ter sledečo Sarabando, ki je izzvenela nepopisno lepo.

O Lazkovi zelo razviti klavirski tehniki smo se lahko pričeli v začetnem Preambulu pete Partite, kjer so bili hitri prehodi med levo in desno roko zelo enakomerno odigrani. Lazko pa je občinstvo preprosto očaral zlasti z zadnjo Gigo, ko je v izvedbi razgrnil pravo paletu barv.

Občinstvo je z razveseljivim presenečenjem od koncertista samega zvedelo, da nam bo ta kot dodatek zaigral Bachovo Kromatično Fantazijo in Fugo BWV 903 v d-molu. Izvedba te skladbe je kronala celotni koncert, ki bo v "annales" Združenja Bach ostal nepozaben.

MARKO OZBIČ

Ponoči VN Japonske Je prvak F1 že znan?

SUZUKA — Je nov prvak v formuli ena že znan, ali pa treba počakati še na zadnjo dirko v Avstraliji? Na to vprašanje najvztrajnejši med našimi bralci, tisti, ki so si ponoči ogledali neposredni prenos s VN Japonske, že vedo odgovoriti. Ostali, ki do prenosa TV Monte Carla (12.15) ali Raia (18.00), nočejo izvedeti za razplet v Suzuki, pa se bodo morali danes pozorno izogibati vsem stikom z ... zunanjim svetom, če pred ekranom želijo ohraniti napestost. Časopisi, ki izhajajo na našem delu poloble, so pri poročanju o tej dirki formule ena dokaj prikrašani. Povejmo le, da je v pole position s sijajnim časom 1'38"041 startal Senna, ki je bil več kot poldrugo sekundo hitrejši od Prosta, ferrarijevca Berger in Mansell pa sta za krog prevozila v več kot 1'40". Italijana Patrese in Nannini sta startala v tretji vrsti.

Tako boljši na štartu:

1. VRSTA: Senna (mclaren) 1'38"041; Prost (mclaren) 1'39"771; 2. VRSTA: Berger (ferrari) 1'40"187; Mansell (ferrari) 1'40"406; 3. VRSTA: Patrese (williams) 1'40"936; Nannini (benetton) 1'41"103; 4. VRSTA: Boutsen (williams) 1'41"324; Alliot (lola) 1'41"336; 5. VRSTA: Modena (brabham) 1'41"458; Larini (osella) 1'41"519; 6. VRSTA: Piquet (lotus) 1'41"802; Nakajima (lotus) 1'41"988; 7. VRSTA: Brundle (brabham) 1'42"182; Perez Sala (minardi) 1'42"283; 8. VRSTA: Caffi (dallara) 1'42"488; De Cesaris (dallara) 1'42"581.

Vrsta zanimivih srečanj v italijanski nogometni A ligi Napoli - Inter osrednja tekma kola

Končno so se polegli odmevi jesenskega prestopnega roka, pač "popravnega izpita" za tiste nogometne ekipe, ki se v tem prvem delu prvenstva niso izkazale, v katerem je bil zelo aktiven Udinese. Nakupil je sicer le enega igralca, Iacobellija od Avellina, ki bo po vsej verjetnosti grel klop za rezervne igralce, prodal pa celo vrsto "odvečnih" nogometašev. Catalano je šel k Triestini, Minaudo k Anconi, Storgato v Cosenzo in Manzo v Avellino, Simoni pa je trenutno prost.

Ta nekoliko obnovljen, a nikakor ne spremenjen Udinese bo danes igral bistveno tekmo s Ceseno. Varovanci trenerja Mazzie starta na najmanj točko, na tistem pa se nameravajo z zmago oddaljiti od neposrednega tekmeča za naslov. Tekma je brez favorita.

Sampdoria, ki se je v sredo zelo izkazala, saj je izenačila v Dortmundu z Borussia, se podaja v Firence, od koder hoče oditi s celotnim izkupičkom.

Milan bo igral domažno tekmo proti Romi in bo skušal popraviti svoje stanje na lestvici, ki je dosti pod pričakovanji, saj ima vodeči Napoli celih pet točk več od Gulliti (ki sicer trenutno ne igra zaradi poškodbe) in tovarišev.

DANAŠNJI SPORED (OB 14.30): Atalanta - Ascoli, Cesena - Udinese, Fiorentina - Sampdoria, Genoa - Juventus, Lazio - Bologna, Lecce - Bari, Milan - Roma, Napoli - Inter, Verona - Cremonese.

V drugi italijanski ligi Tržačani v Barletti

BARLETTA — Triestina se podaja v Apulijo nekoliko obnovljena, saj jo je zapustil sicer odlični, toda za B ligo preveč tehnični in premalo borbeni Giacomarro, pridružili pa so se kar trije odlični igralci: Marangon, Terraciano in Catalano. Slednja bosta morda celo stopila na igrišče. Medtem ko se Marangon sploh ni podal na dolgo pot, ker je poškodovan.

Ne smemo pa pozabiti, da se je tudi Barletta, ki ima trenutno celo točko manj od Trežanov in je torej prav pri dnu lestvice, ojačila, saj je nakupila od Cesene Angelinija, od Piacenze gabrielija ter ob Barija Laurierija. Igalci z Juga seveda nameravajo "otvoriti" obnovljeno ekipo z zmago, čeprav ne smemo pozabiti, da je Triestina v formi in seveda namerava iztržiti točko.

Vodeči Torino igra doma s Parmo in seveda namerava nadaljevati domačo zmagovito pot. Pisa pa, ki trenutno zaseda drugo mesto na skupni razpredelnici pa se bo morala v Brescii hudo namučiti, če bo hotela iztržiti povoljni rezultat. Padova, ki je presenetljivo

nakupila bivšega reprezentanta Galderrisija, bo igrala doma z Ancono in računa na celotni izkupiček, Cagliari pa bo igral v Foggii.

DANAŠNJI SPORED (OB 14.30): Barletta - Triestina, Brescia - Pisa, Cosenza - Catanzaro, Foggia - Cagliari, Messina - Reggina, Monza - Licata, Padova - Ancona, Pescara - Como, Reggiana - Avellino, Torino - Parma.

V meddeželni ligi Teško za Goričane

Igralci Pro Gorizije bodo danes nastopili na tujem v Sedico proti istoimenski ekipi. Sedico je v prejšnjem kolu na tujem premagal solidno ekipo Giorgioneja, zato ne bo Trevisanovim varovancem prav lahko. Pro Gorizia je po uvodnih nekoliko skromnih nastopih zabeležila kar tri zaporedne zmage. V prejšnjem kolu so na domačem igrišču prepričljivo odpravili ekipo Mire, s prikazano igro pa so navdušili svoje navijače.

Morda bo danes z Goričani nastopil že beograjski as Janjanin. Predsednik Pro Gorizie Pozzo nam je včeraj potrdil, da pozorno pričakuje dokončno dovolilnico iz Rima. Janjanin, ki trenira že več časa s Trevisanovimi varovanci, bi nedvomno odločilno pripomogel pri izvajanju igre v napadu. Najverjetneje bo Janjanin nastopil šele naslednjo nedeljo, ko bo Pro Gorizia nastopila v deželnem derbiju na domačih tleh proti Sacileseju. (mč)

Poraz nogometašev Olimpije Usoden avtogol libera Zečevića

Rad - Olimpija 1:0 (0:0)

STRELEC: Zečević (avtogol) v 74'

OLIMPIJA: Marič, Židan, Novak, Damir Vrabec, Zečević, Tešić (Uba-vič), Šeparović, Čeh, Dinko Vrabec, Pate, Djukić (Gliha).

BEOGRAD — Neverjetna napaka libera Zečevića (v tej vlogi je zamenjal kaznovanega Perico), ki je zgrešil podajo svojemu vratarju in poslal žogo v lastno mrežo, je botrovala porazu Olimpije v anticipirani tekmi 12. kola v 1. jugoslovanski ZNL. Vse je namreč kazalo, da se bosta moštvu razšli šele po streljanju enajstmetrovk, saj je bilo razmerje sil na igrišču zelo izenačeno. Olimpija je napovedovala napadalni slog igre, vendar pa so terensko premoč imeli gostitelji in tekma je bila na nizki ravni. Grbovič je v 12. minuti s pravim topovskim strelom s kakih 20 metrov zadel prečko, a Židan je v 33. minuti v nasprotnem napadu zamudil lepo priložnost za vodstvo Olimpije. V drugem polčasu sta se dobri priložnosti ponudili Petatu v 58' in Stavriču v 63'. Po nesrečnem zadetku Rada je Olimpija pritisnila, Gliha, ki je zamenjal spet nerazpoloženega Djukića, pa je prav v zadnjih sekundah zgrešil lepo priložnost.

DANAŠNJI SPORED: Velež - Osijek; Hajduk - Željezničar; Partizan - Vardar; Radnički - Vojvodina; Borac - Sloboda; Rijeka - Spartak; Budućnost - Dinamo; Sarajevo - Crvena zvezda.

V 1. jugoslovanski košarkarski ligi Poraz Smelta Olimpije

Novi Zagreb - Smelt Olimpija 77:71 (42:37)

NOVI ZAGREB: Vukičević 6, Gnjidić 14, Meheš, Petrović, Vulić 12, Lukačić 14, Alanović 9, Benedeković, Ozmec, Petranović 22.

SMELT OLIMPIJA: Tomović 2, Šiško, Zdovc 16, Bačar 2, Virant, Hauptman 4, Vilfan 17, Čurčić 12, Kotnik 13, Djurišić 5.

TRI TOČKE: Novi Zagreb 3 (Vulić 2, Gnjidić); Smelt Olimpija 5 (Zdovc 2, Vilfan 2, Djurišić); GLEDALCEV: 800; SODNIKA: Gapić (Beograd) in Lozanov (Novi Sad).

ZAGREB — Po dveh porazih v Zadru in Splitu je Novi Zagreb v svojem prvem domačem nastopu prepričljivo premagal ljubljansko peterko. Gostom je pripadal samo začetek srečanja, od 13. minute do konca tekme pa so stalno vodili gostitelji. V 28. minuti je prednost Novega Zagreba znašala že 17 točk (61:44), gostje pa so z natančnimi meti Vilfana in Zdovca samo ublažili poraz.

Ljubljančani so igrali preveč vsak zase, kolektiv pa je polnoma odpovedal, tako da zmaga domačega novince (odlični je bil zlasti Petranović) v ligi ni bila nikoli vprašljiva.

OSTALI IZIDI 3. KOLA

Bosna - Partizan 83:98 (48:51); Crvena zvezda - Vojvodina 93:83 (46:31); Sloboda Dita - Cibona 77:97 (34:40); Zadar - Zorka 104:90 (50:47).

LESTVICA

Jugoplastika in Crvena zvezda 6, Vojvodina, Cibona, Zadar in Bosna 4, Smel Olimpija, Partizan, Novi Zagreb, Sloboda Dita in IMT 2, Zorka 0.

Bron za Cherchija

STUTTGARD — Na gimnastičnem SP, kjer se zdaj potegujejo za kolajne v posameznih disciplinah, je bil monopol SZ prekinjen. Podelili so pet zlatih kolajin, ena je romala na Kitajsko (dvovišinska bradlja), ena v ZRN (krogi), tri pa v SZ (konj z ročaji, preskok ženske, parter). Italijan Yuri Cherchi je na krogih osvojil bronasto kolajno.

Po odlični igri v prvem polčasu in veliki borbenosti Jadran končno slavil zmago

HOONVED - JADRAN 73:75 (37:45)

HOONVED CASTEL SAN PIETRO: Bacchini 3 (1:2), Marchetti, Righi 8 (0:2), Conti 9 (2:2), Caramori 16 (2:2), Ghedini 2 (0:2), Fusaro 10, Padovano 19, Arletti, Corbelli 6.

JADRAN: Čuk 12 (4:6), Pregarc 7 (0:1), Sosić 17 (2:3), Lesica, Battini 2, Raubar 16, Daneu 21 (3:6), Stanissa, Pertot.

SODNIKA: Povenziani (Recanati) in Consolani (Ancona).

PM: Hoonved 5:10, Jadran 9:16. ON: Hoonved 19, Jadran 6. TRI TOČKE: Righi (2), Padovano (3), Conti (1); Pregarc (1), Sosić (1). GLEDALCEV: 450.

CASTEL SAN PIETRO TERME — Končno! Jadranovci so sinoči v 5. kolu košarkarske B-2 lige na težkem gostovanju v Castel San Pietru osvojili prvi prvenstveni in zlata vredni točki, čeprav so nastopili v okrnjeni postavi (manjkala sta Oberdan in Corsi). Osvojili so zmago z vrhano mero poštrevnosti, borbenosti, zagrozenosti, a igrali so tudi taktično zelo dobro. Igra v prvem času pa je bila zares odlična, skoraj brezhibna.

»Bila je to zmaga karakterja vseh igralcev,« je takoj po tekmi dejal presrečni Jadranov trener Valter Vatovec. Sploh pa je bilo veselje vseh naših igralcev in vodstva po tej zmagi nepopisno. Sinočnji točki so si želeli iz vsega srca. Borbenost in poštrevnost

sta bili tako poplačani. Naši so začeli v naslednji postavi: Sosić, Pregarc, Čuk, Daneu in Raubar. Uvodne minute niso obetale nič dobrega, saj so gostitelji takoj povedli s 6:2, v 3. minuti pa je vodstvo domačinov že znašalo 8 točk (10:2). Tedaj pa so naši strnili vrste v obrambi, kjer se je še kako poznal doprinos Roberta Daneua. »Čita« je namreč polovil veliko odbitih žog, Sandi Raubar pa je bil zelo natančen pri metu. Če dodamo še brezhibno vodenje ekipe Valterja Sosića, potem ni čudno, da so jadranovci najprej skoraj dohiteli domačine (14:16), nato povedli za 5 točk (21:16), nakar za 10 (35:25) in v 17. min celo za 16 (43:27).

Začetek drugega dela tekme spet ni obetala nič dobrega. Gostitelji so namreč takoj zmanjšali zaostanek na same 4 točke (43:47), v 25. min. pa so jadranovci vodili le še za 2 točki (53:51). Odltej se je začel pravi boj za vsako točko, dokler so naši v 33. min. povedli za 6 pik (78:62), že 3 min. kasneje pa so gostitelji spet izenačili na 70:70. V končnih potezah pa so naši le obdržali mirne živce, pametno so vodili igro in tudi zasluženo zmagali.

Za ta izredno pomemben uspeh je treba pohvaliti vse moštvo, posebno pa Robert Daneu, ki je bil tako v obrambi kot v napadu izreden in Valter Sosić, ki igra v vlogi play makerja vse bolje. (jan)

Finale Mc Donald's z Denverjem Izziv za Jugoplastiko

RIM — Za košarkarje splitske Jugoplastike bo drevisnji nastop v finalu mednarodnega odprtega turnirja Mc Donald's z NBA ekipo Denver Nuggets velik izziv. Radja, Kukoč in tovariši proti ekipi legendarnega trenerja Moeja, nekdanjega zvezdnika pri padovskem prvoligašu, objektivno nimajo nobene možnosti za zmago, verjetno pa se lahko odrežejo bolje kot Barcelona v petek, saj španska peterka nemara sploh ne sodi v evropski vrh. Milanski Philips je po spodleteli uvrstitvi v finale razočaran, še zlasti pa to velja za Američana Mc Adooja, ki ima s svetom NBA, kjer je bil 13 let med protagonisti, še nekaj odprtih računov.

DREVISNJI SPORED (TV Koper): 17.00 Barcelona - Philips; 19.30 Nuggets - Jugoplastika.

Na sliki: W. Davies (Nuggets) - 47 točk proti Barceloni

V moški D ligi

Bor Radenska zdržal en polčas

VIRTUS VIDEM - BOR RADENSKA 105:75 (51:45)

VIRTUS VIDEM: Cagnello, Romanin 12, Bianchini 27 (3:3), Cocco 13 (3:4), Fabbro 2 (0:1), Spessotto 16 (6:6), Baldan, Visintini 14 (4:8), Maggiore 11, Tommasin 10 (2:3).

BOR RADENSKA: Kovačič, Korošec 21 (7:9), Nardini, Arena 2, Pieri 22 (3:4), Blažina 9 (3:3), Smotlak (0:2), Carbonara 7, Persi 8 (4:5), Paulina 6.

TRI TOČKE: Bianchini (6), Pieri in Maggiori (3), Korošec in Romanin (2), Carbonara (1). PM: Virtus Videm 18:25, Bor Radenska 17:23.

Videmčani so dokazali, da si zares zaslužijo vrh lestvice in prestop v višjo ligo. Borovci so tokrat vzdržali le en polčas, čeprav so bili gostitelji stalno v vodstvu. V 11. min. so naši zasotajali le za 2 točki (25:23). Videmčani so bili nezadržni pri metu za tri točke, skupno so zadelo celo 11 trojk. Tudi pod košema so dokazali svojo premoč, saj so večkrat zadelo po številnih poskusih v isti akciji.

V drugem polčasu so našim posle moči in niso več igrali ubrano in pametno. Izgubili so veliko število žog, slab pa je bil tudi skok. (U. A.)

V tekmi za italijanski pokal Bor Elpro nihal v igri

BOR ELPRO - PERONI TRŽIČ

3:2 (15:9, 8:15, 15:7, 9:15, 15:8)

BOR ELPRO: Nacinovi, Maver, Fučka, Sancin, Vitez, Grbec, Vidali, Stoper in Foraus.

Borovke so se tržiškemu Peroniju po pričakovanjih oddolžile za poraz iz prvega dela italijanskega pokala, toda glede na moč nasprotnikov (od katerega smo sicer resnici na ljubo pričakovali manj od tega, kar je pokazal) so se mučile odločno preveč. Igro naših odbojkaric so označevala velika nihanja v učinkovitosti, tako da je končni izid povsem razumljiv. V tretjem nizu (vodstvo 13:0) in v igri tie break, so gostiteljice pokazale, da so odločno boljše od Tržičank, a v dolgih obdobjih tekme to nikakor ni bilo razvidno. Borovke so s težavo dosegale točke, pešal pa je tudi sprejem. Od časa do časa so plave pokazale nekaj res odličnih potez in so izpeljale nekaj lepих akcij, toda tudi grobih napak ni manjkalo. Igra se jim ni razvijala tekoče, težave so bile s podajami, zbranost ni bila vedno zadostna in vtis smo imeli, da so plave mogoče nekoliko podcenjevale nasprotnika, ki se jim je krčevito in poštrevno upiral ter se zaslužno dokopal do petega niza. Trener Kalc po tekmi z nastopom svojih varovank ni bil zadovoljen, predvsem zaradi preskromne kontinuitete v igri.

Sodnik je pokazal nepoznavanje novih pravil o igri v polju in je s svojim stalnim piskanjem omemogčil igralkam in dokaj številnim gledalcem, da bi ob igri uživali, k sreči pa ni oškodoval nikogar, saj je žvižgal vsevprek na obeh straneh mreže. (ak)

Goriški Olympii uspel preobrat Borovci in Meblo Imsa zlahka

OLYMPIA - VIVIL

3:0 (15:9, 15:13, 15:4)

OLYMPIA: Dornik, Cotič, Vogrič, Maraž, A. in S. Terpin, Šiligoj, Černic, Špacapan.

Goričani so poskrbeli za lep preobrat. Prvo tekmo so namreč izgubili s 3:1, po gladkem sinočnjem uspehu pa so izločili močnega nasprotnika. Že v Villi Vicentini je bilo razvidno, da so naši odbojkarji boljši, tokrat pa so to trditev podkrepili tudi z ugodnim rezultatom.

Od posameznikov sta se izkazala Simon Terpin in Šiligoj. (M. Š.)

PALLAVOLO TS - BOR CUNJA AVTOPREVOZ 1:3 (14:16, 4:15, 15:12, 3:15)

BOR CUNJA AVTOPREVOZ: Giacca, Aiello, Marega, Stančič, De Carli, Starc, Meton, Budin.

Tudi povratna tekma s Pallavoto Trst je bila za plave le resnejši trening. Nasprotnike so borovci nadigrali v vseh elementih igre. Poraz v tretjem setu pa gre pripisati izključno padcu koncentracije, saj so bili plavi prepričani, da bodo brez truda odnesli točki domov. Ko pa so se zopet zbrali so pokazali, da znajo tudi ob odosotnosti kapetana Batiča pozitivno reagirati in, da jih ni lahko zaustaviti, če so razigrani. (Igor)

LIBERTAS TURRIACO - MEBLO IMSA

0:3 (6:15, 9:15, 11:15)

MEBLO IMSA: Korsič, Buzzinelli, Lutman, Feri, D. in R. Petejan, Vogrič, Tomšič, Superga, Lavrenčič.

Povratna tekma se je končala kot prva. Igrali so samo mlajši igralci in veterana Petejan in Lavrenčič sploh nista stopila na igrišče. Dalj časa je ekipo vodil drugi podajač Marko Tomšič, ki je dokazal, da lahko v vsakem trenutku zamenja standartnega podajača Vogriča. (Zip)

V četrtfinale so se uvrstile slogašice in sokolovke

SOKOL INDULES - AGOREST

3:1 (15:9, 15:6, 8:15, 15:2)

SOKOL INDULES: Ušaj, Vidali, Pertot, Brumat, T. in L. Masten, Visintin, Kralj in Škerk.

AGOREST: Zavadlal, Vižintin, Klemše, Roner, Lovisutti, Peterin, Černic, Pri-možič, Marassi, Florenin, Braini.

Sokolovke so zmagale tudi v povratnem derbiju in si tako prepričljivo priig-rale uvrstitev v četrtfinale. Sinočnja tekma je bila na nizki tehnični ravni. Zmagala je ekipa, ki je manj grešila in bolje servirala. Goričanke so slabše sprejemale servis in podaje so bile netočne, tako da v napadu niso prišle do izraza. Sokol Indules je v prvih dveh nizih izpeljal nekaj res lepих akcij, ki so navdušile gledalce, za katere upamo, da bodo v bodoče številnejši. (Vip)

SLOGA KOIMPEX - DANONE RIVIGNANO

3:0 (15:6, 15:5, 15:10)

SLOGA KOIMPEX: Ciočchi, Fabrizi, Grgič, Kosmina, Lupinc, Marucelli, Milkovič, Miot, Sosić, Škerk, Zbogor.

Kot je bilo pričakovati, se je Sloga Koimpex zlahka uvrstila v četrtfinale deželnega pokala, ki bo na sporedu po prvenstvu C-2 lige.

Tekma pa gledalcem in tudi samim igralkam ni nudila veliko, saj je potekala izključno v eno smer. Danone ni bil niti približno dorasel nasprotnik za slogašice, za katere je bil tako včerajšnji nastop žal še manj zahteven od rednega treninga. (Inka)

iz sveta naše telesne kulture

Predpisi o upravljanju objektov

Dogodki na igriščih so prisilili zakonodajalca, da je poostil predpise pri gradnji novih športnih objektov tako za pokrite kot za odkrite površine. Žal zakon, ki je izšel v uradnem listu št. 206 z dne 4. 9. tega leta predvideva, da bodo morali upravitelji športnih objektov prilagoditi sedanje strukture novim predpisom do najkasneje 30. aprila 1990. Le objekti, ki so bili zgrajeni pred 10. decembrom 1984, morajo biti v skladu z zakonom iz leta 1984 št. 818.

Zakonska določila veljajo le za tiste aktivnosti, ki so uradno priznane od italijanskega olimpijskega odbora (CONI) in na katerih se vršijo prvenstvena tekmovanja. Poleg tega obstajajo določene razlike, ki so odvisne od števila prostora namenjenih gledalcem. Razmejitev je dokaj čudna, saj norme veljajo za objekte, kjer so predvideni prostori za 100 oseb ali za več. Skratka telovadnica, kjer lahko imamo na primer 200 gledalcev, je istovetna z največjimi pokritimi objekti. Isto velja za odkrite prostore, kar je vsekakor smešno. Nikjer ni točno določeno, kaj pomeni izraz »prostori za gledalce«. Okoli naših igrišč niso določeni prostori za gledalce, ravno tako ni sedežev ali stopnišč. Težko je torej določiti, koliko gledalcev lahko pustimo na rob igrišča. Obstaja torej objektivna bojazan, da bodo varnostne sile postopale na svojevrsten način in po svoji presoji, kar je vsekakor nesprejemljivo. Upati moramo le, da bodo prišla v najkrajšem času dopolnilna navodila in pojasnila. Norme so na vsak način tako sestavljene, da bi lažje preprečile stike med nasprotnimi navijači, da bi zaščitile tekmovalce in sodnike pred brezvestnimi izgrezniki. Oglejmo si le nekatere predpise, ki so namenjeni vsem objektom ne glede na maksimalno število gledalcev.

Lokacija objekta mora omogočiti hiter dostop intervencijskih vozil (rešilci, gasilci itd.) kakor tudi odhod oseb na sošednje površine. Bitvene važnosti so dostopne poti, ki morajo upoštevati sledeče mere: prosta višina najmanj 4 m, širina najmanj 3,40 m, naklon največ 10%, nosilnost najmanj 20 t. Važne so tudi ceste namenjene občinstvu, kakor tudi dodatni prostori, kjer se bodo gledalci lahko zadrževali. Pri gradnji novih objektov moramo tudi predvideti gradnjo parkirišč; rezervirani prostor je odvisen od števila dovoljenih gledalcev, saj moramo računati en kvadratni meter na gledalca. Vsi materiali morajo biti zaščiteni proti požarom z najodobnejšimi protipožarnimi predpisi; isto velja za

električne napeljave in podobno. Zanimiv je tudi predpis o prodajalnih listov. Te morajo biti postavljene v samostojni stavbi oddaljeni najmanj 10 m od glavne stavbe ali igrišča. Predpisani so tudi strogi predpisi za sanitarije, ki morajo biti ločene za moške in ženske.

Važni so predpisi za slačilnice. Vsaka slačilnica mora meriti najmanj 30 kvadratnih metrov, a v njej sme biti največ 16 atletov; svetloba pri tleh mora biti najmanj 150 luxov in prostor mora biti opremljen z aparaturnami, ki omogočajo menjavo 25 kubičnih metrov zraka na uro in na osebo. Ob slačilnicah morajo biti tudi sanitarije z najmanj šestimi tuši. Ravno tako mora objekt imeti predvidene slačilnice za sodnike, deljene po spolu. Slačilnice ne smejo biti v neposrednem stiku z občinstvom. Objekti morajo razpolagati tudi s primernimi prostori za shrambo tekmovalnih rekvizitov; pri večjih objektih je obvezna tudi posebna soba, opremljena za prvo zdravniško pomoč.

Predpisi so strožji za zunanje objekte, kjer je predvidenih preko 5.000 gledalcev. V nekaterih primerih bo moral obstajati med gledalci in tekmovalci tudi globok graben, ki bo obkrožal celotno igrišče.

Po eni strani razumemo zakonodajalce, da skušajo s temi drastičnimi ukrepi zaščititi občinstvo pred spopadi in poškodbami. A vendar se avtomatično poraja vprašanje, kaj je danes postal šport. Ne moremo sprejeti dejstva, da postane športni stadion in v zadnjem času tudi telovadnica prizorišče najhujšega huliganstva, ki ne prizanesa tako imovini kot ljudem. Že oborožen prihod na tekmovališče pomeni načrtno pripravo na spopad, na pretep, skratka na vse vrste nasilja. Tega normalen in trezen človek ne more sprejeti. Ta negativni pojav se danes širi tudi med otroke, ki ponavljajo gesla starejših gledalcev. To je za njih normalno, morda niti ne vedo, kaj pravzaprav vpijejo, a vendar menijo, da se morajo tako obnašati, saj oponašajo le starejše - torej po logiki - izkušenejše navijače. Na tak način rastejo nove generacije pretepačev ali potencialnih kriminalcev. Naša skupna dolžnost je, da primerno vzgajamo naše navijače, če želimo koristiti naši doraščajoči mladini. Morda, če bi se vsi tako obnašali, bi lahko gradili drugačne športne objekte, ki postajajo sedaj skrbno čuvani zapori s pregradami in mrežastimi kletkami. (Odo Kalan)

Naši smučarji na pripravah na ledeniku Mölltaler v Avstriji
Tekmovalci SK Brdina z Matejo Svet

Ponovno so tekmovalci SK Brdina bili na štiridnevni pripravi v Avstriji. To je že četrty pred pričetkom uradnih tekmovanj. Ledenik Mölltaler Gletscher je postal že domač, kjer poleg tekmovalcev Brdine trenirajo tudi ostala društva in svetovno znana imena smučarjev.

Treningi so bili v dveh smereh. Prva skupina mladincev in osnovnošolcev je trenirala od petka do nedelje, druga skupina srednješolcev pa je bila od sobote do torka. Kljub muhastim vremenskim razmeram, ki so pestile tritisočak Mölltaler predvsem v nedeljo, so treninki potekali vestno in resno.

Najlepše presenečenje je bilo srečanje z jugoslovansko smučarsko ekipo z Matejo Svet na čelu. Srednješolci, ki jih je bilo od SK Brdina štirje, so v istem času uživali v družbi jugoslovanske ekipe, ki je trenirala veleslalom. Poleg tega, kot je že znano, je tudi SK Brdina član Jugoslovanske smučarske zveze, je bilo našim smučarjem v izredno zadoščenje, ko je sam trener Svetove v ponedeljek zvečer pri večerji posvetil svoj čas trenerjem in tekmovalcem SK Brdine. Trener Bernik je pokazal izredno zanimanje za športno delovanje v zamejstvu, ter je z veseljem poslušal začrtano delovanje in program Brdine. (V. Ž.)

Mateja Svet v družbi Valentine, Jasmine, Gabriela in Fabla od SK Brdina

Tudi balinarji Poleta se potegujejo za napredovanje

Danes bomo izvedeli za najboljšo deželno ekipo prvenstva C kategorije, ki bo prestopila v B ligo. V Domu pristaniških delavcev bo namreč zaključna faza, katere se bo poleg treh italijanskih ekip (Maddalena, San Giovanni in Dopolaro Postelegrafonico) udeležil tudi slovenski predstavnik in sicer Polet.

Za Opence je že uvrstitev v finale velik uspeh, katerega so Carli in tovariši zasledovali že nekaj sezon. Lansko leto jim je spodletelo prav v zadnjem srečanju (celo v zadnjem lučaju), potem ko so se skozi celotno prvenstvo trdno držali drugega mesta. Letos pa si niso mogli dovoliti ponovnega spodrsllaja, njihova uvrstitev pa ni bila nikoli v dvomu. Treba je upošte-

vati, da so imeli poletovci letos tudi zvrhano mero sreče pri žrebu, s tem pa ni rečeno, da je njihovo drugo mesto v skupini le golo naključje.

Izkazalo se je, da ogroditve ekipe niso predvsem mladi balinarji, ki so se večkrat postavili v ospredje, in prav oni so najbolj zaslužni, da se je njihova ekipa uvrstila v današnji play-off. V današnjem obračunu so možnosti naših predstavnikov res majhne in že vsaka uvrstitev višja od 4. mesta bi zanje predstavljala izjemen uspeh. Oranžno-črni bodo imeli danes pred sabo odlične tržaške balinarje, proti katerim bodo napeli vse sile, saj so sposobni vsakega podviga in se nekatere lahko v vsakem momentu enakovredno kosajo z vsakomur. Za prvega

nasprotnika bodo ob 9. uri imeli najresnejšega kandidata za presop v višjo ligo Maddaleno in ni izključeno, da utegnejo pripraviti prvovrstno presenečenje. (Z. S.)

Tudi Grmada-Hobles in Mladina
Finale za DP

Danes se bodo atleti naših društev Grmade-Hoblesa in Mladine udeležili finala za državno prvenstvo v Bassanu del Grappa. Grmada Hobles bo prisotna na tekmovanju s petimi tekmovalci v treh kategorijah, medtem ko bo Mladina s sedmimi tekmovalci v dveh kategorijah. (Ervin Iori)

domači šport

DANES
NEDELJA, 22. OKTOBRA 1989
NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Gorici, na Rojcah: Juventina Radenska - Pro Cervignano

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Bazovici: Zarja - Muggesana; 14.30 na Proseku: Primorje - Porpetto; 14.30 v Castion di Pratu: Castionese - Vesna

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Turjaku: Isonzo Turriaco - Mladost; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Begliano; 14.30 v Dolini: Breg - Kras; 14.30 na Padričah: Gaja - Fincantieri

NARAŠČAJNIKI

10.30 v Gradežu: Gradese - Juventina; 11.45 v Trstu, Ul. Flavija: Olimpia - Primorje

NAJMLAJŠI

9.00 na Proseku: Primorje - Fortitudo; 9.30 v Trstu, igrišče Campanelli: Servola - Zarja Adriampex

ZAČETNIKI

9.15 v Trstu, Sv. Sergij: San Sergio - Primorje; 9.30 v Gorici, Ul. Baiaumonti: Audax - Sovodnje; 10.30 v Bazovici: Zarja Adriampex - Fani B; ob 10.30 v Dobrodo: Mladost Trattoria al Lago - Monfalcone; 11.30 na Opčinah, Ul. Alpini: Opicina - Breg

ODBOJKA

UNDER 18 ŽENSKO
11.00 na Opčinah: Sloga Koimpex - Breg

NAMIZNI TENIS

TROFEJA PICCIULIN
9.00 v goriškem kulturnem domu: nastopata tudi Kras in Bor Farco

obvestila

ŠPORTNA ŠOLA TRST
sporoča, da bo seja glavnega odbora v četrtek, 26. t. m., ob 20. uri v Ul. sv. Franciška 20.

SK BRDINA
sporoča, da bo tradicionalno zimovanje na Pohorju v hotelu Habakuk od 26.12. do 2.1.1990. Vpisovanje in pojasnila na sedežu društva (Opčine - Proseška ul. 131) vsak četrtek od 19. do 21. ure. Glede na omejeno število mest, prosimo zainteresirane, da se čimprej prijavijo.

Nadalje sporoča, da bo rekreacijsko-predsmučarska telovadba ob sredah in petkih od 19.30 do 21. ure v sezonski telovadnici.

ZŠSDI
obvešča, da bo v torek, 24. t. m., ob 20.30 na sedežu ZŠSDI v Trstu, Ul. sv. Franciška 20, seja smučarske komisije. Dnevni red: 1. delovanje MZSTE, 2. tečaj za vaditelje smučanja, 3. selekcija atletov.

SMUČARSKA SEKCIJA
SZ OLYMPIA
vabi otroke in vse, ki jih zanima smučarska dejavnost, na predsmučarsko telovadbo, ki se bo pričela v novembru. Sledilo bo učenje in treniranje na snegu. Prijave in podrobnejše informacije v športni trgovini Kosič K2 v Gorici, Raštel 21 (tel. 531884). SZ Olympia bo letos priredila tudi otroško telovadbo.

ALPINISTIČNI ODESK SPDT
prireja danes, na Vremščici nad Seno-žemami tečaj jadrnega padalstva, ka-

PLAVALNI TEČAJ LIPICA

ZŠSDI obvešča, da 24. t. m., iz tehničnih razlogov, odpade plavalni tečaj v Hotelu Maestoso v Lipici.

terega vodijo priznani strokovnjaki iz Bovca. Zbirališče tečajnikov in interesentov bo ob 8. uri pred cerkvijo v Bazovici. V primeru dežja ali burje tečaj odpade.

ZŠSDI
obvešča, da bo v petek, 27. t. m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah seja košarkarske komisije. Dnevni red: 1. imenovanje koordinatorske komisije, 2. program za sezono 1989/90.

radio opčine

Program oddaje Od nedelje do nedelje, ki se prične ob 15. uri je sledeč: direktni prenosi iz nogometnih amaterskih lig: 2. AL: Primorje - Porpetto, poroča Bruno Rupel, 2. AL: Zarja - Muggesana, poroča Igor Pavletič. Iz 3. AL bomo direktno iz Doline oddajali derbi Breg - Kras, poroča Andrej Baldassin.

Iz Doma pristaniških delavcev bomo govorili o zaključnem balinarskem turnirju play-off za prestop v B ligo, kjer nastopa tudi Polet (poroča Zdravko Skupel).

V oddaji bodo na sporedu še naslednji prispevki: iz Castel San Pietra o Jadranu. Iz Vidma - Bor Radenska s tremi srci v Vidmu (poroča Umberto Acerbi). O košarkarski tekmi naraščajnikov med Poletom in Borom v Repnu se bosta pred mikrofonom pogovarjala Luka Furlan in Jure Krečič.

Iz Nabrežine o stoletnici Hranilnice in posojilnice poroča Beti Cesar. Smučarski klub Brdina pa bo v studiu Radia Opčine razkrival novo smučarsko sezono.

Jutri pa bo na sporedu ob 18. uri redni tedenski športni komentar. Med drugimi bo v studiu potekal pogovor z atletinjo Bora Claudio Coslovich. O njej bo izrazil svoje mnenje priznani atletski vodja Triestine Duško Svab.

optika malalan

Velika izbira modnih okvirjev
kontaktne leče in tekočine
za vzdrževanje

34016 OPČINE - TRST - Proseška ul. 6 - Tel.: 040/213957

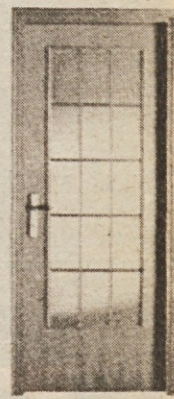
PODJETJE

Centro della porta

Ul. della Tesa 48 — TRST — Tel. (040) 393972

ZASTEKLITVE IZ LESA
ALUMINIJA - PVC
BLINDIRANA VRATA
POLŽASTE STOPNICE

+ dostava in montaža + na sedežu
velika razstava modelov

ert

CASSA DI RISPARMIO
DI TRIESTE
TRŽAŠKA HRANILNICA

RAZPIS ZA PRELIMINARNI IZBOR

28 oseb, s katerimi bo sklenjena pogodba za izpopolnjevanje ob delu v skladu z zakonom št. 863, z dne 19. 12. 1984. Pri izbiri lahko sodelujejo polnoletni italijanski državljani, ki na dan razpisa izpolnjujejo naslednje pogoje:

— da imajo italijansko višješolsko diplomu (ne pride v poštev diploma umetnostne smeri ali tista, ki je dosežena po štirih letih šolanja), s katero se lahko vpíše na univerzo, uspeh na diplomu pa ne sme biti slabši od 42/60; sodelujejo lahko tudi diplomiranci iz ekonomije in trgovine, prava, ekonomskih znanosti, statističnih znanosti, politične ekonomije, ekonomije podjetja, matematike, strojništva in informatike. Univerzitetna diploma velja samo v primeru, da kandidat nima zahtevanega višješolskega študija ali preniko oceno.

— ob eventualni sklenitvi pogodbe za izpopolnjevanje ob delu ne smejo biti starejši od 29 let.

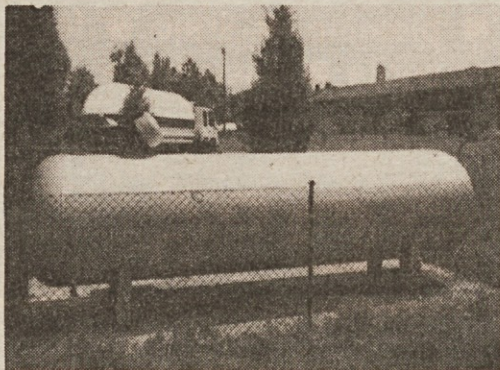
— na dan razpisa morajo imeti stalno bivališče v Furlaniji-Juljski krajini;

Prošnje je treba vložiti samo na posebnem formularju najkasneje do 6. nov. 1989 do 16.45.

Interesenti lahko dvignejo formularje za prošnje, v katerem je obrazloženo pravilnik natečaja, na glavnem sedežu v Trstu (Ul. Mazzini 4/A — vratarica) in v podružnicah v Cordenonsu, Gradežu, Tržicu, Miljah, Porciji, Sesljanu in Vidmu.

Trst, 20. oktobra 1989

PREDSEDNIK odv. Aldo Terpin

AgipCovenGas

»Kjer je potrebna toplota,
naj bo tudi čista energija«

OGREVANJE Z GPL (utekočinjen petrolejski plin)
ZA STANOVANJA IN INDUSTRIJSKE OBRATE
POSAMIČNE ALI SKUPINSKE NAPELJAVE

Zastopstvo za TRST in GORICO:

P. Cerlienco & F. Tampieri snc

Uradi: UL. FABIO SEVERO 3 — TEL. (040) 364894

Obrat: UL. PIETRAFERRATA 26 — TEL. (040) 820627-8

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 12.000 - din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000 - din, trimesečno 85.000 - din, letno 320.000 - din, upokojenci mesečno 25.000 - din, trimesečno 65.000 - din, polletno 120.000 - din, letno 240.000 - din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne poviša.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir, Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglaš 760 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtne, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

22. oktobra 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

»Zdravstveno stanje« stolpa v Pizi še v ospredju pozornosti O potrebnosti zaprtja stolpa zdaj medministrska komisija

Župan Pize Granchi z osnovnošolci pod mestno znamenitostjo (Telefoto AP)

RIM — Posebna medministrska komisija, ki jo bo sestavljalo šest izvedencev, bo še ta teden proučila »zdravstveno stanje« stolpa v Pizi in nato javnosti posredovala vse potrebne podatke v zvezi s stabilnostjo stolpa in potrebnostjo morebitnega zaprtja oziroma delne omejitve ogleda te zgodovinske znamenitosti.

Kot se je izvedelo, naj bi komisiji predsedovala ministra za javna dela in kulturne dobrine Prandini oziroma Facchiano, z delom pa naj bi začela že v prvih dneh tega tedna. O stolpu v Pizi pa bo razpravljala tudi višji svet za javna dela. Ta bo obravnaval poročilo znanstveno-tehničnega odbora, ki je že zahteval zaprtje stolpa in njegove bližnje okolice za turiste. Višji svet za javna dela bo to poročilo morda obravnaval že 27. oktobra, ko je sklicana generalna skupščina sveta. Na skupščini naj bi zavzeli uradno stališče o nevarnostih, ki grozijo stolpu v Pizi.

V radijskem intervjuju je minister za javna dela Prandini izjavil, da je problem izredno resen, omenil pa je tudi dokaj kritične izjave župana iz Pize na račun ministrstva za javna dela in strokovnega odbora. V Pizi so namreč te ocene, predvsem pa zahteva po zaprtju stolpa za javnost, vzbudile precejšnje razburjenje in zahteve, naj minister za javna dela vso zadevo ustrezno pojasni. V zvezi s tem je Prandini povedal, da je dolžan posvetiti vso pozornost izledkom tega odbora, da pa občinske oblasti iz Pize doslej še niso vložile zahteve za srečanje na ministrstvu za javna dela.

Zveza židovskih občin SFRJ prijavila glasilo Tribuna zaradi netenja sovraštva

BEOGRAD — Zveza jugoslovanskih židovskih občin je pri okrožnem javnem tožilstvu v Ljubljani vložila kazensko prijavo proti ljubljanskemu študentskem glasilu Tribuna, je rečeno v sporočilu, ki ga je zveza razposlala javnim občinam. Zveza židovskih občin se je za tak korak odločila sklicujoč se na zvezne predpise, ki govorijo o proti kaznivem dejanju razpihovanja nacionalnega in verskega sovraštva, razdora in nestrpnosti. Zveza se prav tako sklicuje na republiški predpis, ki »sramotitev naroda in narodnosti« kvalificira kot kaznivo dejanje. Kazensko prijavo proti Tribuni so vložili, ker je časopis objavil besedilo »protokola sionskih modrecev«, kljub dejstvu, da je leta 1985 bila s sklepom

vrhovnega sodišča Srbije prepovedana knjiga, v kateri so natisnjeni tudi objavljeni odlomki (Skrivnostni svet masonov) Mihajla Popovskega. Ljubljanska Tribuna je začela objavljati protokol v številki 16 14. avgusta letos, pri čemer so v naslovu feljtona uporabili besede iz pesmi Beatlov Hey Jude. Fonetično branje teh besed v Tribuni nem naslovu je identično zaničevalnemu načinu, ki so ga imeli do Židov nacisti. Tribuna se ni zavoljila samo s tem, da bi besedilo »protokola« samo ponatisnila. Tribuna je šla naprej in je v svojem uredniškem uvodu za sramotni pamflet prikazala kot resničen in priporočila javnosti, naj ga bere in razširja. (dd)

Posvet o topli gredi

HELDERBERG — V zadnjih sto letih se je gladina morja dvignila od 10 do 20 centimetrov, v prihodnjem stoletju pa se bo dvignila vsaj za en meter. S to napovedjo se strinja večina znanstvenikov, ki so se v teh dneh sestali v Helderbergu na mednarodnem srečanju svetovne meteorološke organizacije. Meteorologi, klimatologi in drugi znanstveniki so svoje srečanje posvetili vprašanju večanja ogljikovega dioksida v zemeljskem ozračju. Podatki so grozljivi, saj samo zaradi izgorovanja tekočih goriv in premoga letno konča v ozračju 20 milijonov ton ogljikovega dioksida. Od te količine odpade kar 90 odstotkov na industrijsko razvite države, medtem ko nerazviti pošljejo v ozračje od 3 do 6 milijonov ton ogljikovega dioksida s sežiganjem tropskih gozdov. Ogljikov dioksid je po mnenju znanstvenikov vsaj za 50 odstotkov kriv, da lahko že ugotovimo prve posledice tako imenovanega učinka tople grede na našem planetu. V prihodnjih 50 letih se bo namreč temperatura zvišala še za kake tri stopinje Celzija.

Nancy se je izpovedala pisalnemu stroju Njeni spomini izšli v obliki življenjepisa

LOS ANGELES — V ZDA se na knjižnih policah blešči nova knjiga. V prevodu bi naslov knjige pomenil Sedaj sem jaz na vrsti, ime pisateljice pa je Nancy Reagan. Prav tako, bivša first lady je tudi sama pristala na to, da se izpove pisalnemu stroju.

Njen življenjepis je vsekakor nadpovprečno pester in zanimiv, saj je žena bivšega predsednika prvič priznala nekaj do danes zamolčanih grehov, predstavitev knjige pa ji je ponudila možnost, da je novinarjem povedala še nekaj dodatnih stvari, ki si jih ni drznila napisati. Tako so ZDA prvič slišale iz njenih ust, da sta se z Ronaldom ljubila tudi pred zakonom. Njuna ljubezen pa je bila tako globoka, da je Nancy zanosila. Ker so bili takrat precej drugačni časi in sta bila oba ljubimca že dovolj zrela (trideset let ona, deset let več on) sta na vrat na nos sklenila zakon

in z »začudenjem« sprejela v družino malo Pat, ki se je uradno rodila v »sedmem mesecu nosečnosti«.

Poleg tega pa je gospa Nancy priznala, da si je izposojala elegantne obleke in kostime, ki so bili predragi, da bi si jih lahko kupila. »V ZDA delajo vsi tako«, je napisala Nancy, ki je celo dejala, da se Raisa Gorbacov oblači kot »varnostni agent v kaznilnici«.

Gospa je tudi priznala, da ni imela posebno rada Reaganovega sina Michaela, ki se je rodil v zakonu z Jane Wyman. Pod svojo streho naj bi ga vzela, ker jo je prisilil Michaelov psihiater. Nancy pa je v knjigi menda precej kritična do moževih sodelavcev in političnih partnerjev, saj trdi, da je morala vedno sama mašiti vse luknje, le da ji mož ni vedno prisluhnil. Morda bi morali reči, da je ni ubogal?

OD SREDE, 25. OKTOBRA DALJE 4 TEDNE

MANUFAKTURA

PODOBNIK

Ul. dei Salici 1 - OPČINE (Trst) - Tel. 040/211090

VELIKA
PRODAJA

moške, ženske in otroške konfekcije ■ pletenin ■ srajc ■ felp
■ puhovk ■ kožuhov ■ spodnjega perila ■ posteljnine

ZNIŽANE
CENE OD 50 DO 80%

Ascoli
ALESSANDRO

SPECIALIZIRANA ORGANIZACIJA ZA
RAZPRODAJE IN PROMOCIJSKE PRODAJE

Ancona - Ul. Zuccari 6/C - Tel. 071/36904

Obv. občini 18. 10. 1989

EIMA
NA-EI BOLOGNA
A-BOMA-BOLOGNA
BOLOGNA-EI
BOLOGNA-EI

BOLOGNA
8.-12. novembra 1989

obiski za povablence
8., 9. in 10. novembra

obiski za javnost
11. in 12. novembra

Mednarodna razstava proizvajalcev kmetijskih strojev
Razstava strojev in naprav za vrtnarjenje

prireja UNACOMA v sodelovanju z ENTE AUTONOMO FIERA DI BOLOGNA

za informacije se obrnite na:

EIMA - 00161 RIM - Ul. L. SPALLANZANI 22/A
Telefon: 8449441/2/3/4/5
Telex: 614126
Telefax: 06-4402722